

Sosyal Sigortalar Mevzuatı

- 506 SAYILI
SOSYAL SİĞORTALAR
KANUNU
- İLGİLİ YARGITAY
KARARLARI

Selüloz-İş Sendikası
Eğitim Yayınları - 9

Baskı/Dizgi:

koga KOCAELİ Gazetecilik Matbaacılık Tic. A.Ş.
Cebesoy Sok. 11-12 - İZMİR Tel:(262) 331 11 11

Ekim - 1993
İZMİR

Sosyal

Sigortalar

Mevzuatı

- **506 SAYILI**
SOSYAL SİGORTALAR KANUNU
- **İLGİLİ YARGITAY KARARLARI**

Düzenleyen:Av. Murat Özveri

ÖNSÖZ

İşçilerimizi en çok ilgilendiren ve çok sık değişen 506 Sayılı Yasa'yı ilgili Yarıgıtay kararlarıyla birlikte yayınlamamızın önemli bir boşluğu dolduracağı inancındayız.

Sosyal Güvenlik sisteminin dar boğazlar yaşadığı, SSK'nın batma noktasına geldiği günümüzde, üyelerimizin elinin altında böyle bir kitabın bulunması, sorunlarına daha çok sahip çıkmalarını sağlayabilirse, kitap amacına ulaşmış olacaktır.

Saygılarımızla

Selüloz-İş Sendikası
Genel Yönetim Kurulu

KISALTMALAR

AY: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

BasışK: Basın Mesleğinde Çalışanlarla Çalıştıranlar Arasındaki Münasebetlerin Tan-zimi Hakkında Kanun

bak.: Bakanız

BK: Borçlar Kanunu

ÇaBaK: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun

ÇMEK: Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanunu

DenişK: Deniz İş Kanunu

DerK: Dernekler Kanunu

ek m: Ek madde

GenTaK: Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanun

gm: Geçici madde

HafTaK: Hafta Tatili Hakkında Kanun

İİK: İcra ve İflas Kanunu

İşBulK: İş ve İşçi Bulma Kurumu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun

İşK: İş Kanunu

İşMahK: İş Mahkemeleri Kanunu

karş.: Karşılaştırınız

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

MK: Türk Medeni Kanunu

ÖğDinK: Öğle Dinlenmesi Kanunu

RG: Resmi Gazete

s.: Sayılı

SenK: Sendikalar Kanunu

SSK: Sosyal Sigortalar Kanunu

SSKurK: Sosyal Sigortalar kurumu Kanunu

t.: tarihli

TSGLK: Toplu İş Sözleşmesi, Grev ve Lokavt Kanunu

UmHıfK: Umumi Hıfızısıthha Kanunu

vd: ve devamı

Sosyal Sigortalar Kanunu ¹

Kanun No:506

Kabul Tarihi: 17.7.1964

BÖLÜM-1 Genel Hükümler

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa 16.7.1965 tarih ve 672 sayılı, 13.7.1967 tarih 899 sayılı, 23.10.1969 tarih ve 1186 sayılı, 25.8.1971 tarih ve 1474 sayılı, 7.2.1972 tarih ve 1517 sayılı, 6.2.1973 tarih ve 1655 sayılı, 7.3.1973 tarih ve 1698 sayılı, 21.6.1973 tarih ve 153 sayılı, 16.6.1975 tarih ve 1912 sayılı, 11.5.1976 tarih ve 1992 sayılı, 11.8.1977 tarih ve 2098 sayılı, 11.8.1977 tarih ve 2099 sayılı, 11.8.1977 tarih 2100 sayılı, 29.6.1978 tarih ve 2167 sayılı, 6.3.1981 tarih ve 2422 sayılı, 11.12.1981 tarih ve 2564 sayılı, 28.1.1983 tarih ve 2795 sayılı, 24.10.1983 tarih ve 2934 sayılı, 17.11.1983 tarih ve 2959 sayılı, 20.3.1985 tarih ve 3168 sayılı 14.5.1985 tarih ve 3203 sayılı, 24.12.1985 tarih ve 3246 sayılı, 7.1.1986 tarih ve 3251 sayılı, 29.4.1986 tarih ve 3279 sayılı, 15.4.1987 tarih ve 3351 sayılı, 20.6.1987 tarih ve 3395 sayılı, 16.2.1989 tarih ve 3522 sayılı, 9.5.1990 tarih ve 3642 sayılı 7.3.1991 tarih 3702 sayılı yasalarla değişiklikler yapılmıştır, bu değişiklikler yasa metnine işlenmiştir.

(1) 1.Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü 9 Ocak 1985 gün ve 3146 sayılı kanunun 30 ncu maddesi (c) fıkrası gereğince Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bağlı kuruluşudur.

Kanunun amacı

Madde 1 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları , hastalık ,analık, malülük, yaşlılık ve ölüm hallerinde bu kanunda yazılı şartlarla sosyal sigorta yardımları sağlanır.

Bu kanunda geçen (Kurum) deyimini (Sosyal Sigortalar Kurumu) anlamına gelir.

(506/m.1,8)

Kadının kapıcı olan kocasına yardım etmesi hizmet sözleşmesi ilişkisinin varlığını göstermez.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1989/9-713, K.1990/73,T.14.02.1990

Sigortalı sayılanlar:

Madde 2 - (Değişik:1992 - 11.5.1976) Bir hizmet akdine dayanarak bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılanlar bu kanuna göre sigortalı sayılırlar.

10.7.1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkındaki kanuna göre çalıştırılan Koruma Bekçileri bu kanuna tabidir.

Bu kanunda belirtilen Sosyal Sigorta yardımlarından sigortalılar ile bunların eş ve çocukları ve sigortalıların ölümünde bu kanuna göre hak sahibi olan kimseleri yararlanırlar.

(506/m2,134)

1475/m.13,14,54,1086/m.237

Sigortalı çalışmanın tespitine ilişkin dava, işçilik haklarına ilişkin kısmi davada kesinleşen karar dikkate alınmadan karara bağlanamaz.

Kesin hüküm , yargılamanın düzeltme dahil her aşamasında, gözönüne alınması gereken zorunlu bir nitelik taşır.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1987/10-517, K.1988/ 37,T.20.01.1988

(506/m.2,5,11,110,111, Geç. m.4)

Şirket şoförünün taşıma sırasında içki alıp muavine sarkıntılığıyla yol açtığı olayda yaralanması, iş kazası sayılamaz.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1986/10-644, K.1987/330, T.15.04.1987

(506/m.2)

818/m.313,1475/m.9

Sigortalı sayılabilmek için, edimin işverenin işyerinde görülmesi gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1986/3116,K.1986/3882, T.26.06.1986

(506/m.2,3)

818/m.313

Sigortalı sayılabilmek için, işçinin işverene "zaman" ve "bağımlılık" unsurlarını yerine getiren bir biçimde bağlı olması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1986/1432, K.1986/ 2280,T.15.04.1986

(506/m.2,4)

İşveren ve sigortalılık niteliği aynı kişide toplanamayacağından, bu durumdaki kişiler sigortalı sayılamazlar

Bu durumda ücret ödense de, bağımlılık unsuru oluşmaz

(Yargıtay 10. Hukuk Dairesi)

E. 1987/4115 K. 1987/4239, T. 14.09.1987

(506/m.2,5,11,110,111,Geç. m.4)

Şirket şoförünün taşıma sırasında içki içip muavinine sarkıntılığıyla yol açtığı olayda yaralanması, iş kazası sayılamaz.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E. 1986/10-644, K. 1987/330, T. 15.04.1987

Sigortalı sayılmayanlar:

Madde 3 - (Değişik:2100 - 11.8.1977, 2934 - 24.10.1983, 3279 - 29.4.1986, 3395 - 20.6.1987) I-Aşağıda yazılı kimseler bu kanunun uygulanmasında sigortalı sayılmazlar:

A

a) Kamu sektörüne ait tarım ve orman işlerinde üretilen,

b) Özel sektöre ait tarım ve orman işlerinde ücretle ve sürekli olarak,

c) Tarım sanatlarına ait işlerde,

d) Tarım işyerlerinde yapılan ve tarım işlerinden sayılmayan işlerde,

e) Tarım işyeri sayılmayan işyerlerinin park, bahçe, fidanlık ve benzeri işlemlerinde,

Çalışanlar hariç olmak üzere tarım işlerinde çalışanlar.

B) İşverenin ücretsiz çalışan eşi,

C) Aynı konutta birlikte yaşayan ve üçüncü dereceye kadar (Üçüncü derece dahil) olan hısımlar sırasında ve aralarında dışardan başka kimse katılmayarak bu konut içinde yapılan işlerde çalışanlar,

D) Ev hizmetlerinde çalışanlar (Ücretle ve sürekli olarak çalışanlar hariç)

E) Askerlik hizmetlerini yapmakta olan yükümlüler (27.2.1962 tarihli 33 sayılı Kanun hükümlerine göre çalışanlar hariç)

F) Kanunla kurulu emekli sandıklarına aidat ödemekte olanlar,

G) Yabancı bir memleketten kurulu herhangi bir müessese tarafından ve o müessese nam ve hesabına Türkiye'ye bir iş için gönderilen ve yabancı memlekette sigortalı olduğunu bildiren yabancı kimseler,

II) Resmi meslek ve sanat okullarıyla, yetili resmi makamların müsaadesiyle kurulan meslek veya sanat okullarında tatbiki mahiyetteki yapım ve üretim işlerinde çalışan öğrenciler,

I) Yalnız ceza ve ıslah evleri içindeki atelyelerde çalıştırılan mahkumlar,

J) Sağlık müesseselerinde işe alıştırılmakta olan hasta veya maluller.

K) Herhangi bir işverene hizmet akdiyle bağlı olmaksızın kendi nam ve hesabına çalışanlar.

L) Köy sınırları içinde, anahtar teslimi veya ihale suretiyle başkasına verilmeksizin, turistik, ticari veya dinlenme gayesi dışında, kısmen inşaat sahibi ve aile fertlerinin çalışması, kısmen de hariçten işçi çalıştırılması suretiyle kendi ihtiyaçları için yapılan inşaat, tamirat, tadilat, tesisat ve benzeri işlerde çalışanlar.

II) Aşağıda belirtilenler hakkında bazı sigorta kolları uygulanmaz.

A) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları bir işveren emrinde çalışan ve Türk uyruklu olmayan kimselerden kurumdan yazılı istekte bulunanlar hakkında ve istek tarihinden sonraki aybaşından başlanarak uygulanır.

B) Özel kanunda tarifi ve nitelikleri belirtilen çıraklar hakkında, çıraklık devresi sayılan süre içinde analık, malullük yaşlılık ve ölüm sigortaları ile bu kanunun 35 nci maddesi hükümleri uygulanmaz.

C) Kanunla kurulu sosyal güvenlik kurumlarından malullük veya emekli aylığı almakta iken bu kanuna tabi sigortalı bir işte çalışanların 78 nci maddeye göre tesbit edilen prime esas kazançları üzerinden 63 ncü madde hükmüne göre Sosyal Güvenlik Destek Primi kesilir.

Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenmiş süreler bu Kanuna göre sigortalılık süresinden sayılmaz ve 24/5/1983 tarih ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına tabi olarak geçen hizmetlerin birleştirilmesi hakkında kanun hükümleri uygulanmaz, 64 ncü madde hükmüne göre toptan ödeme yapılmaz. Ancak iş kazası veya meslek hastalığı halinde 12 nci madde hükümleri uygulanır.

Bunlardan kendi kanunlarına göre görev malullüğü aylığı bağlanmış olanlar kurumdan yazılı talepte bulunurlarsa, bunlar hakkında talep tarihini takip eden aybaşından itibaren, malullük yaşlılık ve ölüm sigortaları da uygulanır.

D) El halıcılığı dokuma işlerinde çalışanlar hakkında yalnız iş kazaları ile meslek hastalıkları, analık ve hastalık sigorta kolları uygulanır. Ancak bunlar istekleri halinde malullük yaşlılık ve ölüm sigorta kolları bakımından 85 nci madde hükmüne göre isteğe bağlı sigortalı olabilirler.

(506/m.3)

Türkiye'deki sosyal güvenlik sistemi, birden çok sosyal güvenlik örgütüne aynı çalışma nedeniyle bağlı olma olanağı vermez. Bu nedenle, davacının konumu, durumu, işçi araştırılıp incelenerek, hangi sosyal güvenlik örgütüne bağlı olacağına karar vermek gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1990/6625,K.1991/1501, T.19.02.1991

(506/m.3)

818/m.313,1036/m.275

"Sigortalı " sıfatına hak kazandıran koşulların takdiri hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel ve teknik bilgi ile çözümlenebilecek nitelikteyse, yetersiz bilirkişi raporuna dayanarak hüküm oluşturmak bozma nedenidir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1990/2547,K.1990/2749, T.20.03.1990

(506/m.3,79,Geç .3)

Yabancı uyruklu olduğu dönemde, sigorta işlemi yaptırmamış kişi, bu dönemin sigortalılık süresinden sayılmasını isteyemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/8930,K.1989/3096,T.06.04.1989

(506/m.3)

Haftanın belirli günlerinde de olsa süreklilik unsurunu gerçekleştiren ev hizmetlerinde

çalışma, sigortalı hizmettir,
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1987/7430, K.1987/7462, T.24.12.1987

İşveren ve işveren vekilinin tanımı:

Madde 4 - (Değişik:1992-11.5.1976, 3203 - 14.5.1985) Bu kanunun uygulanmasında 2 nci maddede belirtilen sigortalıları çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler "işverendir."

İşveren nam ve hesabına işin yönetimi görevini yapan kimseler "işveren vekilidir."

Bu kanunda geçen işveren deyimi işveren vekilini de kapsar.

İşveren vekili bu kanunda belirtilen yükümlülüklerinden dolayı aynen işveren gibi sorumludur.

Çiftçi mallarını koruma bekçileri hakkında, işverenlerin bu kanunda belirtilen yükümleri bunları tayine yetkili makam tarafından yerine getirilir.

(506/m.4)

Sigortalı olmak hak ve sorumluluğundan "Ferahatname" ile kaçınmak, yasaya aykırıdır
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1985/323, K.1985/418, T.01.02.1985

İşyerinin tanımı:

Madde 5 - Bu kanunun uygulanmasında 2 nci maddede belirtilen sigortalıların işlerini yaptıkları yerler "işyeridir."

İşin niteliği ve yürütümü bakımından işyerine bağlı bulunan yerlerle dinlenme, çocuk emzirme, yemek, uyku, yıkanma, muayene ve bakım, beden veya meslek eğitimi yerleri, avlu ve büro gibi diğer eklentiler ve araçlar da (işyeri)nden sayılır.

(506/m.5,11)

İşin niteliği gereği işçiye verilen ayrı taşıt aracıyla geçirilen kaza iş kazasıdır. Sigortalıya verilen ayrı araç, işyeri tanımına giren araç kapsamında değildir.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1985/6312,K.1986/462, T.03.02.1986

(506/m.5,11)

Tomrukların traktörlere tesliminde görevli işçinin traktör altında kalıp ezilmesi olayı iş kazasıdır. Olayla işveren arasında uygun neden-sonuç bağının varlığı, işçinin göreviyle ilgili olarak işyerine bağlı ya da bağlı olmayan yerde kazaya uğramasıyla oluşur. Bu nedenle olay iş kazası sayılmalıdır.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1990/6897, K.1990/7605, T.18.09.1990

(1475/m.5)

Boğa bakıcılığı gibi iş yasasından ayrı tutulan tarım işçiliklerinde, işçi SSK sigortalısı olsa bile, işyerinde uğradığı kaza, iş kazası sayılamaz.
(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)
E.1990/12331, K.1991/5887, T.14.03.1991

Sigortalılığın başlangıcı ve mecburi oluşu:

Madde 6 - Çalıştırılanlar, işe alınmalarıyla kendiliğinden "sigortalı" olurlar. Sigortalıları ile bunların işverenleri hakkında sigorta hak ve yükümleri sigortalının işe alındığı tarihten başlar.

Bu suretle sigortalı olmak hak ve yükümlünden kaçınılamaz ve vazgeçilemez. Sözleşmelere, sosyal sigorta yardım ve yükümlerini azaltmak veya başkasına devretmek yolunda hükümler konulamaz.

(506/m.6)

1479/m.24

Zorunlu sigortalılar isteğe bağlı sigortalı olarak çalışamazlar.

Bağ-Kur kapsamına giren kişinin, SSK'ya bağlı çalışmasına yasal engel yoktur.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1987/7237,K.1987/7272, T.21.12.1987

(506/m.6)1479/m.24

Kollektif şirketin hizmet aktiyle çalışan ortağının sigortalı sayılması gerekir. Kişinin SSK'ya isteğe bağlı sigortalı olması, şirketin sorumluluğunu kaldırmaz. Ayrıca, SSK sigortalılığı Bağ - Kur sigortalılığı kapsamında düşünülemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1987/7243, K.1987/7247,T.18.12.1987

Geçici görevde yabancı ülkeye gönderilme:

Madde 7 - İşveren tarafından geçici görevle yabancı ülkelere gönderilen sigortalıların bu kanunda yazılı hak ve yükümleri bu görevi yaptıkları sürece de devam eder.

(506/m.7,22,33,35)

Yurtdışında özel nedenle bulunulsa bile sigortalı yada eşine ait zorunlu tedavi giderleri kurumca ödenmelidir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1981/6163, K.1981/6780,T.28.12.1981

İşyerini bildirme

Madde 8 - İşveren, örneği Kurumca hazırlanacak bildirgeyi, sigortalı çalıştırmaya başladığı tarihten itibaren en geç bir ay içinde, kurumun ilgili teşkilatına vermekle veya taahhüt olarak göndermekle yükümlüdür.

İşverene, Kurumca, bildirgenin alındığını bildirir bir belge verilir veya taahhütlü olarak gönderilir.

Bildirgenin verilmemesi veya geç verilmesi bu kanunda belirtilen hak ve yükümleri kaldırmaz.

Sigortalı çalıştırılan bir işin veya işyerinin başka bir işverene devrolunması veya intikal etmesi halinde de, yeni işveren bildirge vermekle yükümlüdür. Bu işlerde çalışan sigortalıların sigorta hak ve yükümleri devam eder.

(506/m.8)

1412/m.343

İşyeri bildirgesi yasal, bir aylık sürede verilmezse,SSK Cumhuriyet Savcılığına ihbarda bulunmak, savcılık da geçerli bir tebligat yapmak zorundadır.

(Yargıtay 9.Ceza Dairesi)

E.1985/6373, K.1985/5742, T.11.12.1985

Çalıştırılan sigortalıları bildirme:

Madde 9 - İşveren, çalıştırdığı sigortalıları, örneği kurumca hazırlanacak bildirgelerle en geç bir ay içinde Kuruma bildirmeye mecburdur.

(506/m.9,10)

506 s.Yasa, m.9 ve 10 çevresindeki sorumluluk, halelik ilkesine dayanmadığından Yargıtay'ın yerleşmiş içtihadı uyarınca rücu ödencesinin, tavanla sınırlandırılması söz konusu olmadığı gözönünde tutulmalıdır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1989/7274, K.1989/9652, T.30.12.1989

(506/m.9,10)

814/m.43

SSK'ya bildirilmemiş işçinin iş kazasına uğraması durumunda, davada tavan sınırlaması uygulanamaz. Ancak, işçinin kusur oranı ödüncede uygun bir indirim yapılmasını gerektirir."

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/6477, K.1988/7886, T.27.12.1988

506/m.9,10

818/m.43

İşe giriş bildirgesinin geç verilmiş olması, kurumun işçiye yaptığı yardımları işverenden almasını gerektirir.

Sigortalının tümüyle kusurlu olduğu durumda ödenceden % 50'nin üzerinde indirim yapılması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1987/4723, K.1987/4893, T.05.10.1987

506/m.9,10,26

Aynı işverenin bir başka işyerinde ara vermeden çalışan işçi için, ikinci kez bildirme vermeye gerek yoktur.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1982/10-287, K.1984/499, T.02.05.1984

(506/m.9,10)

814/m.43

SSK'ya bildirilmemiş işçinin iş kazasına uğraması durumunda, davada tavan sınırlaması uygulanamaz. Ancak, işçinin kusur oranı ödüncede uygun bir indirim yapılmasını gerektirir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/6477, K.1988/7886, T.27.12.1988

(506/m.9,10)

818/m.43

İşe giriş bildirgesinin geç verilmiş olması, kurumun işçiye yaptığı yardımları işverenden almasını gerektirir.

Sigortalının tümüyle kusurlu olduğu durumda ödenceden % 50'nin üzerinde indirim yapılması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1987/4723, K.1987/4893, T.05.10.1987

Bildirilmeyen sigortalılar için yapılacak işlem:

Madde 10 - Sigortalı çalıştırmaya başladığının süresi içinde kuruma bildirilmemesi halinde bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırdığının kurumca tesbit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde ilgililerin sigorta yardımları kurumca sağlanır.

Sigortalı çalıştırmaya başladığı kuruma bildirilmiş veya bu husus kurumca tesbit edilmiş olmakla beraber, yeniden işe alınan sigortalılardan, süresi içinde kuruma bildirilmeyenler için de, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde gerekli sigorta yardımları kurumca sağlanır.

Ancak, yukarıdaki fıkralarda belirtilen sigorta olayları için kurumca yapılan ve ilerde yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile, gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22 nci maddede sözü geçen tarifeye göre hesap edilecek sermaye değerleri tutarı, 26 ncı maddede yazılı sorumluluk halleri aranmaksızın, işverene ayrıca ödetilir.

(506/m.10,11,26)

Müfettiş raporunun iş kazası saydığı olayı işçinin sarhoşluğu neden gösterilerek iş kazası saymamak bozma gerektirir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1991/12579, K.1992/3624, T.23.03.1992

(506/m.10)

İş kazasında, kusurun tamamıyla işçiye (sigortalıya) ait olduğu tesbit edilmişse, tazminatta % 50(den az olmamak koşuluyla indirim yapılması gerekir. Yargıtay'ın yerleşik içtihadı bu doğrultudadır. Ayrıca, cenaze giderlerinin iki kat fazla ödenmesine karar verilmesi, bozma nedenidir. % 10'la sınırlandırılmış harçlar için bu miktarın üzerinde harca karar vermek, yine bozma nedenidir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1989/2781, K.1989/4811, T.30.05.1989

(506/m.10)

818/m.47,49

İş kazası geçiren işçinin beden gücünün ne kadarını yitirdiğini belirlemeden ödenceye karar verilemez.

Hizmet akdiyle çalıştırılan SSK'ya bildirmese de sigorta yardımından yararlanır.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1988/11883, K.1988/11410, T.01.12.1988

(506/m.10,24)

507/m.2,1475/m.5,5521/m.1

Sosyal sigortalar kurumu, "Zorunlu ve yasal sigorta" kuralıyla çalıştığından, kuruma bildirilmemiş sigortalı ya da sigorta yardımlarını sağlamakla yükümlüdür.

İşçinin çalıştığı yerin sigorta kapsamındaki işyeri olduğu belirlenmeden, iş mahkemesince karar oluşturulamaz.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1987/4912, K.1987/5332

BÖLÜM-2
İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortası

İş kazası ve meslek hastalığının tanımı:
Madde 11-A) İş kazası, aşağıdaki hal ve durumlardan birinde meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedence veya ruha arızaya uğratan olaydır:

- a) Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada,
- b) İşveren tarafından yürütülmekte olan iş dolayısıyla,
- c) Sigortalının işveren tarafından görev ile başka bir yere gönderilmesi yüzünden asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda,
- d) Emzikli kadın sigortalının çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda,
- e) Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere toplu olarak götürülüp getirilmeleri sırasında,

B) Meslek hastalığı, sigortalının çalıştırıldığı işin niteliğine göre tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, sakatlık veya ruhi arıza halleridir.

Bu Kanuna göre tesbit edilmiş olan hastalıklar listesi dışında herhangi bir hastalığın meslek hastalığı sayılıp sayılmaması üzerinde çıkabilecek uyuşmazlıklar. Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

(506/m.11)

İşverence tahsis edilen özel araçta terörist saldırısına uğrayarak ölen sigortalının iş kazasında öldüğünü kabul etmek gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1991/15658, K.1992/6893, T.19.06.1992

(506/m.11)

Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Tüzüğü'nde adı geçmeyen hastalıkların meslek hastalığı sayılıp sayılmayacağına dair uyuşmazlıklar Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık Kurulu raporu ile çözüme bağlanır.

(Yargıtay 9. Hukuk Dairesi)

E.1990/12108, K.1990/12453, T.27.11.1990

(506/m.11)

SSK Yüksek Sağlık Kurulu'nca inceleme yapılmamış durumlarda mahkemenin adli tıp raporuna dayanmadan karara varması bozma nedenidir.

(Yargıtay 9. Hukuk Dairesi)

E.1990/6864, K.1990/10113, T.12.10.1990

(506/m.11)

İşe giderken otobüsten inip karşıya geçme sırasında trafik kazasına uğrayan işçi, iş kazasına uğramış sayılmaz 506 sayılı Yasa açısından iş kazasını tanımlayan hükümlere uymayan bu olayda, aynı zamanda, olayla iş arasında uygun neden-sonuç bağı da yoktur.

(Yargıtay 9. Hukuk Dairesi)

E.1989/4351, K.1989/6491, T.26.09.1989

(506/m.11)

Kişi ve toprak yönünden yabancı unsur bulunan olaya uluslararası özel hukuk uygulanır, bir sözleşme yoksa, tarafların seçtiği hukukun önceliği vardır; iş hukuku bu hükümün dışında değildir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1989/10-316, K.1989/411, T.07.06.1989

(506/m.11,13)

Kaçınılmaz tehlikeden doğan zarar, taraflar arasında hakaniyete uygun paylaşılmalıdır.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1982/3982,K.1982/4685, T.11.01.1982

(506/m.11,10,15,26,27,28,39,41,65)

818/m.45

Kurumca bağlanan gelir, destekten yoksun kalma tazminatından düşülemez.

(Yargıtay 11.Hukuk Dairesi)

E.1982/1762,K.1982/1988,T.27.04.1982

Sağlanan yardımlar:

Madde 12 - İş kazaları ile meslek hastalıkları halinde sağlanan yardımlar.

A) Sağlık yardımı yapılması.

B) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi.

C) Sürekli iş göremezlik hallerinde gelir verilmesi,

D) Protez araç ve gereçlerin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi.

E) (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlar için sigortalının başka yere gönderilmesi,

F) İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla bedeni veya ruhi bir arızaya uğrayanlardan, yurt içinde tedavisi kabil olmayıp, ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve mesleğinde uğradığı iş göremezlik derecesinin azabileceği kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tesbit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmişse, beraber gidecek kimsele-
rin yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile o yerdeki kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi (Sağlık Kurulunca verilen rapora Kurum veya sigortalı itiraz ederse, bu husus Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır)

G) Cenaze masrafı karşılığı verilmesi.

II) Sigortalının ölümünde hak sahiplerine gelir balansı.

(506/m.12)

Kurum sağlık tesislerinde yer olmaması nedeniyle özel hastanede yapılan tedavi giderleri ödenmelidir.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.9063, K.9034, T.08.11.1965

Sağlık yardımlarının tarifi:

Madde 13 - İş kazalarıyla meslek hastalıkları halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları, sigortalının:

A) Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin sağlanması, gerekirse sağlık müessesesine yatırılması ve her türlü tedavisinin yapılması,

B) Tedavi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme araçlarının sağlanması, Şeklinde olur.

Yukarıdaki fıkralara göre yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme yete-

neğini artırma amacını güder.

(506/m.13,14)

SSK sigortalının acilen tedaviye gereksindiğini kabul ediyorsa, mahkemenin bu konuda adli tıptan rapor istemesi yersizdir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1990/7852, K.1990/10108, T.03.12.1990

Sağlık yardımlarının süresi:

Madde 14 - Sağlık yardımı, iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan sigortalının sağlık durumunun gerektirdiği sürece devam eder.

Sigortalı, tedavi gördüğü müessese sağlık kurulunca veya kurum sağlık kurullarınca gerekli görülürse, kurumun dinlenme evlerine yatırılabilir.

Bu yardımlar, iş kazasının olduğu veya mesleki hastalığına tutulan sigortalının kurumca tedaviye alındığı tarihten başlar.

Ancak, meslek hastalığına tutulan sigortalı, kurumca tedaviye alınmadan önce herhangi bir suretle işverene ait yahut resmi veya kurumca uygun görülen ücret tarifesini kabul eden özel sağlık müesseselerinden birinde tedaviye alınmış ise, yardımlar bu tedavinin başladığı tarihten başlamış sayılır ve belgelere dayanan masraflar kurumca ödenir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilerek kendilerine ödenmiş bulunanlardan, aynı iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilmeleri kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile gerekli gösterilenler de sağlık yardımlarından yararlanırlar.

İşverenin yükümü:

Madde 15 - İşveren, iş kazasına uğrayan sigortalıya, Kurumca işe elkonuncaya kadar, sağlık durumunun gerektirdiği sağlık yardımlarını yapmakla yükümlüdür. Bu amaçla yapılan ve belgelere dayanan masraflarla yol paraları kurum tarafından işverene ödenir.

Birinci fıkrada belirtilen yükümlerin yerine getirilmesindeki savaşa ve gecikmeden dolayı, sigortalının tedavi süresinin uzamasına, malül kalmasına veya malüllük derecesinin artmasına sebep olan işveren, kurumun bu yüzden uğrayacağı her türlü zararı ödemekle yükümlüdür.

Geçici iş göremezlik ödeneği:

Madde 16 - İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalıya her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Hekim tavsiyelerine uymazlık:

Madde 17 - İş kazası, en geç kazadan sonraki gün içinde işverene veya kuruma bildirilir.

İş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere uyulmaması yüzünden tedavi süresinin uzamasına, malül kalmasına veya malüllük derecesinin artmasına sebep olan sigortalının geçici iş göremezlik ödeneğinin veya sürekli iş göremezlik gelirinin kendisine yüklenebilecek kusurun raporda belirtilen oranındaki kısmı, kurum tarafından düşürülebilir. Şu kadar ki bu düşürme % 50'yi geçemez.

Kurumun yazılı bildirisine rağmen, teklif edilen tedaviyi kabul etmeyen sigortalıya, tedavi için kuruma başvuracağı tarihe kadar sağlık yardımı yapılmayacağı gibi geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri de verilmez.

Meslek hastalığının tesbiti

Madde 18 - Meslek hastalığı halinde, bu kanunda yazılı yardımlardan yararlanmak için, sigortalının çalıştığı işde meslek hastalığına tutulduğunun hekim raporu ile tesbit edilmesi gereklidir.

Meslek hastalığı, sigortalı olarak çalıştığı ve böyle bir hastalığa, sebep olacak işten ayrıldıktan sonra meydana çıkmış ise, sigortalının, bu kanunla sağlanan yardımlardan yararlanabilmesi için, eski işinden fiilen ayrılmasıyla hastalığın meydana çıkması arasında bu hastalık için tüzükte belirtilen süreden daha uzun bir zamanın geçmemiş olması şarttır.

(506/ m.18,109)

İlerleyici meslek hastalıklarında rapor tarihi başlangıç olarak kabul edilemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1982/444, K.1982/903, T.16.02.1982

Sürekli iş göremezlik hali

Madde 19 - Geçici iş göremezlik hali sonunda kuruma ait veya kurumun sevk edeceği sağlık tesisleri sağlık kurulları tarafından verilecek raporlarda belirtilen arızalarına göre ,iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 10 azalmış bulunduğu Kurumca tesbit edilen sigortalı, sürekli iş göremezlik gelirine hak kazanır.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan veya bu geliri sermayeye çevrilmek üzere ödenmiş bulunan sigortalının yeniden tedavi ettirilmesi halinde meslekte kazanma gücünü ne oranda yitirdiği, yukardaki fıkrada belirtilen sağlık kurullarından alınacak raporlara göre yeniden tesbit olunur.

(506/m.19)

Meslekte kazanma gücünün en az % 10'unu yitiren sigortalıya iş kazası sigortasından gelir bağlanır."

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1991/16598, K.1992/4040, T.10.04.1992

(506/m.19,20)

Maddi ödencenin, sakatlık oranı üzerinden hesaplanması gerekir.

Yıllık gelirlerinin artış oranı ile iskonto oranı, aynı olmalıdır.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1986/4614, K.1986/5518, T.20.05.1986

(506/m.19,20)

Maddi ödencenin, sakatlık oranı üzerinden hesaplanması gerekir.

Yıllık gelirlerinin artış oranı ile iskonto oranı, aynı olmalıdır.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1986/4614, K.1986/5518, T.20.05.1986

Sürekli iş görememezlik gelirinin hesaplanması:

Madde 20 (Değişik :1186- 23.10.1969)

Sürekli iş göremezlik geliri, sigortalının meslekinde kazanma gücünün tamamını veya bir kısmını yitirmiş bulunmasına göre hesaplanır.

Sürekli ve tam iş göremezlikte sigortalıya yıllık kazancının % 70'ine eşit yıllık bir gelir bağlanır.

Sürekli kısmi iş göremezlikte sigortalıya bağlanacak gelir, tam iş göremezlik geliri gibi hesaplanarak bunun iş görmezlik derecesi oranındaki tutarı kendisine verilir.

Sürekli kısmi veya sürekli tam iş göremez durumundaki sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç ise bu elir % 50 artırılır.

(506/m.20)

Başka birinin bakımına muhtaç sürekli işgöremez kişinin işgöremezlik gelirinin % 50 artırılması gerekir.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1989/2147,K.1989/2442, T.16.03.1989

Birden çok iş kazasına uğrama hali

Madde 21 - Sigortalının yeniden bir iş kazasına uğraması veya yeni bir meslek hastalığına tutulması halinde meydana gelen arızaların bütünü gözönüne alınarak kendisine sürekli iş göremezliğini doğuran ilk iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki kazancı üzerinden gelir bağlanır. Ancak sigortalının uğradığı son iş kazası veya meslek hastalığı sırasındaki günlük kazancı önceki kazancından yüksek ise sürekli iş göremezlik geliri bu kazanç üzerinden hesaplanır.

(506/m.21,26)

İş kazası sonucu uğranan sakatlık oranının önceki işgücü kayıplarından ayrılanarak tazminata esas alınması gerekir.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1987/3549,K.1987/3838, T.15.04.1987

Gelirin sermayeye çevrilmesi:

Madde 22 - Sürekli iş göremezlik gelirinin sigortalıya ömrü boyunca verilmesi esastır.

Ancak, iş kazası neticesinde tesbit edilen sürekli iş göremezlik derecesinin % 25'ten az olması ve bunun üç yıl içinde değişmesinin Kurumca mümkün görülmemesi hallerinde sigortalının isteği üzerine bu gelirler sermayeye çevrilmek üzere ödenir.

Bu madde gereğince verilecek sermaye, Çalışma ve Sağlık Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte tesbit olunacak tarifeye göre hesaplanır.

(506/m.22,26)

SSK'ca bağlanan gelirden yasa ,kararname yada katsayı değişikliği nedeniyle meydana gelen artışın peşin değerinin işverenden tahsil davasında 10 yıllık zaman aşımı süresi hakkın doğduğu olay tarihinden başlar.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1991/10-549, K.1992/20, T.29.01.1992

Eş ve çocuklara gelir bağlanması
Madde 23 (Değişik:1186 - 23.10.1969, 1753 - 21.6.1973, 2167 - 29.6.1978,
2934 - 24.10.1983, 3168 - 20.3.1985)

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölümlerde aşağıdaki hükümler uygulanır.

I) Ölen sigortalının 88 nci madde gereğince tesbit edilecek yıllık kazancının % 70'inin,

A) Dul eşine % 50'si, gelir alan çocuğu bulunmayan dul eşine % 75'i,

B) (Mülga:20.3.1985 - 3168/ 6 md)

C) Çocuklardan:

a) 18 yaşını, orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış olan veya çalışmayacak durumda malül bulunan ve Sosyal Sigortaya, emekli sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almayan erkek çocuklarla yaşları ne olursa olsun evli olmayan, evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi bir işte çalışmayan, buralardan gelir veya aylık almayan kız çocuklarının her birine % 25'i,

b) (a) fıkrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya sonradan bu duruma düşenlerle ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayan yahut sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulunmakla beraber anaları sonradan evlenenlerin her birine % 50'si,

Oranında yıllık gelir bağlanır.

Sigortalının ölüm tarihinde 18 veya 20 yaşını doldurmuş olup, gelire hak kazanmamış durumda olan erkek çocuklar, sonradan öğrenim yaparlarsa (a) fıkrasındaki haklardan yararlanırlar.

II) Sürekli iş göremezlik geliri sermaye olarak ödenmiş bulunan sigortalının ölümü halinde hak sahiplerine, sigortaya verilen sermaye nazara alınmaksızın bu kanun hükümlerine göre gelir bağlanır.

III) Sigortalı tarafından evlat edinilmiş tanınmış veya nesebi düzeltilmiş yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları sigortalının ölümünden sora doğan çocukları, bağlanacak gelirden yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanırlar.

IV) Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak gelirlerin toplamı sigortalının yıllık kazancının % 70'ini geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahibi kimselerin gelirlerinden orantılı olarak indirimler yapılır.

V) Sigortalının erkek çocuklarına bağlanan gelirler, çocuğun 18 yaşını, orta öğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını dolduracağı tarihe kadar devam eder. Çalışmayacak durumda malül olan erkek çocukların gelirleri bu yaşlara vardıkdan sonra da kesilmez. Ancak geliri kesilen erkek çocuklardan sonradan çalışmayacak durumda malül olanlara Sosyal Sigortaya yahut Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir veya aylık almamaları şartı ile, malüllük durumlarının tespitine esas teşkil eden rapor tarihini takibeden aybaşından itibaren yeniden gelir bağlanır. 101 nci madde hükmü saklıdır.

VI) Sigortalının dul eşi evlenirse geliri kesilir. Gelirin kesilmesine yol açan evlenme son bulunca gelir yeniden bağlanır. Sonraki eşinden de gelir almaya hak kazanan dul eşe, bu gelirlerden fazla olanı ödenir.

VII) Sigortalının kız çocuklarına bağlanan gelirler, Sosyal Sigortaya, Emekli

Sandıklarına tabi işlerde çalışmaya başladıkları veya evlendikleri tarihi takibeden devre başından itibaren kesilir. Gelirin kesilmesine yol açan sebebin ortadan kalkması halinde 1 nci bölümün (C) fıkrası hükmü saklı kalmak şartıyla, bu tarihten başlanarak yeniden gelir bağlanır. Ancak evliliğin son bulması ile kocasından da gelir almaya hak kazanan kimseye bu gelirlerden fazla olanı ödenir.

VIII) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün %50 veya daha fazlasını kaybederek sürekli iş göremezlik geliri almakta iken ölenlerin de ölümün maluliyete esas olan iş kazası veya meslek hastalığına bağlı olup olmadığına bakılmaksızın hak sahiplerine gelir bağlanır.

(506/m.23,24)

İş kazası meslek hastalığı primlerinin yatırılmamış olması, iş kazasında ölen işçinin hak sahiplerine gelir bağlanmasına engel değildir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1990/9-71, K.1990/198, T.21.03.1990

(506/m.23)

İş kazası nedeniyle ölen işçinin yasal evlilik bağı bulunmayan imam nikahlı kızına SSK'ce aylık bağlanması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1990/4010, K.1990/6972,T.11.09.1990

(506/m.23)

İş kazası nedeniyle doğan maddi zararları maddi tazminatla karşılanır, bağlanan gelirin peşin sermaye değerinde maddi tazminattan düşürülmesi gerekir.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1990/4189, K.1990/5129, T.19.04.1990

(506/m.23,24)

İş kazası - meslek hastalığı primlerinin yatırılmamış olması, iş kazasında ölen işçinin hak sahiplerine gelir bağlanmasına engel değildir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1990/9-71,K.1990/198,T.21.03.1990

Ana ve babaya gelir bağlanması

Madde 24 - (Değişik:1186 - 23.10.1969)

Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması gereken gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının % 70'inden aşağı ise, artanı, eşit hisseler halinde geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına gelir olarak verilir. Ancak bunların her birinin hissesi sigortalının yıllık kazancının % 70'inin dörtte birini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek gelirlerin toplamı, sigortalının yıllık kazancının % 70'inden aşağı değilse ana ve babanın gelir bağlanma hakları düşer.

(506/m.24)

818/m.43

İş kazasında ölen bekar işçinin ana babası, ölüm nedeniyle SSK'dan aylığa hak kaza-

niyorlarsa, bunun maddi tazminattan mahsubu gerekir.
(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)
E.1992/ 3073, K.1992/ 10909, T.06.10.1992

(506/m.24)

SSK'nın bağladığı gelir belli olmadan işverenin ödeyeceği tazminat tutarı belirlenemez.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)
E.1991/13609, K.1992/1457, T.17.02.1992

Sigortalının kontrol muayenesi

Madde 25 - Sürekli işgöremezlik geliri bağlandıktan sonra sigortalı, her zaman, iş göremezlik derecesinde bir artma olduğunu veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumuna girdiğini ileri sürerek gelirden değişiklik yapılmasını isteyebileceği gibi, kurumda, sigortalıyı her zaman kontrol muayenesine tabi tutabilir.

Gerek sigortalının başvurması üzerine gerek kurumca yaptırılan kontrol muayenesi sonunda kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporuna göre sürekli iş göremezlik durumunda değişiklik olduğu tesbit edilirse, sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak artırılır, eksiltilir veya kesilir.

Geliri sermayeye çevrilmiş sigortalılardan sürekli iş göremezliği azalanlar için bu değişime istenemez. Ancak sürekli iş göremezliği artanlar değişmeden yararlanırlar.

Kabul edilir bir özürlü olmadığı halde kontrol muayenesini kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmayan sigortalının sürekli iş göremezlik geliri, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlayarak kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesini kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve sürekli iş göremezlik halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının yeni sürekli iş göremezlik derecesine göre hesaplanacak geliri, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

İşverenin sorumluluğu:

Madde 26 (Değişik 2934 - 24.10.1983, 3395 - 20.6.1987)

İş kazası ve meslek hastalığı, işverenin kası veya işçilerin sağlığını koruma ve işgüvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi veyahut suç sayılabilir bir hareketi sonucu olmuşsa, kurumca sigortalıya veya haksahibi kimselerine yapılan veya ileride yapılması gerekli bulunan her türlü giderlerin tutarları ile gelir bağlanırsa bu gelirlerin 22 nci maddede belirtilen tarife göre hesaplanacak sermaye değerleri toplamı sigortalı veya haksahibi kimselerin işverenenden isteyebilecekleri miktarlarla sınırlı olmak üzere kurumca işverene ödettirilir.

İş kazası veya meslek hastalığı, 3 ncü bir kişinin kasıt veya kusuru yüzün-

den olmuşsa, Kurumca bütün sigorta yardımları yapılmakla beraber zarara sebep olan 3 ncü kişilere ve şayet kusuru varsa bunları çalıştıranlara Borçlar Kanunu hükümlerine göre rücu edilir.

Ancak; iş kazası veya meslek hastalıkları sonucu ölümlerde bu kanun uyarınca hak sahiplerine yapılacak her türlü yardım ve ödemeler için, iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesinde kasdı veya kusuru bulunup da aynı iş kazası veya meslek hastalığı sonucu, ölen sigortalının hak sahiplerine kurumca rücu edilemez.

(506/m.26,51)

818/m.51

Kusurlu taraf, kusuru oranında rücu alacağından sorumludur.
Sigortalının aktif çalışma süresi kural olarak 60 yaşına kadardır.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1990/6144, K.1991/854, T.05.02.1991

İş kazasını bildirme:

Madde 27 - İşveren, iş kazasını, o yer yetkili zabıtasına derhal ve kuruma da en geç kazadan sonraki iki gün içinde yazılı ile bildirmekle yükümlüdür. Bu bildirme örneği Kurumca hazırlanan haber verme kağıtları doldurulup verilerek yapılır.

İşverenin kasden veya ağır ihmali neticesi iş kazasını bu madde gereğince kuruma zamanında bildirilmemesinden veya haber verme kağıdında yazılı bilgilerin eksik veya yanlış olmasından doğan ve ileride doğacak olan kurum zararlarından işveren sorumludur.

Birinci fıkrada yazılı süre içinde kuruma bildirilmeyen iş kazası dolayısıyla, bildirme tarihine kadar işveren tarafından yapılmış olan harcamalar kurumca ödenmez.

Meslek hastalığını bildirme

Madde 28 - İşveren, bir sigortalının meslek hastalığına tutulduğunu öğrenirse veya durum kendisine bildirilirse bunu, örneğin Kurumca hazırlanan haber verme kağıdı ile ve öğrendiği günden başlayarak iki gün içinde kuruma bildirmekle yükümlüdür.

Bu yükümü yerine getirmeyen veya haber verme kağıdında belirtilen bilgiyi kasten eksik veya kasten yanlış bildiren işveren hakkında 27 nci maddenin ikinci fıkrası hükmü uygulanır.

Durumu 18 nci maddenin ikinci fıkrasına uyan kimse, alacağı hekim raporu ve gerekli belgelerle doğrudan doğruya kuruma müracaat eder.

İş kazasının soruşturulması:

Madde 29 - Haber verme kağıdında bildirilen olayın iş kazası sayılıp sayılmayacağı hakkında bir karara varılabilmesi için, gerekirse Kurumca soruşturma yapılabilir. Bu soruşturma sonunda, haber verme kağıdında yazılı hususların gerçeğe uymadığı ve vakanın iş kazası olmadığı anlaşılırsa kurumca bu olay için yersiz olarak yapılmış bulunan masraflar işverenden alınır.

İlgililer hakkında genel hükümlere göre ayrıca kovuşturma yapılır.

Meslek hastalığının incelenmesi

Madde 30 - Meslek hastalığı ile ilgili bildirmeler üzerine gerekli incelemeler doğrudan doğruya kurumca yapılır.

Bildirme ve itiraz:

Madde 31 - Kurum, sigortalıya veya hak sahibi kişilere bağlanacak gelirleri, yapılan inceleme ve soruşturmalar sonunda ve gerekli belgelerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç üç ay içinde tesbit edilerek ilgililere yazı ile bildirir.

İlgililer, bağlanan geliri bildiren yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak kurum kararına itirazda bulunabilirler.

Bu itiraz, kararın uygulanmasını geciktirmez.

İlgililer tarafından itiraz edilmemesi veya itirazın reddi hakkındaki mahkeme kararının kesinleşmesiyle, kurumun kararı kesinleşmiş olur.

Bu kesinleşme 25 nci madde gereğince gelirden değişiklik yapılmasına engel olmaz.

(506/m.31)

"..Özel daire ile mahkeme arasındaki uyuşmalık 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 31. maddesinin 2. fıkrasındaki süre ile ilgilidir. Anılan süre hak düşürücü niteliktedir. Davacı tarafından ise bu süre içinde yetkili mahkemede dava açılmamıştır. Direnme kararı bu bakımdan usul ve yasaya uygundur."

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.10-710, K.1283, T.28.04.1976

BÖLÜM-3 Hastalık Sigortası

Sağlanan yardımlar:

Madde 32- (Değişik:2167- 29.6.1978, 3395, 20.6.1987) Sigortalıya iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası kapsamı dışında kalan hastalıklara da aşağıda yazılı yardımlar sağlanır.

A)Sağlık yardımı yapılması,

B) Protez araç ve gereçlerinin sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi, (Ağız protezlerine ilişkin yardımlar kurumca hazırlanacak yönetmelik esasları dahilinde sağlanır.)

C) Geçici iş göremezlik süresince günlük ödenek verilmesi,

D) Özekli hallerde muayene ve tedavi için yurt içinde başka bir yere gönderilmesi,

E) Hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, yurt içinde tedavisi mümkün olmayıp ancak yabancı bir ülkede kısmen veya tamamen tedavisi mümkün görülen ve malüllük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile tespit edilen sigortalının ve bu raporda belirtilmiş ise beraber gideceği kimsenin yurt dışına gönderilmeleri, yabancı ülkelere gidip gelme yol paraları ile bu ülkede kalış ve tedavi masraflarının ödenmesi (Kurum sağlık tesisleri sağlık kurulunca verilen rapora karşı kurumun veya ilgili sigortalıca yapılacak itiraz, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır. Sosyal sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca verilen karar kesindir.)

(506/m.32,109)

Sosyal Sigortalar Yüksek Sağlık kurulunun gerekliliğine karar verdiği refakatçinin masrafları SSK tarafından ödenmek zorundadır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1989/7991, K.1990/98, T.23.01.1990

(506/m.32)

SSK'ca tedavi edilemeyeceği raporu verilen hastalıklarda, yurt dışında tedavi ve ameliyat giderlerinin ödenmesi gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/2707, K.1988/4313, T.28.06.1988

(506/m.109)

Sosyal Sigortalar yüksek sağlık kurulunun gerekliliğine karar verdiği refakatçinin masrafları SSK tarafından ödenmek zorundadır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1989/7991, K.1990/98, T.23.01.1990

Sağlık yardımlarının kapsamı:

Madde 33- (Değişik: 2422- 6.3.1981) Hastalık halinde sigortalıya yapılacak sağlık yardımları sigortalının:

A)Hekime muayene ettirilmesi, hekimin göstereceği lüzum üzerine teşhis için gereken klinik ve laboratuvar muayenelerinin yaptırılması ve tedavisinin sağlanması,

B)Teşhis ve tedavi için gerekirse sağlık müessesesine yatırılması,

C)Tedavisi süresince gerekli ilaç ve iyileştirme vasıtalarının sağlanması,

(Ancak, ayakta yapılan tedavilerde verilen ilaç bedellerinin % 20'sini sigortalı öder.)

Hallerini kapsar.

Çocuk düşürme, bu kanunun uygulanmasında hastalık hali sayılır.

Bu madde gereğince yapılacak sağlık yardımları, sigortalının sağlığını koruma, çalışma gücünü yeniden kazandırma ve kendi ihtiyaçlarını görme kabiliyetini artırma amacını güder.

(506/m.33,35,36)

1474/m.Ek.11

SSK'dan yaşlılık aylığı almakta olan kocanın isteğe bağlı bağ-kur sigortalısı karısından sağlık sigortası primi kesilemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/3386, K.1988/7797, T.23.12.1988

(506/m.33,35,36)

1475/m.Ek.11

Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan yaşlılık aylığı almakta olan erkeğin Bağ-Kur'da isteğe bağlı sigortalı olan eşi (karısı) sağlık sigortası primi ödemekle yükümlü tutulamaz. Çünkü Bağ-Kur'un sağlık sigortası sistemi diğer sosyal güvenlik kuruluşlarının Bağ-Kur'a oranla daha güçlü olduğu varsayımı ile bu kuruluşlardan sağlık yardımı almakta olanların Bağ-Kur'dan ayrıca sağlık yardımı almalarını engelleyici biçimde kurulmuştur.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/3386, K.1988/7797, T.23.12.1988

Sağlık yardımlarının süresi:

Madde 34- Hastalık hallerinde yapılacak sağlık yardımları sigortalının iyileşmesine kadar sürer.

Ancak, bu yardımlar sigortalının Kurumca tedavi altına alındığı tarihten başlayarak alt ayı geçemez.

Şu kadar ki, tedaviye devam edilirse malüllük halinin önlenebileceği veya önemli oranda azaltılabileceği Kurum sağlık tesisleri, sağlık kurumu raporları ile anlaşılırsa, bu süre (.....) uzatılır.

Kurum, sigortalının iyileşmesine yarıyacak, yahut iş göremezliğini az çok gidermesi için gerekli görülecek protez araç ve gereçlerini, yukarıda yazılı sağlık yardımları süreleri ile bağlı olmaksızın sağlamak, onarmak ve tesbit edilen süre ve şartlarla yenilemekle yükümlüdür.

(506/m.34)

506 s.Yasa, madde 34 3. bentteki "18 aya kadar" ibaresinin Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptal kararı

(Anayasa Mahkemesi Kararı)

E.1990/27, K.1991/2, T.17.01.1991

R.G.:19.08.1991

Sayı: 20965

Eş ve çocuklara sağlık yardımı yapılması:

Madde 35- Sigortalının eşi ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları, hastalıkları halinde bu kanunun 33 üncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından, 34 üncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere, yararlanırlar. Ancak ayakta yapılan tedavilerde verilen ilaç bedellerinin % 20 sini sigortalı öder.

Sigortalının eşi ile geçindirmekle yükümlü olduğu çocuklarının yukarıda belirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için sigortalının, hastalığının anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödenmiş olması şarttır.

(.....) İçindeki 18 aya kadar sözcükleri, Anayasa Mahkemesinin 17.1.1991m tarih ve E.1990/27.K.1991/2 sayılı kararıyla iptal edilmekle hükmü kalmamıştır.

(506/m.35, 106)

18 yaşını doldurmuş olmasına karşın bir yıl çalışmayacağı sağlık kurulu raporu ile anlaşılan çocuk, babanın sağlık yardımlarından yararlanır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1984/1353, K.1984/1455, T.13.03.1984

Gelir ve aylık almakta olanlar ile aile bireylerine sağlık yardımı yapılması:

Madde 36 (Değişik:2422-6.3.1981, 2795-28.1.1983)

Hastalık sigortası hükümlerinin uygulanmasında:

A) a.Bu kanuna göre sürekli iş göremezlik geliri malüllük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar, bu kanunun 32 nci maddesinin (A) ve (B) fıkralarında belirtilen yardımlardan.

b)Yukarıda sözü edilen kimselerin geçindirmekle yükümlü oldukları eş, çocuk, ana ve babaları ile gelir veya aylık almakta olan eş, çocuk, ana ve babalar, bu kanunun 33 ncü maddesinde belirtilen yardımlardan,

Yararlanırlar.

B)Yukarıda sözü edilen kimselerin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin % 10'u kendilerince ödenir.

C)Sağlık yardımları, her hastalık olayı için 34 ncü maddede yazılı sürelerle sınırlıdır.

D)1991 ve 2167 sayılı kanunlarla Kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre:

a)Malüllük, vazife malüllüğü veya emekli aylığı almakta olanlar ile bunların geçindirmekle yükümlü buldukları eş, çocuk, ana ve babaları,

b)Aylık almakta olan eş, çocuk, ana ve babalar,

Hakkında da yukarıdaki fıkralar hükümleri uygulanır.

Geçici iş göremezlik ödeneği:

Madde 37- Hastalık sebebiyle geçici iş göremezliğe uğrayan sigortalılardan geçici iş göremezliğin başladığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş bulunanlara geçici iş göremezliğin üçüncü gününden başlamak ve 18 ayı geçmemek üzere her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Ancak hastalık halinde geçici iş göremezlik ödeneği verilebilmesi için, kurumca tayin ve tesbit olunan hekim veya sağlık kurullarından dinlenme raporu alınmış olması şarttır.

(506/m.37)

Toplu sözleşmedeki SSK'nın geçici işgöremezlik ödeneklerinin işverence tamamlanacağı hükmü, kurum'un geçici işgöremezlik ödeneği vermediği hastalıklarda ücret isteme hakkı doğurmaz.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1985/364, K.1985/3610, T.04.04.1985

Hekim tavsiyelerine uymazlık:

Madde 38- Hekimce alınması istenen tedbirlere uymayan sigortalılara bu tedbirleri yerine getirmedikleri süre için ödenek verilmez.

Tedavinin sona erdiğine ve çalışabilir durumda olduğuna dair kurum hekimlerinden belge almaksızın eski işverenin işinde çalıştırılan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılması gereken tedavi masrafları işverenden, başka işte çalışan sigortalının aynı hastalığı sebebiyle yapılan tedavi masrafları ise kendinden alınır. Bu süreler için geçici iş göremezlik ödeneği verilmez, verilmiş olanlar da sigortalıdan geri alınır.

Üçüncü kişinin sorumluluğu:

Madde 39- Kasdı veya suç sayılır hareketi ile sigortalının, eşinin veya çocuğunun hastalanmasına sebep olan kimseye bu kanun gereğince hastalık sigortasından yapılan her türlü giderler tazmin ettirilir.

(506/m.39,32,33,37)

Kasıtlı ya da suç sayılır bir davranışı ile sigortalının hastalanmasına neden olan kişi hastalık giderlerinin tümünden sorumludur.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1982/4327, K.1982/5318, T.30.11.1982

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi

Madde 40 - (Değişik:1912 - 16.6.1975. 2422- 6.3.1981)

2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenlerden, bu tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödememiş olan sigortalı ile karısı ve geçindirmekle yükümlü olduğu kocası, çocukları, ana ve babaların, bu niteliğin yitirilmesinden başlamak üzere altı ay içinde meydana gelecek hastalıkları halinde, 32 nci maddenin (A) ve (D) fıkralarında yazılı yardımlardan yararlanırlar.

Yukarıdaki fıkrada sözü edilen kimsenin ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin % 20'si kendilerince ödenir.

Bünyeye elverişli olmadıkları işlerde çalıştırılanlar:

Madde 41 - Çalışma mevzuatına göre sağlık raporu alınması gerektiği halde böyle bir raporu dayanılmaksızın veya eldeki rapora aykırı olarak bünyeye elverişli bulunmadığı işte çalıştırılan sigortalının, bu işe girişinden önce var olduğu tesbit edilen veya bünyeye elverişli bulunmadığı işte çalıştırılması sonucu eydana gelen hastalığı için Kurumca yapılan hastalık sigortası masraflarının tümü işverene ödetilir.

(506/m.41,90)

SSK müfettişince düzenlenen tutanağı hataen imzaladığını ileri süren işverene kanil-

lama fırsatı verilmesi gerekir.

İşçinin işe uygun olduğuna dair sağlık raporunu almamak, SSK'nın karşıladığı bu tür giderlerin işverence ödenmesini gerektirir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1990/10-158, K.1990/281, T.09.05.1990

(506/m.41)

Sağlık raporu alınması gereken işlerde böyle bir rapora dayanmadan ya da eldeki rapora aykırı bir biçimde çalıştırılan işçi, bu işe girmeden var olan ya da bu işte çalıştırılma sonucu meydana gelen hastalık nedeniyle SSK'ya masraf yaptırılmıştır. İşveren; bu hastalık olayında, yükümünü yerine getirmemek gibi uygun bir nedensel bağ varsa, Kurumun giderlerinden sorumludur. Bu bağın varlığı yönteminde araştırılmadan dava karara bağlanamaz.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1989/10-597, K.1990/37, T.31.01.1990

(506/m.41)

1475/m.79

Ağır tehlikeli işlerde raporsuz işçi çalıştıran işveren doğabilecek hertürlü zararı ödemek zorundadır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1985/6122, K.1985/6502, T.25.11.1985

(506/m.41)

2089/m.13,14

Sağlık raporu alınmadan çalıştırılan çırağın tedavi giderlerinden işveren sorumludur.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1985/2124, K.1985/4112, T.05.07.1985

Ana ve babaya sağlık yardımı yapılması

Madde 42(Değişik:1912) - 16.6.1975)

Sigortalının geçindirmekle yükümlü bulunduğu ana ve babası, hastalıkları halinde, bu kanunun 33 ncü maddesinde belirtilen sağlık yardımlarından her hastalık olayı için 34 ncü maddede yazılı süreleri aşmamak üzere yararlanırlar.

Ancak; bunların ayakta yapılan tedavilerinde verilen ilaç bedellerinin % 20'si ilgililerce ödenir.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu ana ve babasının yukarıda belirtilen sağlık yardımlarından yararlanabilmeleri için sigortalının hastalığın anlaşıldığı tarihten önceki bir yıl içinde en az 120 gün hastalık sigortası primi ödemiş olması şarttır.

BÖLÜM-4 Analık Sigortası

Sağlanan yardımlar:

Madde 43 - Sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının analığı halinde, aşağıdaki yazılı yardımlar sağlanır.

- Gebelik muayenesinin yaptırılması ve gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- Doğumda gerekli sağlık yardımlarının sağlanması,
- Emzirme yardım parası verilmesi,
- Sigortalı kadının doğumdan önce ve sonra işinden kaldığı günler için ödenek verilmesi,
- Analık halı sebebiyle gerekirse yurt içinde başka bir yere gönderilmesi.

(1086/m.43)

İhtiyari dava arkadaşlığı için özel koşullar aranır. Birbirinden farklı nitelik ve özelliklerdeki ayrı ayrı işler için itibari hizmet zammına gerek bulunup bulunmadığının tespiti davaları birlikte açılacak davalardan değildir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1992/1457,K.1992/5869,T.25.05.1992

Gebelik halinde muayene ve tedavi:

Madde 44 - Gebelik muayenesi ve gerekli görülecek tedavi kurumca önceden belli edilen hekim veya ebeler tarafından yapılır. Sigortalı, gebeliğin altıncı ayı sonuna kadar gebelik muayenesi yaptırmaz, yahut hekim veya ebenin lüzum gösterdiği muayene ve tedavilere devam etmezse bu yüzden ileri gelecek işgöremezlik hallerinde verilecek ödeneklerin % 50'yi geçmemek üzere bir kısmı Kurumca düşürülebilir.

Sigortalı Kurumca gösterilen hekim ve ebelerden dilediğini seçebilir. Şu kadar ki seçtikten sonra doğum oluncaya kadar, hekim veya ebisini değiştiremez.

Doğum yardımı:

Madde 45 - Doğum yardımı, sigortalı kadının veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının doğurması halinde, doğum sırasında ve doğumdan sonra gerekli sağlık yardımlarıyla ilaçların ve sağlık malzemesinin sağlanmasıdır.

Bu yardım, gebenin evvelce seçtiği ebe, o yoksa kurumca tayin ve tesbit edilen ebelerden biri tarafından evde veya sağlık tesislerinde yapılır. Gerekirse doğum sırasında yetkili bir uzmanın hekim bulundurabileceği gibi, hekim veya ebenin lüzum göstereceği hallerde, doğum, sigortalı kadın veya sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısı bir sağlık müessesesine yatırılmak suretiyle yaptırılır.

Kuruma ait sağlık tesisleriyle 123 madde gereğince sözleşme yapılmış olan tesislerde doğum yapan sigortalı kadınla sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının, doğan çocukları için sağlık tesisinde kaldıkları müddetçe yapılmasına lüzum görülen sağlık yardımlarına ait masraflar ilgililerden istenmez.

(506/m.45)

Doğumun ani olarak özel hastanede yapılması durumunda kurumca bu gider ödenmelidir.

(Yargıtay 9. Hukuk Dairesi)

E.3821,K.1967/3455 T.20.04.1967

Maktu gebelik ve doğum yardımları:

Madde 46 - 44 ve 45 nci maddelerde gösterilen sağlık yardımlarının kurumca doğrudan doğruya yapılmasına imkan görülmeyen yer veya hallerde, gebelik ve doğum sağlık yardımı yerine, Çalışma Bakanlığınca onanacak ve önceden bildirilecek tarifeye göre maktu para yardımı yapılır. Birden fazla çocuk doğarsa, maktu doğum yardımı her çocuk sayısına göre bir kat daha artırılır.

Ancak:

A) Gebelik yardım parası alabilmek için, gebelik halinin hekim veya diplomalı ebeden alınacak bir belge ile doğumdan önce kuruma bildirilmesi.

B) Doğum yardım parası alabilmek için, doğumun üç ay içinde kuruma bildirilmesi ve hekim veya diplomalı ebeden alınacak doğum kağıdı yahut onanmış nüfus kayıt örneği ile belgelenmesi,

Şarttır.

Emzirme yardımı:

Madde 47 - Sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması dolayısıyla sigortalı erkeğe, çocuğun ölü doğmaması şartıyla, Çalışma Bakanlığınca onanacak tarifeye göre her çocuk için bir emzirme yardımı yapılır.

Analık yardımlarından yararlanma şartları:

Madde 48 - Analık sağlık yardımları ile emzirme yardımlarından veyahut maktu gebelik ve doğum para yardımlarından yararlanabilmek için;

A) Sigortalı kadın için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 90 gün analık sigortası primi ödenmiş olması,

B) Sigortalı erkek için, doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş olması ve sigortalının doğum yapan kadınla doğumdan önce evlenmiş bulunması,

Şarttır.

Geçici iş göremezlik ödeneği:

Madde 49 - Kendisi için doğumdan önceki bir yıl içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş bulunan sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki ve sonraki 6'şar haftalık sürede, çalışmadığı her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilir.

Bu ödenek hiçbir şekilde kesilmez.

Geçici iş göremezlik ödeneğinden yoksun kalma:

Madde 50 - Kurumca sağlanacak olan doğum yardımlarından haklı ve makul sebep olmaksızın yararlanmayı reddeden yahut hekim veya ebenin lüzum gösterdiği tedbirleri almaması yüzünden hastalandığı veya hastalığın arttığı mütehassıs hekim raporu ile tesbit edilen sigortalı kadınlara geçici iş göremezlik ödeneğinin % 50'si verilmez.

Sigortalılık niteliğinin yitirilmesi:

Madde 51 - 2 nci maddede belirtilen sigortalılık niteliğini yitirenler, bu niteliğin yitirilişinden başlamak üzere 300 gün içinde çocukları doğarsa, sigortalı kadın, veya karısı analık sigortası yardımından yararlanacak sigortalı erkek için, doğum tarihinden önceki 15 ay içinde en az 120 gün analık sigortası primi ödenmiş olması şartıyla, bu kanunda yazılı analık sağlık ve emzirme yardımlarından veya 46 nci maddede yazılı maktu para yardımından yararlanırlar.

BÖLÜM-5
Malüllük Sigortası

Sağlanan yardım:
Madde 52 - Malüllük sigortasından sağlanan yardım, malüllük aylığı bağlanmasındır.

(506/m.52)

Sakatlık sigortasından yapılan yardımlar da maddi ödenceden düşülmelidir.
(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)
E.1983/237, K.1983/478, T.06.05.1983

Kimlerin malül sayılacağı:

Madde 53 (Değişik:2167- 29.6.1978) a) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirdiği tesbit edilen,

b) Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş durumda sayılmayanlardan 34 ncü madde gereğince yapılan tedavi sonunda, Kurum sağlık tesisleri kurulurınca düzenlenecek raporlarda çalışabilir durumda olmadığı belirtilen,

c) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az % 60'ını kaybeden,

Sigortalı malüllük sigortası bakımından malül sayılır.

Şu kadarki sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte malül sayılmayı gerektirecek derecede hastalık veya arızası bulunduğu, önceden veya sonradan, yeterli belgelerle tesbit edilen sigortalı bu hastalık veya arızası sebebiyle malüllük sigortası yardımlarından yararlanamaz.

Ancak, bu gibi sigortalılara malüllük sigortasından evvelce ödenmiş bulunan aylıklar geri alınmaz.

(506/m.53,131)

228/m.3;818/m.63

10 yıla yakın bir süre ödemeyi sürdüren SSK'yı hizmet birleştirme sonucu aylığı bağlayacak kurumun değiştiği savıyla aylık kesme durumunda iyiniyetli saymak olanaksızdır.

Bağ-Kur'a tabi hizmetler birleştirilmeden de SSK'dan emekli olabilen emekli oluş tarihinde Bağ-Kur'lu da olmaması durumunda, emekli aylığı SSK'ca geri istenemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1987/7291, K.1987/7360, T.22.12.1987

(506/m.53)

Sakatlık sigortasının uygulanmasında belirli oranda işgücünü yitiren sigortalının harcadığı fazla çaba da dikkate alınmalıdır.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.973/9, K.1975/221, T.21.02.1975

(506/m.53)

Sakatlık sigortasının uygulanmasında belirli oranda işgücünü yitiren sigortalının harcadığı fazla çaba da dikkate alınmalıdır.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.973/9, K.1975/221, T.21.02.1975

Malullük aylığından yararlanma şartları:

Madde 54 (Değişik: 2422 - 6.3.1981)

Sigortalının, malullük aylığından yararlanabilmesi için:

- a) 53 ncü maddeye göre malül sayılması,
- b) Toplam olarak 1800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malüllük yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması,
Şarttır.

Malullük aylığının hesaplanması

Madde 55- (Değişik:2422-6.3.1981)

Malullük aylığı aşağıdaki esaslara göre hesaplanır:

a)Malullük aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, bu Kanuna göre tespit edilen göstergesinin katsayı ile çarpımının % 70'i oranında malüllük aylığı bağlanır. Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda ise, bu oran % 80'e çıkarılır.

b)Malullük aylığının hesabına esas alınacak gösterge, sigortalının işten ayrıldığı tarihten önceki malüllük yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemiş olan sigortalı için ortalama yıllık kazanç, prim ödemediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesaplanır.

c) Ereğli Kömür İşletmesi Müessesesinde çalışan münavebeli (Gruplu) sigortalılar için, yıllık kazançlarının iki katı alındıktan sonra yukarıdaki (b) fıkrasına göre ortalama yıllık kazanç hesap edilir. Ancak, ortalama yıllık kazancın hesabında esas alınan son 5 takvim yılının her birinde 180 günden fazla olan münavebeli çalışmalara ait kazanç tutarları nazara alınmaz.

Aylığın başlangıcı:

Madde 56- Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve malüllük aylığına hak kazanan sigortalının aylığının ödenmesine kendisinin yazılı isteğinden malul sayılmasına esas tutulan raporun tarihi yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki birtarih ise bu raporun tarihten sonraki ay başından başlanır.

Çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş sayılan sigortalı birinci fıkraya göre aylıkların ödenmesine başlanacağı tespit edilen tarihte hastalık sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakda ise malullük aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki bağlanacak malüllük aylığı, sigortalının hastalık sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, birinci fıkraya göre tesbit edilecek tarihten başlanarak verilir.

(506/m.56)

Sakatlık aylığının başlangıç tarihi başvuru izleyen ay başından başlar.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.2774, K.1974/3759, T.23.05.1974

(506/m.56)

iş kazası nedeniyle aylık bağlanması istemi sakatlık aylığı bağlanması istemini de kapsar.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1363, K.1974/2923, T.26.03.1974

(818/m.125)

İşyerinde geçirdiği kaza nedeniyle uğradığı meslekte kazanma gücü kaybının zamanla arttığını öğrenen işçinin açtığı manevi tazminat davası, bir yıllık zaman aşımının aşıldığı gerekçesiyle reddedilemez. Çünkü bu tür davalar hizmet aktine dayalıdır ve 10 yıllık zaman aşımına tabidirler.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1992/6505, K.1993/1074, T.02.02.1993

Sigortalının kontrol muayenesi:

Madde 57- Malullük aylığı bağlandıktan sonra sigortalı, her zaman başka birinin sürekli bakımına muhtaç duruma girdiğini ileri sürerek malüllük aylığının artırılmasını isteyebilir.

Malullük aylığı bağlanan sigortalıları Kurumda her zaman kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Gerek Kurumca yaptırılan kontrol muayenesinde, gerekse sigortalının isteği üzerine veya işe alıştırmada sonunda yapılan muayenesinde yeniden tesbit edilecek malüllük durumuna göre malüllük aylığı:

I.Sigortalının istekte bulunması halinde:

a)Yazılı isteğini,

b)Yeni malüllük durumuna esas tutulan rapor yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki bir tarihi taşımakta ise bu raporun tarihini,

II.Kurumca kontrol muayenesine veya işe alıştırmaya tabi tutulma halinde de yeni malüllük durumuna esas tutulan raporun tarihini,

Takibeden ay başından başlanarak gerekirse artırılır, azaltılır veya kesilir. Kabul edilir bir özürü olmadığı halde kontrol muayenesini kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten sonraki ay başına kadar yaptırmayan sigortalının malüllük aylığı, kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak kesilir. Şu kadar ki, kontrol muayenesini kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlayarak üç ay içinde yaptırılan ve malüllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının malüllük aylığı, ödemenin kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesini kurumun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptıran ve malüllük halinin devam ettiği tesbit edilen sigortalının malüllük aylığı, rapor tarihinden sonraki ay başından başlanarak ödenir.

(506/m.57)

Kontrol muayenesinde maluliyet durumunda değişiklik olursa, gelirin sermaye değeri tazminattan düşülmelidir.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1984/5145, K.1984/7087, T.26.06.1984

(506/m.57)

Sakatlık aylığı alan sigortalıyı kurumun kontrol muayeneleri yasadan doğan bir görevdir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.9479, K.1976/2868, T.19.04.1976

Aylığın kesilmesi ve yeniden başlaması:

Madde 58-Malullük aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlayanların malullük aylıkları, çalışmaya başladıkları tarihten başlayarak kesilir.

Yukarıdaki fıkraya göre malüllük aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak malullük aylığı verilmesi için yazılı istekte bulunan sigortalıya, kontrol muayenesine tabi tutulmak ve malüllüğünün devam ettiği anlaşılacak şartıyla, eski malüllük aylığı yazılı istekte bulunduğu tarihten sonraki ay başından başlanarak ödenmeye başlanır. Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar için yazılı istek tarihlerine göre yeniden malüllük aylığı hesaplanır ve bu aylık önce bağlanan malüllük aylığından fazla ise hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır.

(506/m.58, 63, 78, 3)

Sakatlık aylığı, çalışmaya başlanılan günden başlayarak kesilir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/2206, K.1988/2862, T.28.04.1988

(506/m.58)

Yurt dışında çalışıyor olması nedeniyle sigortalının sakatlık aylığı kesilemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1980/4351, K.1980/5276, T.23.09.1980

(506/m.58)

"Sigortalı olarak çalışma" dışındaki çalışma nedeniyle sakatlık aylığı kesilemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1979/6941, K.1980/2405, T.28.03.1980

BÖLÜM-6
Yaşlılık Sigortası

Sağlanan yardımlar:

Madde 59- Yaşlılık sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır:

Sigortalıya:

- a) Yaşlılık aylığı bağlanması,
- b) Toptan ödeme yapılması,

(506/m.59)

Emeklilik işlemine esas belgelerin aksi saptanmadıkça işlem iptal edilemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.21, K.1973/42, T.13.07.1973

Yaşlılık aylığından yararlanma şartları:

Madde 60 (Değişik:2422-6.3.1981, 2564, 11.12.1981. 3279 - 6.3.1986)

Yaşlılık aylığından yararlanma esas ve şartları aşağıda gösterilmiştir.

A) Sigortalının,

a) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması ve en az 5000 gün ve ya, (2)

b) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş olması, 15 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 3600 gün yahut,

c) Kadın ise 50 erkek ise 55 yaşını doldurmamış olmakla beraber, kadın ise 20 erkek ise 25 yıldan beri sigortalı bulunması ve en az 5000 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş olması şarttır.

B)

a) 50 yaşını doldurmamış olmakla beraber en az 20 yıldan beri sigortalı olarak Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlıklarınca tespit edilen maden işyerlerinin yeraltı işyerlerinde sürekli çalışan ve bu işlerde en az 5000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödeyen sigortalılara yazılı talepleri üzerine yaşlılık aylığı bağlanır.

b) 50 yaşını doldurmamış olmakla beraber en az 25 yıldan beri sigortalı olarak (B/a) fıkrasında sözü kedilen işyerlerinin yeraltı münavebeli işlerinde çalışan ve bu işlerde en az 4000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödeyen sigortalılarda 25 yılı doldurmuş ve 5000 gün prim ödemiş sigortalılar gibi yaşlılık aylığından yararlanırlar.

(2) 24 Aralık 1985 tarih ve 3246 sayılı Kanunun 3 üncü maddesi gereğince a, b, c bendleri bu kanunun ek 1 inci maddesi ve geçici 2 inci maddesi kapsamına giren sigortalılar hakkında uygulanmaz.

C)

a) Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce bu kanunun 53 üncü maddesine göre malül sayılmayı gerektirecek derecede hastalık ve arızası bulunan ve bu nedenle malullük aylığından yararlanamayan veya,

b) Sakatlığı nedeniyle vergi indiriminden yararlanmaya hak kazanmış durumda olan,

Sigortalılar, yaşları ne olursa olsun, en az 15 yıldan beri sigortalı bulunmak ve en az 3600 gün Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödemiş olmak şartıyla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

D)

a) 50 yaşını dolduran ve erken yaşlanmış olduğu tespit edilen,

b) 50 yaşını dolduran ve malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi çalışmalarının en az 1800 gününü Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlıklarınca tespit

edilen maden işyerlerinin yeraltı işlerinde geçirmiş bulunan,
Sigortalılar da (A) bendinin (a) veya (b) fıkralarında belirtilen diğer şartlarla yaşlılık aylığından yararlanırlar.

E) Sosyal Güvenlik ve Çalışma Bakanlıklarınca tespit edilen maden işyerlerinin yeraltı veya yeraltı münavebeli işlerinde en az 1800 gün çalışmış bulunan sigortalıların, bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dörtte biri eklenir ve toplamı, bunların Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

1.4.1954 tarihinden beri yeraltı veya yeraltı münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalılar hakkında da yukarıdaki fıkra hükmü uygulanır.

F) Bu kanuna göre sigortalı olarak tescil edilmiş bulunanların er olarak silah altında veya Yedek Subay Okulunda geçensürelerinin tamamı, kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt sınırının talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerini 2 yıl içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılır. 2 yıl içerisinde ödenmeyen borçlanma süreleri hizmetten sayılmaz.

Ancak kanunla kurulmuş bulunan diğer sosyal güvenlik kuruluşları mevzuatına göre sigortalı veya iştirakçi olanlar hakkında yukarıdaki fıkra hükmü uygulanmaz.

Borçlandırılan sürenin karşılığı olan gün sayısı sigortalının prim ödeme süresine katılır. Bu kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Askerlik borçlanmalarında, aylık bağlanmaya hak kazanılması durumunda kendilerine, borcun ödendiği tarihi takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

G) Bu maddenin uygulanmasında; 18 yaşından önce Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tabi olanların sigortalılık süresi, 18 yaşını doldurdıkları tarihte başlamış kabul edilir. Ancak, bu tarihten önceki süreler için ödenen Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primleri, prim ödeme gün sayılarının hesabına dahil edilir.

II. Bu maddede belirtilen yaşlılık aylıklarından yararlanabilmek için, sigortalının çalıştığı işten ayrılması ve yazılı istekte bulunması şarttır.

(506/m.60,79)

Yaşlılık aylığı sigortalılık ve prim ödeme süresi yeterliliğine göre bağlanır.

Prime esas kazançlar konusundaki uyumsuzluk yaşlılık aylığında süreyi uzatmaz.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1991/9975, K.1992/5961, T.26.05.1992

(506/m.60,108)

3201/m.5

Askerlik ve yurt dışında geçen sürelerin borçlanılmasından oluşan, sigortalılığın itibari başlangıç tarihi 25 yıl geride kalmadıkça SSK yaşlılık aylığı bağlanmaz.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1991/3846, K.1991/6199, T.13.06.1991

(506/m.60,108)

5434/m.32,33/3

34/2,2829/m.6

Fiili hizmet zammı, sigortalılık süresi açısından itibari hizmet değil fiili hizmete eklenen ve yaşlılık aylığına hak kazanmada dikkate alınan bir süredir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1988/10-270, K.1988/472, T.15.06.1988

(506/m.60,108,131)

2829/m.6

Hizmet birleştirilmesinde sigortalılığın başlangıcı, sosyal güvenliğe tabi ilk çalışma tarihidir.

Başlangıcın fiili hizmet süresi kadar geri götürülmesi, yasal olarak olanaksızdır.

(Yargıtay 10.Huk.Dairesi)

E.1987/6877S), K.1987/6742, T.03.12.1987

(506/m.60)

2829;1475/m.14

Hizmetlerin birleştirilmesi yoluyla sosyal sigortalar yasasına göre emekliliğe hak kazanan işçinin kıdem ödencesinde borçlanılan askerlik süresinin de dikkate alınması gerekir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1985/9-583, K.1986/54, T.29.01.1986

(506/m.60,61)

Miras bırakanın hizmetlerinin yeterli olmaması durumunda yaşlılık aylığı bağlanamaz.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1985/1928, K.1985/4152, T.08.07.1985

(506/m.60)

475/m.146

Askerlik süresinin sigortalılık süresinden sayılması, borçlanma ile olanaklıdır.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1983/9-799, K.1985/533, T.31.05.1985

(506/m.60)

Sigortalıya sağlığında verilmeyen haklar, sigortalının ölümüyle hak sahiplerine de verilemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1985/2097, K.1985/2565, T.22.04.1985

(506/m.60)

Askerlikte geçen sürelerin borçlanabilmesi için, istek tarihinde sigortalı olarak çalışır durumda bulunmak gerekir.

(Yargıtay İç.Birl.Üy.-Genel Kurulu)

E.1984/4, K.1985/3, T.15.04.1985

(506/m.60)

Yaşlılık aylığına hak kazanan işçinin borçlandığı askerlik süresi, kıdem ödencesine yansıtılır.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1984/10089, K.1984/10237, T.23.11.1984

(506/m.60,62)

Yaşlılık aylığı bağlanması için yapılan başvurularda, evrakın kuruma ulaştığı tarih değil, PTT'ye verildiği tarih esas alınmalıdır.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1984/2516, K.1984/2848, T.22.05.1984

(506/m.60,62)

Yaşlılık aylığı bağlanması için yapılan başvurularda, evrakın kuruma ulaştığı tarih değil, PTT'ye verildiği tarih esas alınmalıdır.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1984/2516, K.1984/2848, T.22.05.1984

Yaşlılık aylığının hesaplanması:

Madde 61- (Değişik:2422-6.3.1981, 2564-11.12.1981)

Yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, bu kanuna göre tespit edilen göstergenin katsayı ile çarpımının % 60'ı oranında ve aşağıdaki hükümler nazara alınarak yaşlılık aylığı bağlanır.

A)Yaşlılık Aylığı:

a)Sigortalının, kadın ise 50 erkek ise 55 yaşından sonra doldurduğu her tam yaş için ve 5000 günden fazla ödediği her 240 günlük malüllük Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi için % 60 oranı (1) er artırılarak,

b)Sigortalının, 5000 günden noksan ödediği her 240 günlük malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi için % 60 oranı 1 eksiltilecek, Hesaplanır.

c)Yukarıdaki (b) fıkrası hükmü, 60 ıncı maddenin (B-C-D) bentlerine göre aylığa hak kazananlar için uygulanmaz.

Bu maddeye göre bağlanacak aylıkların oranı, her halde % 85'i geçemez.

B)Yaşlılık aylığının hesabına esas alınacak gösterge, sigortalının işten ayrıldığı tarihten önceki Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemiş olan sigortalı için ortalama yıllık kazanç, prim ödediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesaplanır.

C)Ereğli kömür işlemleri müessesesinde çalışan münavebeli (gruplu)sigortalılar için yıllık kazançlarının iki katı alındıktan sonra yukarıdaki (B) fıkrasına göre ortalama yıllık kazanç hesab edilir. Ancak, ortalama yıllık kazancın hesabında esas alınan son 5 takvim yılının herbirinde 180 günden fazla olan münavebeli çalışmalara ait kazanç tutarları nazara alınmaz.

(506/m.61,99,116)

MK/2

Yılın son günü çalışmamak, yaşlılık aylığı açısından o yılın da dikkate alınmasına engel oluşturmaz.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1982-10-72, K.1984/422, T.18.04.1984

(506/m.61,99,116)

MK/2

Yılın son günü çalışmamak, yaşlılık aylığı açısından o yılın da dikkate alınmasına en-

gel oluşturmaz.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1982/10-72, K.1984/422, T.18.04.1984

Aylığın başlangıcı:

Madde 62- Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldıktan sonra yazılı istekte bulunan ve yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalıya bu isteğinden sonraki ay başından başlanarak yaşlılık aylığı bağlanır.

Erken yaşlanmış olması dolayısıyla yaşlılık aylığına hak kazanan sigortalının bu husustaki raporunun tarihi, yazılı isteğini takibeden takvim ayından sonraki birtarih ise, yaşlılık aylığı, raporun tarihinden sonraki aybaşından başlanarak verilir.

Yukarıki fıkralara göre aylığının ödenmesine başlanacağı tesbit edilen tarihte hastalık sigortasından geçici iş göremezlik ödeneği almakta olan sigortalının yaşlılık aylığı geçici iş göremezlik ödeneği verilme süresinin sona erdiği tarihten sonraki ay başından başlar. Şu kadar ki, bağlanacak yaşlılık aylığı sigortalının hastalık sigortasından almakta olduğu geçici iş göremezlik ödeneğinin aylık tutarından fazla ise, aradaki fark, yukarıdaki fıkralara göre tesbit edilecek tarihten başlanarak verilir.

Yaşlılık aylığı alanların yeniden çalışmaları:

Madde 63- (Değişik:3279-29.4.1986)

A)Bu kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı olarak çalışmaya başlayanların yaşlılık aylıkları çalışmaya başladıkları tarihte kesilir.

Yukarıdaki fıkraya göre yaşlılık aylıkları kesilenlerden yeniden çalıştıkları süre zarfında 78 inci maddeye göre prime esas kazançları üzerinden 73 üncü madde gereğince prim alınır. Yaşlılık aylıkları kesilenlerden işten ayrılarak yaşlılık aylığı verilmesi için yazılı talepte bulunan sigortalıya aşağıdaki fıkra hükmüne göre yeniden hesaplanarak, yaşlılık aylığı, talep tarihini takip eden aybaşından başlanarak ödenir.

Bu sigortalılar için yazılı talep tarihlerine göre yeniden yaşlılık aylığı hesaplanır ve bu aylık, önceden bağlanan yaşlılık aylığından fazla ise, hesaplanan yeni aylık üzerinden ödeme yapılır. Hesaplanan yeni aylığın eski aylıktan düşük olması halinde, eski aylık esas alınır. Ancak, aylığı kesildikten sonra geçen prim ödeme gün sayıları bu kanunun 61 inci maddesinin (A) fıkrasının (a) bendine göre aylık bağlama oranının tespitinde değerlendirilir.

B)Bu kanuna göre yaşlılık aylığı almakta ikensigortalı olarak bir işte çalışmaya başlayanların yazılı talepte bulunmaları halinde yaşlılık aylıklarının ödenmesine devam olunur. Ancak bunlardan 78'inci maddeye göre tespit edilen prime esas kazançları üzerinden % 24 oranında Sosyal Güvenlik Destek Primi kesilir.Bu primin 1/4'ü sigortalı hissesi, 3/4'ü işveren hissesidir.

Yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı bir işte çalışanlar, bu kanuna göre yaşlılık aylığı almakta olanlara ve bunların geçindirmekle yükümlü oldukları eş ve çocuklarına, ana ve babalarına tanınan sosyal sigorta haklarından aynen yararlanırlar.

Sosyal Güvenlik Destek Primi ödenmiş süreler bu kanuna göre sigortalılık süresinden sayılmaz ve 24.5.1983 tarih ve 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun hükümleri

uygulanmaz. 64 üncü madde hükmüne göre toptan ödeme yapılmaz. Ancak iş kazası veya meslek hastalığı halinde 12 nci madde hükümleri uygulanır.

Bu kanuna göre yaşlılık aylığı almakta iken sigortalı bir işte çalışmaları dolayısıyla bu maddenin (A) fıkrasında göre yaşlılık aylığı kesilenler, çalıştıkları süre içinde (B) fıkrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını; (B) fıkrasına göre yaşlılık aylığı kesilmeden çalışanlar ise çalıştıkları süre içinde haklarında (A) fıkrasında yazılı hükümlerin uygulanmasını isteyebilirler.

(506/m.63)

1698

Yaşlılık aylığının yeniden bağlanmasında ara süredeki çalışma dikkate alınmalıdır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1976/8225, K.1977/3147, T.25.04.1977

(506/m.63, 61, 2, 3)

Yaşlılık aylığına hak kazanan avukat mesleğini bırakmaksızın bu aylıktan yararlanabilir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.10-254, K.1975/57, T.22.01.1975

Toptan ödeme:

Madde 64-(Değişik 1186-23.10.1969)

Sigortalı olarak çalıştığı işten ayrılan ve malüflük ve yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamıyan,

a)Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş bulunan sigortalıya,

b)50 yaşını doldurmuş bulunan ve erken yaşlanmış olduğu tespit edilen sigortalıya,

Kendisinin ve işverenlerinin ödediği, malüflük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin toplamı, yazılı isteği üzerine toptan ödeme şeklinde verilir.

(506/m.64)

2311/m.10/a

Bir yabancı ülkedeki çalışmanın sosyal güvenlik sözleşmesi hükümlerine göre transfer edilen primlerine ilişkin toptan ödeme: 506 sayılı yasanın "toptan ödeme" hükmü koşulları aranmaz.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1986/2544, K.1986/2754, T.01.05.1986

BÖLÜM-7 Ölüm Sigortası

Sağlanan yardımlar:

Madde 65: Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar şunlardır:

- Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına aylık bağlanması.
- Ölen sigortalının eşine, çocuklarına, ana ve babasına toptan ödeme yapılması,
- Ölen sigortalı için cenaze masrafı karşılığı verilmesi,

(506/m.65,10,15,26,29,41)

Ölüm sigortasından sağlanan yardımlar için kurumun rücu hakkı yoktur

(Yargıtay 4.Hukuk Dairesi)

E.1983/9247 ,K.1983/9834, T.24.11.1983

(506/m.65,66,68)

Dul ve yetim aylıkları haksız eylemin yol açtığı zarardan indirilemez.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1977/4-1110,K.1979/1395, T.28.11.1979

Ölüm sigortasından aylık bağlama şartları:

Madde 66 - (Değişik:2422) 6-3.1981)

a) Malüllük veya yaşlılık aylığı almakta iken, yahut malüllük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanmış, olup henüz işlemi tamamlanmamış durumda veya,

b) Bağlanmış bulunan malüllük veya yaşlılık aylığı sigortalı olarak çalışmaya başlamaları sebebiyle kesilmiş durumda yahut,

c) Toplam olarak 1800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigortalılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş durumda.

Ölen sigortalının hak sahibi kimselerine aylık bağlanır.

(506/m.66,23)

Ölüm sigortası aylıkları, destekten yoksun kalma tazminatından düşülemez.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1985/9-853, K.1986/67, T.31.01.1986

(506/m.66,54)

Prim ödeme gün sayısını değiştiren yasa hükmü önceki yasa ile kazanılan hakkı ortadan kaldırmaz.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1983/781, K.1983/2307, T.03.05.1983

(506/m.66,23)

Ölüm sigortası aylıkları, destekten yoksun kalma tazminatından düşülemez

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1985/9-853, K.1986/67, T.31.01.1986

Ölüm sigortasından bağlanacak aylığın hesaplanması:

Madde 67 - (Değişik:2422- 6.3.1981)

Sigortalının ölümü halinde, hak sahibi kimselerine bağlanacak aylığın tes-

pitinde aşağıdaki hükümler uygulanır:

A) a) Sigortalının almakta olduğu veya bağlanmasına hak kazandığı malül-
lük ve yaşlılık aylığı,

b) Malülük veya yaşlılık aylığı bağlandıktan sonra sigortalı olarak çalışma-
ya başlaması sebebiyle aylığı kesilen sigortalının ölüm tarihine ve 58 veya 63
ncü maddelere göre tesbit edilecek aylığı,

c) Toplam olarak 1800 gün veya en az 5 yıldan beri sigortalı bulunup, sigor-
talılık süresinin her yılı için ortalama olarak 180 gün Malüllük, Yaşlılık ve Ölüm
Sigortaları primi ödemiş olan sigortalının, bu kanuna göre tesbit edilecek gös-
tergenin katsayı ile çarpımının % 60'ı üzerinden hesaplanacak aylığı,

Hak sahiplerine bağlanacak aylığın hesabında esas tutulur.

d) Yukarıdaki (c) fıkrasında söz konusu aylık bağlama oranı, sigortalının,
kadın ise 50, erkek ise 55 yaşından sonra doldurduğu her tam yaş için ve 5000
günden fazla ödemediği her 240 günlük malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi
(1)'er artırılır.

B) Yukarıdaki (A/c-d) fıkralarına göre bulunacak aylık bağlama oranı %
70'ten az, %85'ten fazla olamaz.

C) Sigortalı, başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda malul sayıla-
rak aylık bağlanmasına hak kazanmış ise, (A/a,b) fıkralarının uygulanmasında,
bu durum nazara alınmadan bağlanabilecek aylık esas tutulur.

D) Yukarıdaki (a/c) fıkrasına göre hak sahiplerinin aylığının hesabına esas
alınacak aylığın göstergesi, sigortalının öldüğü tarihten önceki malüllük, yaşlı-
lık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas
tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak
tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemiş olan sigortalı için, or-
talama yıllık kazanç prim ödemediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesapla-
nır.

E) Ereğli Kömür İşletmeleri Müessesesinde çalışan münavebeli (grublu) si-
gortalılar için, yıllık kazançlarının iki katı alındıktan sonra yukarıdaki (D) fıkrası-
na göre ortalama yıllık kazanç hesab edilir. Ancak, ortalama yıllık kazancın he-
sabında esas alınan son 5 takvim yılının her birinde 180 günden fazla olan mü-
navebeli çalışmalara ait kazanç tutarları nazara alınmaz.

Eş ve çocuklara aylık bağlanması:

Madde 68 (Değişik:1753 - 21.6.1973, 3168 - 20.3.1985)

Ölen sigortalının aylık bağlanmasına hak kazanan kimselerine aşağıdaki
hükümlere göre aylık bağlanır.

I) Ölen sigortalının 67 nci madde gereğince tesbit edilecek aylığının:

A) Dul eşine : 50'si, aylık alan çocuğu bulunmayan dul eşine % 75'i,

b) (Mülga:20.3.1985/ 3168 / 6 md.)

C) Çocuklardan:

a) 18 yaşını, ortaöğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yap-
ması halinde 25 yaşını doldurmamış olan veya çalışamayacak durumda malül
bulunan ve Sosyal Sigortaya, Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı
gelir veya aylık almayan erkek çocuklarla yaşları ne olursa olsun evli olmayan,
evli olmakla beraber sonradan boşanan veya dul kalan ve Sosyal Sigortaya,
Emekli Sandıklarına tabi bir işte çalışmayan, buralardan gelir veya aylık alma-

yan kız çocukların her birine % 25'i,

b) (a) fıkrasında belirtilen ve sigortalının ölümü ve anasız ve babasız kalan
veya sonradan bu duruma düşenlerle ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı
bulunmayan yahut sigortalı babanın ölümü tarihinde evlilik bağlantısı bulun-
makla beraber anaları sonradan evlenenlerin her birine % 50'si,

Oranında aylık bağlanır.

Sigortalının ölüm tarihinde 18 veya 20 yaşını doldurmuş olup, aylığa hak
kazanmamış durumda olan erkek çocuklar, sonradan öğrenim yaparlarsa (a)
fıkrasındaki haklardan yararlanırlar.

II) Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, ya-
hut babalığı hükme bağlanmış çocukları ile, sigortalının ölümünden sonra doğ-
an çocukları, bağlanacak aylıktan yukarıda belirtilen esaslara göre yararlanır.

III) Hak sahibi eş ve çocuklara bağlanacak aylıkların toplamı sigortalıya ait
aylığın tutarını geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse hak sahibi kimse-
lerin aylıklarından orantılı olarak indirimler yapılır.

IV) Sigortalının erkek çocuklarına bağlanan aylıklar, çocuğun 18 yaşını, or-
taöğrenim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşı-
nı dolduracağı tarihe kadar devam eder. Çalışamayacak durumda malül olan er-
kek çocukların aylıkları bu yaşlara vardıkdan sonra da kesilmez. Ancak aylığı
kesilen erkek çocuklardan sonradan çalışamayacak durumda malül olanlara,
Sosyal Sigortaya yahut Emekli Sandıklarına tabi çalışmalarından dolayı gelir
veya aylık almamaları şartıyla malüllük durumlarının tespitine esas teşkil eden
rapor tarihini takibeden aybaşından itibaren yeniden aylık bağlanır. 101 nci
madde hükmü saklıdır.

V) Sigortalının dul eşi evlenirse aylığı kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan
evlenme son bulunca aylık yeniden bağlanır. Sonraki eşinden de aylık almaya
hak kazanan dul eşe bu aylıklardan fazla olanı ödenir.

VI) Sigortalının kız çocuklarına bağlanan aylıklar, Sosyal Sigortaya, Emekli
Sandıklarına tabi işlerde çalışmaya başladıkları veya evlendikleri tarihi takibe-
den devre başından itibaren kesilir. Aylığın kesilmesine yol açan sebebin orta-
dan kalkması halinde 1 nci bölümün (C) fıkrası hükmü saklı kalmak şartıyla, bu
tarihten başlanarak yeniden aylık bağlanır. Ancak evliliğin son bulması ile ko-
casından da aylık almağa hak kazanan kimseye bu aylıklardan fazla olanı öde-
nir.

(506/m.23,68)

İş kazasında ölen sigortalının evli olmayan kız çocuğuna ölüm geliri bağlanması ge-
rekir.

(Yargıtay 10. Hukuk Dairesi)

E. 1984/5882, K.1985/1579, T.12.03.1985

Ana ve babaya aylık bağlanması

Madde 69 - Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına bağlanması
gereken aylıkların toplamı, sigortalıya ait aylıktan aşağı olursa, artanı, eşit his-
seler halinde, geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve baba-
sına aylık olarak verilir. Ancak, bunların her birinin hissesi sigortalıya ait ayılı-
ğın %25'ini geçemez.

Sigortalının ölümü ile eşine ve çocuklarına bağlanabilecek aylıkların toplu-

sigortalıya ait aylıktan aşağı değilse ana ve babanın aylık bağlanma hakları düşer.

Aylığın başlangıcı:

Madde 70 - Sigortalının ölümünde ölüm sigortasından hak sahibi kimselerine bağlanacak aylıklar, ölümle aylığa hak kazandıkları tarihten sonraki ay başından başlar.

Malüllük veya yaşlılık aylığı almakta iken ölen sigortalının hak sahibi kimselerin aylıkları, sigortalının hak kazandığı son aylık devresinin sona erdiği tarihten başlar.

Toptan ödeme:

Madde 71 : (Değişik:1753 - 21.6.1973, 3168 - 20.3.1985)

Ölen sigortalının hak sahibi kimselerinden hiç biri bu kanuna göre ölüm sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamadıkları taktirde aşağıdaki hükümler uygulanır.

I - Ölen sigortalının kendisinin ve işverenlerin ödedikleri malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primleri toplamının:

A) Dul eşine % 50'si, toptan ödeme alacak durumunda çocuğu bulunmayan dul eşine % 75'i,

B) (Mülga: 20.3.1985- 3168/6 md.)

C) 18 yaşını veya ortaöğretim yapması halinde 20 yaşını, yüksek öğrenim yapması halinde 25 yaşını doldurmamış yahut yaşları ne olursa olsun çalışmayacak durumda malül bulunan erkek çocuklarla evli olmayan kız çocukların her birine % 25'i,

Yukarıdaki fıkrada belirtilen ve sigortalının ölümü ile anasız ve babasız kalan veya ana ve babaları arasında evlilik bağlantısı bulunmayanların her birine % 50'si,

Toptan ödeme şeklinde verilir.

II - Sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocukları, yapılacak toptan ödemeden yukarıda belirtilen esasları göre yararlanırlar.

III- Hak sahibi eş ve çocuklara yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktarı geçemez. Bu sınırın aşılması için gerekirse, hak sahibi kimselerin hisselerinden orantılı olarak indirimler yapılır.

IV - Sigortalının ölümü tarihinde eşine ve çocuklarına yapılacak toptan ödemelerin toplamı, toptan ödenecek miktardan aşağı olursa, artanı, eşit hisseler halinde, geçimi sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasına verilir. Ancak bunların herbirinin hissesi % 25'i geçemez.

V - Yukarıdaki esaslara göre toptan ödeme yapıldıktan sonra kalıntı olursa, sigortalının ölümünden sonra doğacak çocukları ile nesebi düzeltilecek veya babalığı hükme bağlanacak çocuklarına da bu madde hükümlerine göre toptan ödeme yapılır.

BÖLÜM-8 Primler

Prim alınması:

Madde 72 : (Değişik:3279 - 29.4.1986) İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının gerektirdiği her türlü yardım ve ödemelerle her çeşit yönetim giderlerini karşılamak üzere, Kurumca bu kanun hükümlerine göre prim alınır.

Sağlık yönetim giderleri hariç genel yönetim giderleri Kurumun yıllık genel gelirlerinin % 10'unu aşamaz.

(506/m.72)

Sigortalı çalışmanın saptanmasında belgeler üzerinde inceleme yapılmadan, salt teknik sözlerine dayanılarak karar verilemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1984/5784, K.1984/5707, T.16.11.1984

(506/m.72)

Prim alacaklarında avukatlık ücretine nisbi olarak karar verilmesi gerekir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1982/10-730, K.1984/628, T.25.05.1984

Prim oranları

Madde 73 : (Değişik 2422 - 6.3.1981, 2795 - 28.1.1983)

A) Tarifesine göre tespit edilecek iş kazaları ile meslek hastalıkları sigortası priminin tamamı işverenler tarafından verilir. Bu primin nispeti % 1.5'ten az, % 7'den fazla olamaz

b) a) Hastalık sigortası primi, sigortalının kazancının % 11'dir. Bunun % 5'i sigortalı hissesi % 6'sı da işveren hissesidir.

3 ncü maddenin (II/B) fıkrasında belirtilen çıraklar için ise kazancının % 4'üdür. Bunun : % 2'si sigortalı hissesi, % 2'si de işveren hissesidir.

b) (Mülga: 28.1.1983 - 2795/ 6 md.)

C) Analık Sigortası primi, sigortalının kazancının % 1'idir.

Bu primin tamamı işverenler tarafından verilir.

D) Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının % 20'sidir. Bunun % 9'u sigortalı hissesi, % 11'i de işveren hissesidir.

Ancak, maden işyerlerinin yeraltı işlerinde çalışanlar için Malûllük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi, sigortalının kazancının % 22'sidir. Bunun % 9'u sigortalı hissesi, % 13'ü de işveren hissesidir.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları prim oranının tesbiti:

Madde 74 : İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi, yapılan işin iş kazası ve meslek hastalığı bakımından gösterdiği tehlikenin ağırlığına göre tesbit edilir.

İş kolları, tehlikenin ağırlığına göre sınıflara, bu sınıflar da özel iş şartlarına ve tehlikeyi önlemek için alınmış olan tedbirlere göre derecelere ayrılır.

Hangi iş kollarının hangi tehlike sınıfına girdiği, tehlike sınıf ve derecelerine ait prim oranlarının ve tehlike derecelerinin belli edilmesinde uygulanacak esaslar, ilgili bakanlıkların düşünceleri sorulduktan sonra Çalışma Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu kararıyla yürürlüğe konacak bir tarife ile tesbit olunur.

Prim tarife gerekli görülürse, aynı usulle değiştirilebilir.

Prim oranları, iş kazaları ve meslek hastalıklarından dolayı yapılması gereken her türlü sigorta yardımları ve idare masrafları ile bağlanacak gelirlerin tesis sermayeleri toplam gözönünde tutularak hesaplanır.

(506/m.74)

İş kazasından doğan maddi tazminat istemini karara bağlarken SSK'nın bağladığı gelirin peşin sermaye değeri indirilir.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1990/9532,K.1991/625, T.29.01.1991

Tehlike sınıf ve derecelerinin belli edilmesi:

Madde 75 - Yapılan işin 74 ncü maddede belirtilen tarifeye göre hangi tehlike sınıf ve derecesine girdiği ve ödenecek iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortası primi oranı Kurumca belli edilerek işverene yazı ile bildirilir.

İş kazalarını ve meslek hastalıklarını önleyecek tedbirler hakkında mevzuat hükümlerine uygun bulunmadığı tesbit edilen işler, Kurumca daha yüksek primli derecelere konulabilir.

Kurum, tesbit edilmiş bulunan tehlike sınıf ve derecesini, yapacağı incelemelere dayanarak kendiliğinden veya işverenin isteği üzerine değiştirilebilir.

Kurumca yapılacak değişikliklerle ilişkin kararın takvim yılından en az bir ay önce işverene ve işveren tarafından değişiklik isteğinin de takvim yılından en az iki ay önce Kuruma bildirilmesi şarttır.

Böylece, karara bağlanacak değişiklikler, yukarıdaki fıkrada yazılı karar veya istekten sonraki takvim yılı başında yürürlüğe girer.

İşveren, tehlike sınıf ve derecesiyle prim oranı hakkında kurumca yapılacak yazılı bildiriye aldıktan sonra bir ay içinde Çalışma Bakanlığına itirazda bulunabilir. Bakanlık bu itirazı inceleyerek 3 ay içinde vereceği kararı ilgiliye bildirir.

İtiraz primlerin ödenmesini geciktirmez.

İşveren bu madde gereğince tehlike sınıf ve derecesine karşı Çalışma Bakanlığına yahut bu Bakanlığın vereceği karar üzerine Danıştaya başvurursa, bu kanunun 81 nci maddesinin uygulanmasında, İcra ve İflas Kanununun ilgili maddesinde yazılı bir yıllık süre, birinci halde Bakanlık kararının iptal süresi sonunda, ikinci halde ise Danıştay kararının kesinleştiği tarihten başlar.

Tehlike sınıf ve derecelerine dokunabilecek değişiklikler:

Madde 76 - İşveren, tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek her türlü değişiklikleri bir ay içinde kuruma yazı ile bildirmekle yükümlüdür.

Bu bildirme üzerine Kurum, yapacağı incelemeler sonunda tehlike sınıf ve derecesini değiştirebilir.

Tehlike sınıf ve derecesini dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilirse bu konuda Kurumca verilecek karar, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından uygulanırsa,

Tehlike sınıf ve derecesine dokunabilecek değişiklik bir ay içinde bildirilmezse;

a) Tehlike sınıfı yükseliyorsa, değişikliğin meydana geldiği,

b) Tehlike sınıfı alçalıyorsa, değişikliğin Kurumca öğrenildiği,

Tarihler esas alınmak ve bu tarihlerden sonraki ay başından uygulanmak

üzere, Kurumca karar alınır.

Prime esas ücretler:

Madde 77 - Sigortalılarla işverenlerin bir ay için ödeyecekleri primlerin hesabında:

a) Sigortalıların o ay için hakettikleri ücretlerin,

b) Prim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkaktan sigortalılara o ay içinde ödenenlerin,

c) İdare veya kaza mercilerince verilen karar gereğince (a) ve (b) fıkralarında yazılı kazançların niteliğinde olmak üzere sigortalılara o ay içinde yapılan ödemelerin,

Brüt toplamı esas alınır.

Şu kadar ki, yolluklar, çocuk ve aile zamları, ölüm, doğum ve evlenme yardımları ile aynı yardımlar sigorta primlerinin hesabına esas tutulacak ücretlerin aylık tutarının tesbitinde nazara alınmaz.

Her sigortalının prim hesabına esas tutulacak aylık kazanç toplamının 50 kuruşa kadar olan lira kesri nazara alınmaz. 50 kuruş ve daha fazla olan kesirler liraya çıkarılır.

Günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmış olmayıp da komisyon ücreti ve kâra katılma gibi belirsiz zaman ve miktar üzerinden ücret alan sigortalıların prim ve ödeneklerinin hesabında esas tutulacak günlük kazançları 78 nci madde hükmü saklı kalmak şartıyla, Bakanlar Kurulu kararıyla belli edilir.

Şu kadar ki, sigortalının ayrıca belirli bir kazancı varsa, bu takdirde prim ve ödeneklerin hesabında esas tutulacak günlük kazancı, yukarıdaki fıkraya göre hesabedilecek günlük kazancına belirli kazancı üzerinden hesaplanacak günlük kazancın ilavesi suretiyle bulunur.

Bu kanun gereğince primlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç, sigortalının, bir ay için prime esas tutulan kazancının otuzda biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan ay içinde bazı günlerde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış sigortalının günlük kazancı, o ay için prime esas tutulan kazancı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır.

Sigortalıların günlük kazançlarının hesabında esas tutulan gün sayıları, aynı zamanda, bunların prim ödeme gün sayılarını gösterir.

Bir ay içinde çeşitli işverenlerin işinde çalışan sigortalının bu kanun gereğince alınacak primlerine esas tutulacak aylık ve günlük kazancının tesbitinde her işverenden elde ettiği aylık ve günlük kazanç tutarı ayrı ayrı nazara alınır ve primler buna göre hesaplanır.

(506/m.77)

6772/Ek m.1

İşçilere toplu iş sözleşmelerine hukuk konularak ödenen ikramiyelerden sigorta primi kesilmesi gerekir.

(Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararı)

E.1992/1, K.4758/1, T.24.12.1992

R.G:27.04.1993, Sayı :21564

(506/m.77)

Devlet ve devlete bağı müesseselerde işçilere verilen ilave tediye sosyal sigorta primi kesilmelidir.
(Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararı)
E. 1992/1, K.4758/1, T.24.12.1992

(506/m.77)

Sigorta primine esas ücret söz konusu ay için hakedilmiş ücrettir
Toplu sözleşmenin geç bağitlandığı durumlarda yürürlük ve imza tarihleri arasındaki ayların ücretleri sözleşme farkları ile birleştirilerek primlendirilmeli, fark primleri SSK'ya ödenmelidir.
(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)
E. 1989/10-250, K.1989/361250, T.17.05.1989

(506/m.77)

Toplu Sözleşmenin ücret yönünden geriye yürütülmesi, aylık tavan sınırına uyarak fark ücretlerinin primlerinin kesilip ödenmesini gerektirir.
(Yargıtay 10. Hukuk Dairesi)
E. 1988/4094, K.1988/7532, T.20.12.1988

Günlük kazanç sınırları:

Madde 78-(Değişiklik:2422-6.3.1981, 3395-20.6.1987

Bu Kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödeneklerin hesabına esas tutulan günlük kazancın alt sınırı, bu kanuna ekli gösterge tablosundaki en düşük göstergenin katsayı ile çarpımının otuzda biridir. Üst sınırı ise, üst gösterge tablosundaki en yüksek göstergenin katsayı ile çarpımının otuzda biridir. Bu suretle bulunacak günlük kazançların lira kesirleri tama çıkartılır.

Günlük kazançları alt sınırın altında olan sigortalılar ile ücretsiz çalışan sigortalıların günlük kazançları alt sınır üzerinden, günlük kazançları üst sınırdan fazla olan sigortalıların günlük kazançları da üst sınır üzerinden hesaplanır.

Sigortalının kazancı alt sınırın altında ise, bu kazanç ile alt sınır arasındaki farka ait sigorta primlerinin tümünü işveren öder.

Aynı zamanda birden fazla işverenin işinde çalışan sigortalıların ücretlerinden kesilen primler, bu madde uyarınca tespit edilen üst sınır üzerinden hesaplanacak miktarı aşarsa, fark, sigortalının müracaalı üzerine hissesi oranında kendisine geri verilir.

Prim belgeleri

Madde 79 (Değişik:3395-20.6.1987)

İşveren bir ay içinde çalıştırdığı sigortalının sigorta primleri hesabına esas tutulan kazançlar toplamı ve prim ödeme gün sayıları ile sigorta primleri gösteren ve örneği yönetmelikte belirlenen prim belgelerini ait olduğu ayı takip eden ayı sonuna kadar Kuruma vermekle ve bu belgelerin muhteviyatını doğrulayacak muteber işyeri kayıtlarını Kurumca istenilmesi halinde ibraz etmekte veya sigortalı çalıştırmadığı takdirde bu hususu yazılı olarak önceden Kuruma bildirmekle yükümlüdür.

İşveren sigortalıların adını, soyadını, sigorta sicil numarasını ve çalıştığı süreyi gösteren ve örneği yönetmelikle belirlenen bir belgeyi işyerinde, birden

ziyade işyeri olması halinde her işyerinde ayrı ayrı olmak üzere işçiler tarafından da görülebilecek bir yere asmaya mecburdur.

Bu yükümlülükleri yerine getirmeyen işverenler hakkında 140'ncı madde hükümleri uygulanır.

140'nci maddenin uygulanması prim belgelerinin Kuruma verilmesine mani teşkil etmez.

Faillen veya kayden çalıştığı tespit edilen sigortalılara ait olup bu Kanun uyarınca Kuruma verilmesi gereken belgelerin yapılan tebligata rağmen bir ay içinde verilmemesi veya noksan verilmesi halinde, bu belgeler Kurumca resen zenlenir ve muhteviyatı sigorta primleri Kurumca tespit edilerek işverene bildirilir.

İşveren, tebliğ edilen prim borcuna karşı tebliğ tarihinden itibaren bir ay içinde ilgili Kurum ünitesine itiraz edebilir. İtiraz tahsilatı, durdurur. İtirazın reddi halinde, işveren kararın tebliğ tarihinden itibaren bir ay içerisinde yetkili mahkemeye başvurabilir. Yetkili mahkemeye başvurulması prim borcunun tahsil ve takibini durdurmaz.

Mahkemenin Kurum lehine karar vermesi halinde 80 inci maddenin prim borcuna ilişkin hükmü uygulanır.

Yönetmelikle tespit edilen belgeleri işveren tarafından verilmeyen veya çalıştıkları Kurumca tespit edilemeyen sigortalılar, çalıştıklarını hizmetlerinin geçtiği yılın sonundan başlayarak 10 yıl içerisinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispatlayabilirlerse, bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamları ile prim ödeme gün sayıları nazara alınır.

Sigortalının çalıştığı bir veya birkaç işte bu kanunda yazılı prim ödeme şartını yerine getirmiş olmasına rağmen kendisi için verilmesi gereken kayıt ve belgeler işveren tarafından verilmemiş veya verilen kayıt ve belgelerde kazançların veya prim ödeme gün sayılarının eksik gösterildiği Kurumca tespit edilirse hastalık ve analık sigortalarından gerekli yardım yapılır.

(506/m.79)

Hizmet tespitine 10 yıllık hak düşürücü süre işyerinden ayrılma tarihinden başlar. Kamuda emekli sandığı iştirakçisi olmadan çalıştırılan kişinin SSK sigortalısı sayılması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1992/8557, K.1993/440, T.26.01.1993

(506/m.79)

Sigortalı hizmetlerin tespiti davası kamu düzenine ilişkin dava sayılmalı ve mahkeme çalışma olgusunu her türlü kanıtla saptayabilmelidir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1992/4130, K.1992/9555, T.20.10.1992

(506/m.79)

Hizmet tespit davası kamu düzenine yönelik olduğundan mahkeme delilleri resen toplar.

İşyerinin varlığından söz edebilmek için SSK ya da Bağ-Kur kapsamına olması ya da kapsama girecek nitelikte bulunması gerekir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1992/10-295, K.1992/353, T.25.07.1992

(506/m.79)

Hizmet tespit davası işçi davadan feragat etse de reddedilmez, araştırılıp karara bağlanması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1992/301, K.1992/6164, T.01.06.1992

(506/m.60,79)

Yaşlılık aylığı sigortalılık ve prim ödeme süresi yeterliliğine göre bağlanır. Prime esas kazançlar konusundaki uyumsuzluk yaşlılık aylığında süreyi uzatmaz. (Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1991/9975, K.1992/5961, T.26.05.1992

(506/m.79)

634/m.34

Bağımsız bölüm sayısı 8'den az olan apartmanlarda yönetici atanması zorunluluğu olmadığından, hizmet tespit davasının tüm kat maliklerine açılması gerekir. (Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1991/12320, K.1992/4251, T.14.04.1992

(506/m.79)

Ayrıldığı işyerine 10 yıllık hakdüşürücü süre dolmadan dönen işçinin çalışmaktayken açtığı hizmet tespit davası süresinde açılmış kabul edilir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)
E.1991/10, K.1991/409, T.18.09.1991

(506/m.79)

SSK kayıtlarında başkasına ait gözükken hizmetin tespiti davası, yazılı belgelerin incelenmesinin yanı sıra tanıklar da dinlenerek karara bağlanmalıdır. (Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1990/7198, K.1990/11299, T.24.12.1990

(506/m.79)

Ölmüş işverene karşı hizmet süresini tespit davası açılmaz; ölü doğan bu tür davaların mirasçılar davaya katılarak sürdürülmesi usul ve yasaya aykırıdır. (Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1990/10316, K.1990/10979, T.20.12.1990

(506/m.79)

Hizmet tespit davasında hak düşürücü süre 10 yıldır (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)
E.1990/10-345, K.1990/481, T.10.10.1990

(506/m.79)

818-/m.53

SSK kayıtlarına geçmiş hizmetlerin geçerliliğini sağlamak için 70. maddeye göre dava açılmaz. Ceza Mahkemesi'nin çalışmanın varlığını kabul eden kesin kararı hukuk mahkemesini bağlar. (Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1990/4575, K.1990/5223, T.31.05.1990

(506/m.79)

On yıllık hak düşürücü süre aşılmışsa sigortalılığın tespiti davasının reddi gerekir. (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)
E.1990/10-132, K.1990/216, T.28.03.1990

Primlerin ödenmesi:

Madde 80-(Değişik:3203-14.5.1985)

İşveren bir ay içinde çalıştırdığı sigortalıların primlerine esas tutulacak kazançlar toplamı üzerinden bu kanun gereğince hesaplanacak prim tutarlarını ücretlerinden kesmeye ve kendisine ait prim tutarlarını da bu miktara ekleyerek en geç ertesi ayın sonuna kadar Kuruma ödemeye mecburdur.

77 nci maddenin (a) fıkrası gereğince hak edilen ve fakat ödenmemiş olan ücretler üzerinden hesaplanacak primler hakkında da yukarıdaki hüküm uygulanır.

Prim süresi içinde ve tam olarak ödenmezse, ödenmeyen kısmına sürenin bittiği tarihten başlayarak Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunda belirtilen gecikme zammı oranları uygulanır.

Ay kesirleri tam ay olarak hesap edilir. Gecikme zammı yalnız prim alacaklarına uygulanır ve borç ödenene kadar devam eder.

Dava ve icra takibi açılmış olsa bile primlerin ödenmemiş kısmı için gecikme zammı tahsil olunur. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 9, 12, 12 ila 27 ile 36, 101 ve 103 üncü maddeleri Kurum alacakları hakkında da uygulanır.

Yangın, su baskını ve deprem gibi tabii bir afete uğrayan ve bunu belgeleyen işverenlerin üç ay içinde telekte bulunmaları halinde mevcut prim borçları ile afetin meydana geldiği tarihten itibaren tahakkuk edecek üç aylık prim borçları hadisenin vuku bulunduğu tarihten bir yıla kadar ertelenebilir.

Prim borcunun ertelendiği süre zaman aşımından sayılmaz ve ertelenen kısmına gecikme zammı uygulanmaz.

Sigorta primlerini haklı sebepleri olmaksızın birinci fıkrada belirtilen süre içerisinde tahakkuk ve tediye etmeyen kamu kurum ve kuruluşların tahakkuk ve tediye ile görevli kamu görevlileri mesul muhasep, sayman ile tüzelkişiliği haiz diğer işverenlerin üst düzeydeki yönetici veya yetkilileri Kuruma karşı, işverenleri ile birlikte müstereken ve müteselsilen sorumludur.

(506/m.80)

SSK'nın prim alacaklarının gecikme zamları, ifasın açılmasından sonra da işlemeye devam eder.

(Yargıtay İçtihadı Birleştirme Büyük Genel Kurulu)

E.1990/5, K.1991/4, T.22.11.1991

R.G.: 19.12.1991

Sayı: 21086

(506/m.80)

6183/m.52

SSK priminin geç ödenmesi, faize değil, kurum zararının giderilmesine yönelik gecikme faizine yol açar.

SSK alacakları amme alacakları hükümleriyle değil 50 S.Y.'deki özel hükme göre iş-

lem görür.

Dava, icra takibi açmak, iflas masasına kayıt, prim alacağına gecikme faizi uygulamasını engellemez.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1988/11-706, K.1989/661

Ödenmeyen primler ve verilen cezalar için kurumca düzenlenecek belgeler:

Madde 81-(Değişik:3395-20.6.1987)

Bu Kanuna göre alınacak sigorta primleri ve para cezalarının ödenmesi için Kurumca işverene yapılacak bildiri üzerine prim borçları ve para cezaları ödenirse Kurumca düzenlenen prim borcunu ve para cezasını gösteren belgeler resmi dairelerin usulüne göre verdikleri belgeler hükmünde olup, icra ve iflas dairelerince bunların tabi oldukları hükümlere göre işlem yapılır.

İşverenlere geri verilecek primler için Kurumca kanuni faiz de ödenir. Bu faiz, primin Kuruma yatırıldığı tarihi takibeden aybaşından iadenin yapıldığı ayın başına kadar geçen süre için hesaplanır.

Primleri geri verilenlere, primleri iptal edilen çalışmaları dolayısıyla, Kurumca iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından yapılmakta olan yardım ve ödemeler durdurulur. Hastalık, Analık, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından yapılmakta olan yardımlar ile verilmekte olan ödenek ve aylıklar ise, ilgililer bu sebeple gerekli yardım, tahsis ve ödeme şartlarını yitirmiş olurlarsa durdurulur. Şu kadar ki, daha önce sağlanan yardımlara ait giderler ilgililerden geri alınmaz.

(506/m.81)

Sosyal Sigortalar Yasası'nın 81. maddesi çerçevesinde verilmiş idari para cezası için düzenlenen belge ilam niteliği göstermez. Bu tür idari para cezaları için de ilansız takip yapılmaz.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1990/12-302, K.1990/474, T.10.10.1990

Prim borçlarına halef olma:

Madde 82- (Değişik:2422-6.3.1981)

Sigortalıların çalıştırıldığı işyeri devredilir veya intikal ederse, eski işverenin kuruma olan sigorta primi ile gecikme zammı ve faiz borçlarından aynı zamanda yeni işveren de müteselsilen sorumludur.

Bu hükme aykırı sözleşmeler muteber değildir.

Teminatın ve hak edişlerin prim borcuna karşılık tutulması:

(506/m.82,79)

İşyerinin devri halinde yeni işveren eski işverenin sigorta prim borçlarından ve bu borçların faizlerinden müteselsilen sorumludur. Ancak bu sorumluluk devralan ilk işveren için söz konusudur. Sonraki işverenler açısından, sorumluluğun zincirleme devri söz konusu olmaz.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1991/10-566, K.1992/21, T.29.01.1992

Madde 83-(Değişik:3395-20.6.1987)

Genel ve katma bütçeli kuruluşlar, il ve belediyeler veya sermayesinin en az yarısı genel ve katma bütçeli kuruluşlar ile il ve belediyelere ait olan teşekkül ve müesseseler, kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müessesese, bağlı ortaklık ve iştirakleri, kanunla ve kanunların verdiği yetkiye dayanarak kurulan kurum ve kuruluşlar, döner sermayeli kuruluşların ihale yolu ile yaptırılan her türlü işleri üzerine alanları ve bunların adreslerini kuruma bildirmekle yükümlüdürler.

Sigorta primlerinin hak edişlerden mahsubu yapılmak şartıyla alıkonularak ödenmesi esastır. Ödemenin ve teminatın geri verilmesine ait işlemlerin usul ve esasları Bakanlar Kurulunca çıkarılacak yönetmelikle tespit edilir.

(506/m.83)

Müteahhide, borcu kalmadığına dair belgeyi görmeden teminatını iade eden ihale makamı, prim borcu ve gecikme zammından sorumludur.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1987/10-618, K.1988/263, T.23.03.1988

Yersiz olarak alınan primlerin geri verilmesi:

Madde 84- Yanlış ve yersiz olarak alınmış olduğu anlaşılan primler, alındıkları tarihlerden on yıl geçmemiş ise, hisseleri oranında işverenlere ve sigortalılara geri verilir.

(506/m.84)

Prim borcu ödenmezden önce de haksız tahakkuk ettirildiği konusunda menfi tespit davası açılabilir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1979/10-1931, K.1982/905, T.19.11.1982

BÖLÜM-9 İsteğe Bağlı Sigorta

Şartlar:

Madde 85 (Değişik:3395-20.6.1987)

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına isteğe bağlı olarak devam edilebilmesi için:

A)a)İsteğe bağlı olarak devam edeceğini belirten bir yazı ile kuruma müracaatta bulunmak,

b)Müracaat tarihinden önce 506 sayılı kanuna göre tescil edilmiş olmak,

c) Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna tabi olarak çalışmamak ve bu ralardan kendi çalışmalarından olayı aylık bağlanmamış olmak,

d)İsteğe bağlı olarak sigortaya devam edeceğini belirten müracaatının kurumca alındığı tarihi takip eden ay başından başlayarak, her yıl için 360 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemek.

Şarttır.

B)a) İsteğe bağlı sigortaya devam etmek isteyenler gösterge tablolarındaki derece ve kademelerden hangisi üzerinden prim ödeyeceklerini tespit ederek Kuruma bildirirler.

b)Bulunduğu derece ve kademe üzerinden en az 360 günlük prim ödeyenler yazılı talepte bulunmak şartıyla talep tarihini takip eden yılbaşından itibaren prim hesabına esas derece ve kademesinin en çok bir derece yükseltebilir.

c) İsteğe bağlı sigorta primlerinin ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar kuruma ödenmesi gerekir.

Ait olduğu ayı takip eden ayın sonuna kadar ödenmeyen primler için bu tarihten başlanarak 80 inci madde hükmüne göre gecikme zammı uygulanır.

Topluluk sigortası:

Madde 86- Kurum 2 nci ve 3 üncü maddelere göre sigortalı durumunda bulunmayanların Çalışma Bakanlığınca onanacak genel şartlarla (İş kazalarıyla meslek hastalıkları), (Hastalık), (Analık), (Malullük, yaşlılık ve ölüm) sigortalarından birine, birkaçına veya hepsine toplu olarak tabi tutulmaları için, işverenlerle veya dernek, birlik, sendika ve başka teşekküllerle sözleşmeler yapabilir.

BÖLÜM-10
Ortak Hükümler

Üçüncü kişinin aracılığı:

Madde 87- Sigortalılar üçüncü bir kişinin aracılığı ile işe girmiş ve bununla sözleşme yapmış olsalar bile bu kanunun işverene yüklediği ödevlerden dolayı aracı olan üçüncü kişi ile birlikte asıl işveren de sorumludur.

Bir işde veya bir işin bölüm veya eklentilerinde işveren iş alan ve kendi adına sigortalı çalıştıran üçüncü kişiye aracı denir.

(506/m.87,26)

İşveren, iş kazasına uğrayan işçinin bağlı bulunduğu taşeronun sorumluluğu oranında, istihdam eden sıfatıyla sorumlu olur.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1990/193, K.1990/4275, T.07.05.1990

(506/m.87,82)

Bağımsız işveren sayılmayan ve sözleşmesi işyerinin devri anlamına gelmeyen taşeron, asıl işveren ve önceki taşeronun prim borçlarından sorumlu olmaz.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1987/7139, K.1987/7547, T.28.12.1987

Ödenek ve gelirlere esas tutulacak günlük kazanç:

Madde 88- İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık hallerinde verilecek ödenek ve gelirlerin hesabına esas tutulacak günlük kazanç iş kazasının veya doğumun olduğu, yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki üç takvim ayı içinde, bu kanunun uygulandığı bir veya birkaç işde 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar toplamının 90 da biridir.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç takvim ayı içinde bazı iş günlerinde çalışmamış ve çalışmadığı günler için ücret almamış olan sigortalının ödemek ve gelire esas olan kazancı, o üç aylık devre içinde 77 nci maddenin (a) ve (b) fıkralarına göre elde ettiği kazanç toplamının 77 nci maddenin (a) fıkrasına göre ücret aldığı gün sayısına bölünmesi suretiyle hesaplanır.

77 nci maddenin (c) fıkrasına göre yapılan ödemelerden ödenek ve gelirin hesabına esas tutulan üç aylık dönemden önceki aylara ilişkin olanlar, günlük kazancın hesabında nazara alınmaz.

Günlük kazancın hesabında 77 nci maddenin (b) fıkrasında belirtilen ödemelerde nazara alınmışsa, ödenek ve gelire esas alınan günlük kazancın tutarı 77 nci maddenin (a) fıkrasında yazılı ücret toplamının 90 a veya ücret alınan gün sayısına bölünmesiyle hesaplanacak günlük kazanca bunun % 50 si oranında bir ekleme yapılarak bulunan miktardan çok olamaz.

Günlük kazancın hesabına esas tutulan üç aylık dönem içinde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalının günlük kazancının tesbitinde, iş kazasının veya doğumun olduğu yahut meslek hastalığı veya hastalık dolayısıyla iş göremezliğin başladığı tarihten önceki oniki takvim ayı içinde çalıştığı son üç aylık dönemde elde ettiği kazanç esas tutulur ve günlük kazanç yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

12 aylık dönemde çalışmamış ve ücret almamış olan sigortalı işe girdiği takvim ayı içinde iş kazası veya meslek hastalığı dolayısıyla iş göremezliğe uğrarsa, günlük kazancı, iş göremezliğinin başladığı tarih ile işe girdiği tarih ara-

sındaki sürede elde ettiği kazanç toplamı ücret aldığı gün sayısına bölünerek hesaplanır. İşte girdiği gün iş kazasına uğrıyan sigortalının da taraflarca kararlaştırılmış olan günlük ücreti günlük kazanç sayılır. Sigortalı olarak çalışmaya ilk defa başlayanlar hakkında da bu fıkra hükmü uygulanır.

Sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı gün iş kazasına uğrıyan ve parça başına veya yapılan iş miktarına göre ücret alan sigortalının günlük kazancının hesabında aynı veya benzeri bir işte çalışan benzeri bir sigortalının günlük kazancı esas tutulur.

Günlük kazancının hesabına esas tutulan dönem içinde aynı zamanda birden çok işde çalışan sigortalının ödenek ve gelire esas tutulacak günlük kazancının tesbitinde bu işler dolayısıyla elde edilen ve sigorta primi hesabına esas tutulan kazançlar ayrı ayrı nazara alınır ve günlük kazanç yukarıki esaslar daire-sinde hesaplanır.

Meslek hastalığı, sigortalının sigortalı olarak çalıştığı son işinden ayrıldığı tarihten bir yıl geçtikten sonra meydana çıkmış ise günlük kazancı bu son işinden ayrıldığı tarih esas alınarak yukarıki fıkralara göre hesaplanır.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanacak gelirlere esas tutulacak yıllık kazanç yukarıki hükümlere göre hesaplanacak günlük kazancın 360 katıdır.

Geçici iş göremezlik ödeneğinin hesaplanması:

Madde 89 (Değişik:3395 - 20.6.1987) İş kazası, meslek hastalığı veya hastalık halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, sigortalının sağlık tesislerine yatırılmak yahut bakımı kurumca sağlanarak kaplıca veya içmelere gönderilmek yoluyla tedavi ettirildiği taktirde, 78 ve 88 nci maddeler gereğince hesaplanacak günlük kazancının yarısı, ayakta tedavi ettirildiğinde ise üçte ikisidir.

Sürekli iş göremezlik geliri almakta olan sigortalı aynı arıza veya meslek hastalığı dolayısıyla yeniden tedavi edilir ve yazılı istekte bulunursa, sürekli iş göremezlik gelirine esas tutulan kazançta göre hesaplanacak bir günlük geçici iş göremezlik ödeneği ile üç aylık sürekli iş göremezlik gelirinin doksanda biri arasındaki fark, kendisine her gün için geçici iş göremezlik ödeneği olarak verilir.

Geçici iş göremezlik ödenekleri haftalık olarak ve işledikten sonra kurumca verilir.

Kurumdan doğrudan doğruya alınmasında güçlük bulunursa, bu ödenek, kurumun talimatı uyarınca, işveren tarafından kurum hesabına sigortalıya verilir. Kurum, bu kanuna uygun olarak verilen ödenekleri belgelerine dayanarak işverene öder.

Sigortalı kadının analığında verilecek günlük ödenek, kazancının üçte ikisidir.

(506/m.89,16)

Geçici iş göremezlik ödeneği hesaplanırken geçici iş göremezliğe uğranılan toplam süre dikkate alınmalıdır."

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1976/3466, K.1976/7933,T.22.11.1976

Muayene için verilecek belge:

Madde 90 (Değişik:1912 - 16.6.1975) İşveren, iş kazası meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinde, sigortalının kazancını ve prim ödeme gün sayılarını göstermek üzere, örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi düzenleyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

İşveren, 35 ve 40 cı maddelerde öngörülen 120 günlük prim şartını yerine getirmiş olan sigortalının karısı ve geçindirmekle yükümlü olduğu çocukları ile sigortalı kadının geçindirmekle yükümlü olduğu kocası ve çocuklarının, hastalıkları halinde, sağlık yardımlarından yararlandırılmalarını sağlamak ve altı ay için geçerli olmak üzere prim ödeme gün sayılarını gösterir, örneği Kurumca hazırlanacak belgeyi, talebi halinde, düzenleyerek sigortalıya vermekle yükümlüdür.

Yukarıdaki fıkralarda yazılı belgelerdeki bilginin eksik veya yanlış olması sebebiyle, sözü edilen fıkralarda belirtilen kimseler için Kurumca yersiz olarak yapılan her türlü masraflar işverene ödetilir.

(506/m.90,38)

1986/m.432, 427, 578

İşveren vizite kağıdının düzenlenmesinden geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenmesine kadar geçen dönemde zararlandırıcı sigorta olayından kusuru nedeniyle sorumludur.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1980/10-1280, K.1983/132, T.16.02.1983

Geçici iş göremezlik ödeneklerinin birleşmesi

Madde 91 - Bir sigortalıda, iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinden birkaçı birleşirse, sigortalıya, iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık ve analık sigortalarından hak kazandığı geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilir.

Gelir ve aylıkların birleşmesi:

Madde 92 - Hem malüllük hem de yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanan sigortalıya, bu aylıklardan yüksek olanı, aylıklar eşitse yalnız yaşlılık aylığı bağlanır.

Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından hak kazanılan aylık ve gelirler birleşirse, sigortalıya veya hak sahibine bu aylık ve gelirlerden yüksek olanın tümü, eksik olanın da yarısı bağlanır. Bu aylık ve gelirler eşitse, iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelirin tümü, malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan aylığın da yarısı verilir. Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanmadan önce iş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından bağlanan ve sermayeye çevrilen gelirler ile yaşlılık sigortasından yapılacak toplam ödemelerde bu fıkra hükmü uygulanmaz.

Malüllük sigortasından aylık bağlanmasına ve yaşlılık sigortasından toptan ödeme yapılmasına hak kazanan sigortalıya yalnız aylık verilir.

(506/m.92)

İş kazasında ölüm nedeniyle açılan ödenek davasında, iş kazası sigortasından gelir

bağlanıp bağlanmadığı belirlenmeden karara varılamaz.
(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)
E.1988/648, K.1988/2715, T.07.03.1988

Ana ve babalardan gelir veya aylığa hak kazanan çocuklar

Madde 93 - Sigortalı olan ana ve babalarının ölümlerinde her ikisinden de gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanan çocuklara, bunlardan intikal eden gelir ve aylıklardan yüksek olanın tümü eksik olanın da yarısı bağlanır.

Ancak 71 nci madde gereğince yapılarak toptan ödemelerde yukarıdaki fıkraya hükmü uygulanmaz.

Lira kesirleri:

Madde 94 - Bu kanuna göre sigortalıya veya hak sahibi kimselerin her birine bağlanacak gelir veya aylığın aylık tutarındaki lira kesirleri liraya çıkarılır.

Değişen gelir ve aylıkların başlangıcı:

Madde 95 - Bu kanuna göre gelir veya aylık bağlanan sigortalı ile hak sahibi kimselerinin durumlarında kendilerine veya başka hak sahiplerine bağlanmış bulunan gelir veya aylık miktarının değiştirilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, gelir veya aylık miktarları, değişikliğin meydana geldiği tarihten sonraki ay başından başlanarak yeni duruma göre değiştirilir. 25,27 ve 101 nci maddeler hükümleri saklıdır.

Aylıkların alt sınırı:

Madde 96 (Değişik:2422 - 6.3.1981, 3395 - 20.6.1987)

Bu konuna göre Malüllük ve Yaşlılık sigortalarından bağlanacak aylıklar ile ölüm sigortasından hak sahibi kimselere bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın alt sınırı, gösterge tablosundaki en düşük göstergenin katsayı ile çarpımının % 70'inden az olamaz.

Sosyal Sigortalar Kurumuna devrolunan sandıklardan 991 sayılı kanunun geçici 2 nci maddesine göre bağlanmış emekli, adi malüllük veya vazife malüllüğü aylıkları ile mezkur Kanunun geçici 1 nci maddesinin 1 nci fıkrasına göre kurumca bağlanacak aylıklarla dul ve yetim aylıkları (aylık alan tek kişi de olsa) toplamı, yukarıdaki fıkraya göre bulunacak alt sınırdan aşağı olamaz.

Hak sahibi kimselerin gelir ve aylıkları hak sahibi bir kişi ise bu maddenin 1 nci fıkrasına göre hesaplanan alt sınır aylığının % 80'inden, hak sahibi iki kişi ise % 90'ından az olamaz.

İş göremezlik derecesi % 25 ve daha yukarı olanlara bu kanunun 20 nci maddesinin 3 ncü fıkrası uyarınca bağlanacak sürekli kısmi iş göremezlik gelirinin aylık tutarı bu kanunun 78 nci maddesi uyarınca tespit olunacak günlük kazanç alt sınırınının 30 katının % 70'inden az olamaz.

Bu madde hükmü sosyal güvenlik sözleşmeleri gereğince bağlanan kısmi aylıklar için nazara alınmaz.

Gelir ve ödeneklerin, günlük kazancın alt sınırına göre artırılması:

Madde 97 : (Değişik:2167 - 29.6.1987)

Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabına esas tutulacak ve 78 nci madde ge-

reğince saptanacak günlük kazançların alt sınırında meydana gelecek yükselmelerde, iş kazaları ve meslek hastalıkları ile hastalık ve analık sigortalarından, yeniden tesbit edilen alt sınırların altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek veya gelir almakta bulunanların veya almaya hak kazanmış yahut kazanacak olanların bu ödenek ve gelirleri, günlük kazançlarının alt sınırlarındaki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak yükseltilmiş günlük kazançların alt sınırına göre artırılır.

Gelir ve aylıkların ödenmesi:

Madde 98 - (Değişik 3168 - 20.13.1985) Sigortalıya veya hak sahibi olan kimselere bağlanan gelir veya aylıkların her ay veya üç ayda bir peşin olarak verilmesi ile gelir ve aylıkların ödeme tarihlerini belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Peşin verilen gelir ve aylıklar durum değişikliği veya ölüm halinde geri alınmaz.

Zamanaşımı ve hakkın düşmesi:

Madde 99 - (Değişik:3279-29.4.1986)

Bu kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, iş kazalarıyla meslek hastalıkları ve ölüm sigortalarından hak kazanılan gelir ve aylıklar, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse zamanaşımına uğrar. Bu durumda olanların gelir ve aylıkları, yazılı istek tarihini takibeden aybaşıandan itibaren başlar.

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından kazanılan diğer haklar ile hastalık ve analık sigortalarından doğan haklar ise, hakkı doğuran olay tarihinden itibaren beş yıl içinde istenmezse düşer.

Geçici iş göremezlik ödeneğini veya herhangi bir döneme ilişkin gelir veya aylığını beş yıl içinde almayanların, söz konusu ödenek, gelir veya aylıkları ödenmez.

Avans:

Madde 100 - (Değişik:2167 - 29.6.1978)

Kurumca, gelir, aylık veya toptan ödeme işlemlerine başlanmış bulunan ve gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazandığı anlaşılan sigortalı veya hak sahiplerine, işlemlerin gecikmesi halinde gecikmenin her ayı için asgari aylık veya gelirden az olmamak veya yapılacak toptan ödemenin % 75'ini geçmemek üzere ilerideki alacaklarından kesilmek üzere avans ödenir.

Çocukların kontrol muayeneleri:

Madde 101 - (Değişik:3168 - 20.3.1985)

Bu kanuna göre gelir veya aylık bağlanan çalışmayacak durumda malül çocuklar ile malüllük veya yaşlılık aylığı bağlanan sigortalının çalışmayacak durumda malül çocukları, kurumca kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

Bağlanmış bulunan gelir ve aylıklar, kontrol muayenesi sonunda tespit edilecek malüllük durumuna göre gerekirse rapor tarihinden sonraki aybaşıandan başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Kabul edilir bir özürü olmadığı halde kontrol muayenesi, kurumunun yazılı

bildirisinde belirtilen tarihten sonraki aybaşına kadar yaptırılmazsa, çocukların çalışmayacak durumda malül sayılmaları sebebiyle bağlanmış veya artırılmış bulunan gelir ve aylıklar kontrol muayenesi için belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak eksiltilir veya kesilir.

Şu kadar ki, kontrol muayenesini kurumunun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten başlanarak üç ay içinde yaptırılır ve malüllük durumunun devam ettiği tesbit olunursa, eksiltilen veya kesilen gelir veya aylıklar eksiltildiği veya kesildiği tarihten başlanarak verilir.

Kontrol muayenesi kurumunun yazılı bildirisinde belirtilen tarihten üç ay geçtikten sonra yaptırılır ve malüllük durumunun devam ettiği tesbit olunursa, eksiltülen veya kesilen gelir veya aylıklar rapor tarihinden sonraki aybaşından başlanarak ödenir.

Yol parası ve zaruri masraflar:

Madde 102 - (Değişim:2167 - 29.6.1978) Bu kanun gereğince sigortalılar ile bunların hak sahibi kimseleri ve 35,36,40 ve 42 nci maddelerde sözü edilenler:

- Muayene ve tedavi,
- Protez araç ve gereçleri ile ortopedik cihazların sağlanması, takılması, onarılması ve yenilenmesi,
- Analık,
- Sürekli iş göremezlik veya malüllük durumlarının tespiti,
- Erken yaşlanma halinin tespiti,
- Sağlık durumlarının tespiti,
- Raporların kurumca yeterli görülmemesi yeniden muayene,
- Kontrol muayenesi,

Dolayısıyla kurumca bir yerden başka bir yere gönderilirlerse, bunların ve sağlık durumları sebebiyle başkaları ile birlikte gitmelerinin gerektiği hekim raporu ile belgelenenler ile 15 yaşına kadar (15 yaş dahil) çocuklar ile birlikte gidecek kimselerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları, kurumca hazırlanacak bir yönetmeliğe göre ödenir.

İlgililerin istekleri veya itirazları üzerine kurumca muayeneye gönderilenlerden, sadece isteklilerin doğru olduğu anlaşılanların gerektiğinde bunlarla beraber gidenlerin gidip gelme yol paraları ile zaruri masrafları verilir.

Yukarıda belirtilen durumlarda gerek buldukları gerek gönderildikleri yerlerde yapılan muayene ve müşahadeler için ilgililerden kurumca masraf alınmaz.

Cenaze masraf karşılığı:

Madde 103 - İş kazası veya meslek hastalığı sonucu ölen sigortalı ile sigortalı olarak çalışmakta olan malüllük yahut yaşlılık aylığı almakta iken veyahut sigortalı olarak çalıştığı işten ayrıldığı tarihten bir yıl geçmeden ölen sigortalının ailesine, Bakanlar kurulunca tespit edilecek tarife üzerinden, cenaze masrafları karşılığı ödenir.

Cenaze gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılırsa, masrafların belgelere dayanan ve Bakanlar Kurulunca tespit edilen tarifedeki miktarı geçmeyen kısmı bunlara ödenir. Şu kadar ki, yapılan masraflar bu miktardan az olursa artan sigortalının ailesine verilir.

Cenaze masrafı, ölüm, iş kazasından veya meslek hastalığından ileri gel-

mişse bu sigorta kolu hesabından, başka sebepten ileri gelmişse ölüm sigortası hesabından karşılanır.

Kısa vadeli sigorta kollarında nazara alınmayan süreler:

Madde 104 -

A) Herhangi bir sebeple silah altına alınan sigortalının askerlikte geçen hizmet süresi,

B) Hükümlülükle sonuçlanmayan tutuklukta geçen süre,

C) İş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık veya analık sigortalarından geçici iş göremezlik ödeneği alan sigortalının iş göremediği süre,

Bu kanunun 35,37,48, 49 ve 51 nci maddelerinde belirtilen çalışma sürelerine girmediği gibi, iş göremezliğin başladığı veya hastalığın anlaşıldığı yahut doğumun olduğu tarihten önceki bir yılın ve 15 ayın hesabında da nazara alınmaz.

Uzun vadeli sigorta kollarında nazara alınmayan süreler:

Madde 105 - Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında, malüllük veya yaşlılık aylıkları kesilmiş bulunan sigortalıların kendilerine veya ölümlerinde hak sahibi kimselerine aylık bağlanması gerekirse, malüllük ve yaşlılık aylığı ödenen süreler, ortalama yıllık kazanç ve prim ödeme gün sayısının hesabında nazara alınmaz.

Sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler:

Madde 106 - (Değişik:1186 - 23.10.1969, 3279 - 29.4.1986) Bu kanunun uygulanmasında , sigortalının geçindirmekle yükümlü olduğu kimseler:

a) Karısı çalışmayacak durumda malül veya 55 yaşını doldurmuş kocası,

b) 18 yaşını veya ortaöğrenim yapıyorsa 20 yaşını, yükseköğrenim yapıyorsa 25 yaşını doldurmamış veya 18 yaşını doldurmuş olup da çalışmayacak durumda malul erkek çocukları ile yaşları ne olursa olsun evli bulunmayan ve sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi olarak çalışmayan veya bunlardan aylık yahut gelir almayan kız çocukları,

c) Geçiminin sigortalı tarafından sağlandığı belgelenen ana ve babasıdır.

Geçici iş göremezlik ödeneği verilmesine hak kazanılan tarihten önce, sigortalı tarafından evlat edinilmiş, tanınmış veya nesebi düzeltilmiş, yahut babalığı hükme bağlanmış çocuklar da (b) fıkrası kapsamına girerler.

(506/m.106,35)

18 yaşını doldurmuş olsa da çalışmayan çocuk sigortalının geçindireceği kişilerden sayılır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1984/1353, K.1984/1455,T.13.03.1984

Sigortalılık niteliğinin ne zaman yitirilmiş sayılacağı:

Madde 107 - (Değişik:1186 - 23.10.1969)

2 nci maddede belirtilen sigortalılardan hastalık ve analık sigortalarının uygulanmasında ödenen primin ilişkin olduğu günü takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

Ancak, sigortalının ücretsiz izinli olması, greve iştirak etmesi veya işveri-

nin lokavt yapması hallerinde sigortalılık niteliği bu sürelerin sona ermesini takip eden onuncu günden başlanarak yitirilmiş sayılır.

(506/m.107,2,40)

Mazeret izni sigortalılık niteliğinin yitirilmesine neden olamaz.
(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)
E.9498, K.1967/11336, T.30.11.1967

(506/m.107)

Ücretsiz yol izni süresince sigortalı olma niteliği yitirilmez.
(Yargıtay 9. Hukuk Dairesi)
E.6217, K.1970/6970

Sigortalılık süresi:

Madde 108 - Malüllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarının uygulanmasında nazara alınacak sigortalılık süresinin başlangıcı, sigortalının, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihtir.

Tahsis işlerinde nazara alınan Sigortalılık süreleri, bu sürenin başlangıç tarihi ile, sigortalının tahsis yapılması için yazılı istekte bulunduğu tarih, tahsis için istekte bulunmuş olmayan sigortalılar için de ölüm tarihi arasında geçen süredir.

(506/m.108)

818/m.63,743/m.2
SSK'nın, yanılması sonucu aylık bağladığı kişiye haksız ve fazla ödediği aylıkları geri istemek hakkıdır.
(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)
E.1991/10-576, K.1992/76
T.12.02.1992

(506/m.60,108)

3201/m.5
Askerlik ve yurt dışında geçen sürelerin borçlanılmasından oluşan, sigortalılığın itibarı başlangıç tarihi 25 yıl geride kalmadıkça SSK yaşlılık aylığı bağlanmaz.
(Yargıtay 10. Hukuk Dairesi)
E.1991/3846, K.1991/6199, T.13.06.1991

(506/m.60,108)

5434/m.32,33/3

34/2,2829/m.6

Fiili hizmet zammı, sigortalılık süresi açısından itibarı hizmet değil fiili hizmete eklenen ve yaşlılık aylığına hak kazanmada dikkate alınan bir süredir.
(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)
E.1988/10-270, K.1986/472, T.15.06.1988

(506/m.60,108,131)

2829/m.6

Hizmet birleştirilmesinde sigortalılığın başlanacağı, sosyal güvenliğe tabi ilk çalışma ta-

rihidir.

Başlangıcın fiili hizmet süresi kadar geri götürülmesi, yasal olarak olanaksızdır.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1987/6877Sl, K.1987/6742, T.03.12.1987

(506/m.108)

SSK'daki işe giriş bildirgesi ile savlanan sigortalılığın başlangıç tarihi aynı işe, sigortalılığın başlangıç bu tarihten başlar.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1987/4657, K.1987/4782, T.01.10.1987

Madde 109 - Bu Kanunun uygulanmasında,

A) Sigortalıların sürekli iş göremezlik, malüllük ve erken yaşlanma hallerinin,

B) Hak sahibi kimselerin malüllük durumlarının, Tesbitinde, Kurum sağlık tesisleri sağlık kurumlarınınca verilecek raporlarda belirtilen hastalık ve arızalar esas tutulur.

Raporları yeter görülmemeyen ilgililer Kurumca yeniden muayene ettirilebilirler.

İlgililerin durumlarının tesbitinde son muayene raporu esas tutulur.

Yukarıda belirtilen raporlar üzerine, Kurumca verilen karara ilgililer tarafından itiraz edilirse, durum Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunca karara bağlanır.

(506/m.109)

Sigortalının sakatlık oranına itiraz, önce sosyal sigorta yüksek sağlık kurulunda incelenir, bu karara itiraz, adli tıptan alınacak rapor değerlendirilerek karara bağlanır.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1989/6431, K.1989/6178, T.18.09.1989

(506/m.109)

1086/m.389

Pasif dönem kazançları, her yıl için iskonto oranında artırıldıktan sonra iskontoya tabi tutulmalıdır.

Meslekte kazanma gücü kayıp oranı için yüksek sağlık kuruluna yapılan başvuru sonuçlanmadan rücu tazminatı miktarı karara bağlanamaz.

Onay tarihinden faiz yürütme kararı veriliyorsa onay tarihinin kararda gösterilmesi gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1989/1916, K.1989/4800, T.30.05.1989

(506/m.109)

Meslekte kazanma gücü kaybı raporunda kontrol kaydı varsa, oranın kesinleşip kesinleşmediği yöntemince saptanmalıdır.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)
E.1984/10-472, K.1985/1168, T.25.12.1985

(506/m.109)

Mevcut SSK raporuna güvenilmemesi durumunda mahkemece yaptırılacak yeni inceleme sonucuna göre karar verilmelidir.
(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)
E.1984/4812, K.1984/5849, T.24.05.1984

Sigortalının kasdı ve suç sayılır hareketi:

Madde 110- Kasdı veya suç sayılır bir hareketi yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği ve sürekli iş göremezlik geliri verilmez. Sigortalıya yalnız gerekli sağlık yardımları yapılır.

(506/m.110)

BK/m.41

Zararlandırıcı sigorta olayı nedeniyle bağlanan gelirden istem oranında indirim yapılması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1985/2125, K.1985/2255, T.09.04.1985

Sigortalının bağışlanmaz kusuru:

Madde 111- Bağışlanmaz kusuru yüzünden iş kazasına uğrayan, meslek hastalığına tutulan veya hastalanan sigortalıya verilecek geçici iş göremezlik ödeneği veya sürekli iş göremezlik geliri bu kusurun derecesine göre, Kurumca, yarısına kadar eksiltilebilir.

Tehlikeli olduğu veya hastalığa sebep olacağı bilinen yahut yetkili kimseler tarafından verilen emirlere aykırı olan veyahut açıkça izne dayanmadığı gibi hiçbir gereği veya yararı bulunmayan bir işi elinde olarak sigortalının yapması veya yapılması gerekli bir hareketi savsaması kusurun bağışlanmazlığına esas tutulur.

(506/m.111)

111 inci maddede sigortalının kasit ve suç sayılır eylemi değil, bağışlanmaz kusuru söz konusudur.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.6021, K.1975/6563, T.09.12.1975

BÖLÜM-11
Çeşitli Hükümler

Emekli Sandıkları kanunlarına tabi olanlar:

Madde 112- Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı Kanununa tabi kimseler hakkında bu kanunun analık sigortası hükümleri sözü geçen Sandık tarafından uygulanır.

Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ve Devlet Demiryolları İşletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile ilgili bulunanlara iş kazası meslek hastalığı ve analık hallerinde ilgili teşekküllerce yapılacak yardımlar bu kanunla belirtilen haklardan ve ödemelerden aşağı olamaz.

(3) Bk.23 Ocak 1968 tarih ve 991 Sayılı Kanun.

Maden işçileri:

Madde 113- Maden işçilerinin iş kazası ve meslek hastalığı hallerinde gerek bakımları, gerekse kendilerine veya bunların hak sahibi kimselerine verilecek ödenekler hakkında 10.9.1337 tarihli ve 151 sayılı kanun hükümleri yerine bu kanun uygulanır.

151 ve 1593 sayılı kanunlarla ilgili hükümler:

Madde 114- Bu kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümlerin uygulandığı yerlerde çalışan ve hastalanan sigortalıların tedavileri hakkında 151 sayılı Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Mütalalık Kanununun 6 ncı ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 180 nci maddeleri hükümleri uygulanmaz.

Ancak 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 180 inci maddesinin hastalanan işçilerin tedavileri ile ilgili hükümleri dışında kalan ve işçilerin sıhhi durumlarının denetlenmesinin sağlanmasına, işyerlerinde hekim çalıştırılmasına, hasta odası ve ilk yardım araçları bulundurulmasına ve diğer hususlara ilişkin hükümleri saklıdır. Bu maksatla çalıştırılan hekim, kurumun yapmakla yükümlü olduğu muayene, tedavi ve ilk yardım hizmetlerinde Kurumca kullanıldığı takdirde buna ait ücretler ve harcanan ilk yardım malzemesi bedelleri kurumca ödenir.

(506/m.114)

1475/m.74;1593/m.180

Elli ve daha fazla işçi çalıştırılan işyerinde tam gün doktor bulundurmaya öngören uygulama yasaya aykırı değildir.

(Danıştay 10.Daire)

E.1982/186, K.1983/629, T.23.03.1983

Savcılıktan bilgi istenmesi:

Madde 115- Kurum, bu kanunda belirtilen sigorta olayları dolayısıyla yapılan soruşturmaların sonucu hakkında Cumhuriyet savcılıklarından bilgi isteyebilir.

Bildiri ve İtiraz:

Madde 116- Kurum, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık bağlanması veya toptan ödeme yapılması için gerekli belgeler tamamlandıktan sonra, bağlanacak aylıkları ve yapılacak toptan ödemeleri hesap ve tesbit ederek en geç üç ay

içinde ilgililere yazı ile bildirir.

Sigortalı ve hak sahibi kimseleri, kararı bildirilen yazıyı aldıkları günden başlamak üzere bir yıl içinde yetkili mahkemeye başvurarak Kurumun kararına itiraz edebilirler.

İtiraz kararlarının uygulanmasını durdurmaz.

Hekimlerin ve sağlık tesislerinin sigortalılara duyurulması:

Madde 117- Kurum, sigortalılar ile eş ve çocuklarının muayene ve tedavi için başvuracakları sağlık tesisleri ile hekim ve ebelerin isim ve adreslerini işverenlere bildirir. İşverenler de bunları sigortalılara duyururlar.

Hastalananlar, muayene ve tedavileri için, isim ve adresleri duyurulan hekimlerden birini seçmekte serbesttirler.

Ancak, tedaviye başlayan hekimin değiştirilmesi, tedavi eden hekimin yanına danışman hekimlerin katılması ve sigortalılar ile eş ve çocuklarının sağlık müesseselerine yatırılmaları, müdavi hekimin teklifi veya görülecek lüzum üzerine kurumca yapılır.

Sigortalı, sağlık durumu bir sağlık tesisine yatırılmasını veya Umumi Hıfzıssıhha Kanununa göre bir sağlık müessesesinde tecridini gerektirirse, sağlık müessesesine yatırılır.

Tedavinin kurum hekimlerince yapılacağı:

Madde 118-(Değişik:672-16.7.1965, 2167-29.6.1978)

Hastalık ve analık yardımlarından yararlanacak olanlar kurumca tesbit edilecek belgelerle kuruma bağlı sağlık müesseselerine veya kurum hekimlerine başvurarak muayene ve tedavi olurlar.

(Madenin ikinci, üçüncü fıkraları, 29 Haziran 1978 tarih ve 2162 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle kaldırılmıştır.)

Hesap kartları için yapılacak itiraz:

Madde 119- Sigortalı hesap kartları ve muhteviyatı hakkında kuruma yapılacak itirazların yazı ile bildirilmesi gerekir.

Bu hesap kartları ve muhteviyatına:

A) İşveren tarafından düzenlenerek verilmesi gereken hallerde çalışılan takvim yılından,

B) Kurumca düzenlenerek verilmesi halinde, sigortalılarca alındığı tarihten, Üç yıl geçtikten sonra yapılacak itirazlar dinlenmez.

Yaş:

Madde 120- İş kazalarıyla Meslek Hastalıkları Sigortasının uygulanmasında, hak sahiplerine bağlanacak gelirlerle sigortalılara ödenecek sermayelerin hesabında iş kazasının olduğu veya meslek hastalığının hekim raporu ile ilk defa tesbit edildiği tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri esas tutulur.

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilişkin yaş ile ilgili hükümlerin uygulanmasında, sigortalıların ve hak sahibi çocuklarının, sigortalının yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara veya bu kanuna tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihte nüfus kütüğünde kayıtlı bulunan doğum tarihleri, sigortalının sigortaya tabi olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra doğan

çocuklarının da nüfus kütüğüne ilk olarak yazılan doğum tarihleri esas tutulur.

Nüfus kayıtlarında doğum ay ve günleri yazılı olmıyanlar 1 Temmuzda, doğum ayı yazılı olupda günü yazılı olmıyanlar o ayın 1 inde doğmuş sayılır.

(506/m.120,126)

İlk kaydın esas alınacağına ilişkin kural kesinleşmiş yargı kararı ile değiştirilen doğum tarihinin dikkate alınmasını engellemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1983/4184, K.1983/5787, T.15.11.1983

(506/m.120,126)

İlk kaydın esas alınacağına ilişkin kural kesinleşmiş yargı kararı ile değiştirilen doğum tarihinin dikkate alınmasını engellemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1983/4184, K.1983/5787, T.15.11.1983

Sigorta yardımlarının haczedilemeyeceği:

Madde 121- Bu kanun gereğince bağlanacak gelir veya aylıklar ve sağlanacak yardımlar, nafaka borçları dışında, haciz veya başkasına devir ve temlik edilemez.

(506/m.121)

Kurumdan alınan aylıklar üzerine haciz konulamaz.

(Danıştay 13.Daire)

E.1975/1408, K.1976/2163, T.24.06.1976

İşe alıştırma:

Madde 122- Sürekli iş göremezlik geliri veya malullük aylığı almakta olan sigortalılardan çalışma gücünün artırılabilceği umulanlar, Kurumca, kendi mesleklerinde veya yeni bir meslekte çalışabilmelerini sağlamak üzere işe alıştırılmaya tabi tutabilirler.

Kurumun bu husustaki yazılı bildirisine rağmen işe alıştırılmaktan kaçınan sigortalıların sürekli iş göremezlik geliri veya malullük aylığının yarısı, bildiriye belirtilen tarihten sonraki ay başından başlanarak, alıştırma işine başlayınca kadar kesilir.

Sağlık tesisi kurma ve sözleşme yapma yetkisi:

Madde 123-(Değişik:1517-7.2.1972)

Kurum bu kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için hastane, sanatoryum, prevantoryum, yataklı ve yataksız dispanser, sağlık istasyonu, eczane, ve benzeri müesseseler işletebileceği gibi gerekli gördüğü yerlerde hastane, eczane, hekim, eczacı ve ebelerle ve diğer gerçek veya tüzel kişilerle sözleşmeler yapmaya da yetkilidir.

Kurum, lüzum ördüğü takdirde her çeşit yataklı ve yataksız sağlık tesislerinde eczane kurup işletebilir.

Kurum, bu kanunla kendisine verilmiş bulunan görevleri yerine getirebilmek ve sağlık yardımlarını yapabilmek için, ecza dolabı açabilir.

Sosyal Sigortalar Kurumu ilaç fabrikaları da kurabilir.

Kurum ayrıca lüzum gördüğü hallerde ve yerlerde serbest eczanelerden biri veya birkaçı ile anlaşma yapabilir.

Kurum eczanelerinden, Kurumca yapılacak sağlık yardımlarından faydalananlarla kurum mensuplarından başkasına ilaç ve tıbbi malzeme verilemez. Ancak, serbest eczane bulunmayan yerlerde veya serbest eczanelerde bulunmayan hayat kurtarıcı ilaç ve tıbbi malzeme bedeli karşılığında verilebilir.

Kurum hekimleri tarafından yazılacak ilaç, tıbbi malzemenin listesi, kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle saptanacak esaslara göre, gerekli görüldükçe kurumda görevli hekimler ve eczacılardan oluşturulacak bir komisyon marifetiyle düzenlenir.

Bu liste kurum müdürler kurulunun onayını müteakip kurumca ilan edilir.

Komisyon gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini de alabilir.

Koruyucu ve tedbirler alınması:

Madde 124- Kurum, sigortalıları, sağlık durumlarını kontrol amacıyla istediği zaman sağlık muayenesine tabi tutabileceği gibi, koruyucu hekimlik bakımından gerekli her türlü koruyucu tedbirleri de alabilir.

Kurum hekimlerinin raporları:

Madde 125- Kurum hekimlerince sosyal sigorta işlemleri için düzenlenen raporlar işyeri hekimi tarafından verilen raporlar yerine geçer.

Resim,harç ve damga vergisi muafiyeti:

Madde 126- Kurum tarafından yapılan bütün işlemlerle bu işlemler için ilgililere verilmesi veya bunlardan alınması gereken her türlü evrak ve belgeler ve bunların suretlerinden hiçbir resim, harç ve damga vergisi alınmaz.

(506/m.126)

Kuruma tanınan bağışıklık yargı harçlarını kapsamaz.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1981/14644, K.1982/934, T.03.02.1982

(506/m.126)

Kurum yargı harçlarından bağışık değildir.

(Yargıtay Hukuk Bölümü İçtihadı Birleştirme büyük genel kurulu)

E.1975/2, K.1975/3, T.03.03.1975

Ücretlerden kesinti yapılmıyacağı:

Madde 127- İşveren, sosyal sigortalar için kendisine düşen yükümlerden ve sair masraflardan dolayı sigortalıların ücretlerinden indirme yapamaz.

Yardımlaşma sandıkları:

Madde 128- Sigortalı çalıştırılan her türlü işlerde ve iş yerlerinde herhangi ad altında kurulmuş veya kurulacak olan borç verme, emekli ve yardım sandıkları ve benzerleri, faaliyetlerine ve kuruluş amaçlarına göre ilgililere menfaatler sağlamaya devam edebilir.

Bu sandıklara paraca yardımda bulunmak ve bunların yüklerini paylaşmak halleri, bu kanun gereğince işverene düşen ödevlerin yerine getirilmesine engel olamaz.

Sosyal sigorta yüksek sağlık kurulu:

Madde 129- Bu kanunda yazılı görevleri yerine getirmek üzere sağlık ve sosyal yardım bakanlığınca görevlendirilecek bir ortopedi uzmanı, Çalışma Bakanlığı ile Kurum tarafından görevlendirilecek iş hekimliğinde tecrübeli birer uzman biri göğüs hastalıkları öbürü de hijyen profesörü olmak üzere Ankara Tıp Fakülteleri tarafından seçilecek iki hekimden ve en yüksek kademedeki işveren kuruluşu tarafından seçilecek bir hariciye uzmanı ile en yüksek kademedeki işçi kuruluşu tarafından seçilecek bir dahiliye uzmanından teşekkül eden bir Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulu kurulur. Tıp Fakülteleri tarafından seçilecek hekimlerden biri doçent olabilir. Profesörlükte kıdemli olan hekim kurula başkanlık eder.

Bu kurulda görevlendirilecek hekimlerin hizmet süresi üç yıl olup yeniden görevlendirilebilirler.

Kurula iştirak edecekler, katıldıkları her toplantı için verilecek huzur, hakkı tüzükte belli edilir. Bunlara ödenecek huzur hakları hakkında 7244 sayılı kanun hükümleri uygulanmaz.

Kurulun çalışmaları ile ilgili he türlü giderler Kurumca ödenir.

Kurul en az haftada bir defa toplanır.

Kurul gerekli gördüğü hallerde dışardan uzman kimselerin görüşlerini alabilir.

Sigorta müfettişlerinin teftiş yetkileri:

Madde 130-(Değişik:3395/20.6.1987)

Sigorta müfettişleri bu kanunun uygulanması bakımından, iş kanununda belirtilen teftiş, kontrol ve denetleme yetkisini haizdirler.

Sigorta müfettişleri tarafından tutulan tutanaklar aksi sabit olıncaya kadar muteberdir.

(506/m.130)

1475/m.89

Kurum denetmenlerince düzenlenen tutanaklar aksi kanıtlanıncaya kadar geçerli sayılır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1980/1685, K.1980/2193, T.24.03.1980

Hizmetlerin birleştirilmesi:

Madde 131-5.1.1961 tarihli 228 sayılı kanunda sözü geçen maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortaları kanunu yerine bu kanun hükümleri uygulanır.

(506/m.131)

2829/m.8

Yaşlılık aylığı son yedi yılda en çok prim ödenen sosyal güvenlik kurumunca bağlanır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1990/4127, K.1990/7836, T.25.09.1990

Bildirir:
Madde 132- Bu kanun gereğince yapılacak bildirimler hakkında 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümleri uygulanır.

Özel sigortalar:
Madde 133- Özel sigortalara ilişkin kanunlardaki hükümler sosyal sigortalarda uygulanmaz.

Uyuşmazlıkların çözüm yeri:
Madde 134- Bu kanunun uygulanmasından doğan uyuşmazlıklar yetkili iş mahkemelerinde veya bu davalara bakmakta görevli mahkemelerde görülür.

Tüzük ve yönetmelik:
Madde 135-(Değişik:3279-29.4.1986)A:
a) İş kazası ve meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hallerinin meslekte kazanma gücüne ne oranda azaltacağı;
b) Sigortalıların hangi hallerde çalışma gücünün en az üçte ikisini yitirmiş ve hangi hallerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacakları;
c) İşe alıştırmanın ne yoldan ve hangi esaslara göre yapılacağı ve 122 nci maddenin uygulanma tarzı;
d) Sigortalıların hangi hallerde erken yaşlanmış sayılacakları;
e) 129 uncu madde gereğince kurulan Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun bu kanunda belirtilenler dışında kalan ve bu kanunun uygulanması ile ilgili bulunan görevleri ve çalışma şekil ve esasları;
f) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların işden ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıktığı takdirde o işden ileri gelmiş kabul edileceği;
Çalışma ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlıklarınca birlikte hazırlanacak bir tüzük ile,
B)
a) Sigortalıların kazançları toplamı ile prim ödeme gün sayılarını ve sigorta primlerini gösteren kayıt ve belgelerin ve sigortalı hesap kartlarının, nitelik, usul ve esasları ile verilme süreleri;
b) Primler hesabına esas tutulacak kazançlar toplamının hangi usul ve esaslara göre kurumca ölçümleneceği ve prim itiraz komisyonlarının teşekkül tarzı, çalışma usul ve esasları ile üyelerinin ücretleri;
c) Sigortalıların tescilli, işverenler tarafından tutulacak kayıtlar ve işverenlerin uymaya mecbur buldukları usul ve esaslar isteğe bağlı sigortaya tabi tutulanların prim ödeme şekilleri;
d) Gelir ve aylıkların ödenme zamanı;
e) Bu kanun hükümlerinin işin niteliğinin gerektireceği şartlarla e ne gibi değişik usullere kara, deniz ve hava ulaştırma işlerinde çalışanlarla 7 nci madde kapsamına girenlerin ve bunların işverenlerine uygulanacağı;
f) 8 inci maddenin son fıkrasındaki devirle ilgili hükümlerin ne yolda uygulanacağı,
g) 118 nci madde hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili esaslar;
h) Bu kanun hükümlerinin uygulanma şekil ve esasları;
Kurumca hazırlanacak bir yönetmelik ile tesbit olunur.

İş kazası sonucu sakatlık oranı belirlenirken ilgili tüzük hükümleri dikkate alınmalıdır.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1980/2364, K.1980/2836, T.15.04.1980

Kurumun adı:
Madde 136- 4792 sayılı kanunla kurulmuş bulunan (İşçi Sigortaları Kurumu) nun adı (Sosyal Sigortalar Kurumu) olarak değiştirilmiştir.

BÖLÜM-12
Karşılıklar ve Teknik Bilanço

Karşılıklar:

Madde 137- Her hesap yılı sonunda o yıl içinde elde olunan iş kazalarıyla meslek hastalıkları, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinden ve kurumun diğer gelirlerinden aşağıda yazılı karşılıklar ayrılır:

- a)Matematik karşılık,
- b)Ödenmiş primler karşılığı,
- c)Diğer karşılıklar,
- d)Olağanüstü karşılık,

Matematik karşılık; bu kanun gereğince bağlanan gelir ve aylıkların ödenmesini sağlamak üzere hesaplanacak peşin değerlerin toplamıdır.

Ödenmiş primler karşılığı; Sigortalılar veya hak sahibi kimseleri için bu kanun gereğince ileride malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından, kurumca yapılacak ödemelerin bilanço tarihindeki değeri ile bu sigortalılar için sonraki yıllarda ödenecek, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin peşin değerleri arasındaki farktır.

Olağanüstü karşılık; herhangi bir hesap yılına ilişkin gelirlerin o yıl yapılacak masraflarla yıl sonunda ayrılması gerekli karşılıklara yetmemesi halinde kullanılmak üzere ayrılan karşılıktır.

Her hesap yılı sonunda o yılı gelirlerinden matematik ve ödenmiş primler karşılıkları ile yönetim giderleri, sigorta masrafları ve ayrılan başka karşılıklar çıkarıldıktan sonra kalanı olağanüstü karşılık olarak ayrılır.

Sigorta kolları arasında borçlanma:

Madde 138- Kurum, herhangi bir sigorta kolunun gerektirdiği yardım ve ödemelerle bunların yönetim giderlerini karşılamak üzere, başka bir sigorta kolu fonundan, sonradan mahsubu yapılmak şartıyla gerekli harcamaları yapabilir.

Teknik bilanço:

Madde 139- Sosyal sigorta kollarının mali bünyeleri ile bağlanan gelir ve aylıkların geçim şartları ve sigortalıların genel ücret seviyelerinde meydana gelen değişiklikler karşısındaki durumu beş yılda bir ve gerekirse daha önce kurum tarafından incelenerek varılacak sonuç gereği sağlanmak üzere bir raporla Çalışma Bakanlığına bildirilir.

BÖLÜM-13
Ceza Hükümleri

İdari para cezaları:

Madde 140-(Değişik:3395-20.6.1987)

a) 8 ve 9 uncu maddelerde belirtilen yükümlüğü yerine getirmeyenlere,

b) Bu kanunla verilen diğer yükümlülükleri yazılı ihtarla rağmen yerine getirmeyenlere,

Kurumca gerekçesi belirtilmek suretiyle 10.000.-TL.sından 500.000.-TL.sına kadar para cezası verilir

c) 80 inci maddede belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında bu madde hükümleri uygulanmaz.

d) İdari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerinin tekrarı halinde verilen para cezası birinci tekrarda iki katı, ikinci ve müteakip tekrarlarda dört katı artırılarak uygulanır.

İdari para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde yetkili mahkemeye itiraz edilebilir. Zaruret görülmeyen hallerde, itiraz evrak üzerinden incelenerek sonuçlandırılır.

Para cezalarının uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar yönetmelikle belirlenir.

(506/m.140,81)

Hükmedilen para cezası idari para cezası niteliğine dönüşmüşse, infazın icra iflas daireleri ve kurumunca yapılması gerekir.

(Yargıtay 9.Ceza Dairesi)

E.1983/7277, K.1989/31, T.06.01.1989

(506/m.140)

Aynı çatı altında oturan akrabaya yapılan idari para cezası tebliğati geçerlidir.

(Yargıtay 9.Ceza Dairesi)

E.1993/397, K.1993/894, T.19.02.1993

(506/m.140)

Dönem bordrosunu vermeme suçu, ilk tebliğat tarihinden 15 gün sonra oluşur; Bu nedenle, uygulanacak para cezası, bu tarihteki miktardır.

(Yargıtay 9.Ceza Dairesi)

E.1989/2348, K.1989/3626, T.18.09.1989

(506/m.140)

SSK'ca belirlenen idari para cezalarına itirazların Sulh Ceza Mahkemesi'nce incelenmesi gerekir.

(Yargıtay 9.Ceza Dairesi)

E.1989/923, K.1989/1577, T.23.03.1989

(506/m.140)

Yasaya aykırılığı saptanan idari para cezası uyuşmazlığın mahkemece sonuçlandırılmasını gerektirir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/4411, K.1988/4712, T.12.09.1988

(506/m.140)
1412/m.303

SSK'ca verilen idari para cezasına itirazlara bakmak iş mahkemesinin görevidir.
İtiraz üzerine evrak üzerinden incelemeye verilen karar kesindir.
(Yargıtay 9.Ceza Dairesi)
E.1988/4733, K.1988/6282, T.28.06.1988

(506/m.140)
353/m.20;5435/m.2

Yükümlülüğün SSK'nın yazılı ihtarından sonraki 15 gün içinde yerine getirilmemesi
ağrı para cezasını gerektirir.
(Yargıtay 9.Ceza Dairesi)
E.1986/370, K.1986/758, T.04.02.1986

Ek Madde 1-(899-13.7.1967) Evlenme dolayısıyla, işlerinden ayrılan kadın sigortalılara kendileri ve işverenleri tarafından 5417, 6900 ve 506 sayılı kanunlara göre ödenen malullük, yaşlılık, ve ölüm sigortaları primlerinin yarısı, yazılı talepleri üzerine toptan ödeme şeklinde verilir.

İşten ayrıldıkları tarihten itibaren bir sene içinde evlenmiş veya evlendikleri tarihten itibaren bir sene içinde işinden ayrılmış olan kadın sigortalılar, evlenme dolayısıyla işten ayrılmış sayılırlar.

Evlenmeleri dolayısıyla toptan ödemedi bulunan kadın sigortalılardan 506 sayılı kanuna tabi bir işe girenler kendisine verilen primleri aldıkları tarihten itibaren % 5 faizi ile Sosyal Sigortalar Kurumuna iade ettikleri takdirde sigortaya tabi eski hizmetleri 506 sayılı kanunun tatbikatında nazara alınır, toptan ödeme şeklinde aldıkları primleri Sosyal Sigortalar Kurumuna iade etmeyenlerin sigortalılık süreleri 506 sayılı Kanuna tabi işlere yeniden girdikleri tarihten başlar.

Ek Madde 2- (1912-16.6.1975 (29 Haziran 1978 gün ve 2167 sayılı kanunun 15 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.)

Muayane ücreti:

Ek Madde 3- (1912-16.6.1975) (Değişik 2422-6.3.1981) 506 sayılı kanunun 35, 36 , 40 ve 42 nci maddeleri uyarınca sağlık yardımlarından yararlanacak olanlardan yapılacak her bir poliklinik muayenesi için Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi ve Bakanlar Kurulunun kararı ile 20 tl.dan az olmamak üzere muayene ücreti alınır.

Şu kadar ki hekimin gerekli görmesi üzerine yapılacak diğer poliklinik muayenelerinden ücret alınmaz.

Ek Madde 4-(1912-16.6.1975) 1.8.1968 tarihinden önce Demiryolları Emekli Sandığı ile Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Mucvenat Sandığına aylık bağlanmış olan emeklilere 991 sayılı kanunun geçici 1 inci maddesinin birinci fıkraya gereğince aylık bağlanan ve mülga 2904 sayılı kanununun 5 inci, 3575 sayılı kanunun 17 nci maddelerinde belirtilen hallere müsteniden aylıkları kesilen emeklilere, aylıklarının ödenmesine 506 sayılı kanundaki esaslar dairesinde devam olunur.

1.8.1968 tarihinden önce durumları birinci fıkraya kapsamına giren sandık üyelerinden keseneklerini almamış olanların Demiryolu Emeli ve Askeri Fabrikalar Tekaüt Sandıkları Kanunlarına göre geçen fiili hizmetleri Sosyal Sigortalara tabi olarak geçmiş sayılır.

Ek Madde 5- (2098-11.8.1977) 506 sayılı kanuna göre sigortalı sayılanların aşağıda sayılan görevlerde geçen sigortalılık sürelerine bu sürelerin her tam yılı için, hizalarında gösterilen süreler sigortalılık süresi olarak eklenir.

Sigortalılar	Hizmetin geçtiği yer	Eklenecek süre
1.a) 212 sayılı kanunla değiştirilen 5953 sayılı basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasabetleri düzenleyen kanun kapsamına tabi olarak çalışan sigortalılar.	5953 sayılı kanunu değiştiren 212 sayılı kanunun birinci maddesi kapsamına giren işyerleri	90 gün
b)Basın kartı yönetmeliğine göre basın kartına sahip olmak suretiyle gazetecilik yaparken, kamu kurumlarına giren ve bu kurumlarda meslekleriyle ilgili görevlerde istihdam edilen sigortalılar.		
2.(Değişik:3395-20.6.1987) Basım ve gazetecilik işyerlerinde 1475 sayılı kanun ve değişikliklerine göre çalışan sigortalılar	Basın müşavirlikleri a)Solunum ve cilt yoluyla vücuda geçen gaz veya diğer zehirleyici maddelerle çalışılan işyerleri, b)Fazla gürültü ve iltihaz yapıcı makine ve aletlerle çalışarak iş yapılan işyerleri, c)Doğrudan doğruya yüksek hararete maruz bulunarak çalışılan işyerleri, d)Fazla ve devamlı adalı gayret sarf edilerek iş yapılan işyerleri, e)Tabii ışığın hiç olmadığı ve mümkün hasıran suni ışık altında çalışılan işyerleri, f) Günlük mesainin yarısından fazlası saat 20.00'den sonra çalışarak yapılan işyerleri	90 gün
3.(Ek.3395-20.6.1987) Gemi adamları, gemi ateşçileri, kömürödüler,dalgıçlar.	Denizde	90 gün
4.(Ek.3395-20.6.1987) Azotlu gübre ve sekeri sanayiinde fabrika, atölye, havuz ve depolarda trafo binalarında çalışanlar.	1.Çelik,demir ve tunç döküm 2.Zehirli,boğucu,yakıcı, öldürücü ve patlayıcı gaz asit, boya işleriyle gaz maskesi ile çalışmayı gerektiren işlerde, 3 Patlayıcı maddeler yapılmasında, 4.Kaynak işlerinde çalışanlarda.	90 gün

Kesirlerin hesaplanmasında tam yıl 360 gün olarak alınır. Fiilen alışılmış güne eklenecek itibari hizmet günü sayısının bulunmasında (Çalışılan gün sayısı X 0,25) formülü uygulanır.

(506/Ek m.5)

Teneke kutu imalatındaki basım işçisi bu iş bir basım gazetecilik işi olmadığından, itibari hizmet sürelerinden yararlanamaz.

İşçi yararına yorum ilkesi bu konuda işletilmez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1991/12801, K.1992/3707, T.24.03.1992

(506/m.60,Ek m.5)

Hak sahiplerine ölüm aylığı bağlanabilmesi için öncelikle ölenin on beş yıllık sigortalılık koşulunun gerçekleşmiş olması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1983/2825, K.1983/6537, T.20.12.1983

(506/Ek.m.5)

2098/Ek.m.1

Gazetede ki "idari şef" itibari süre uygulamasından yararlanamaz.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1983/4875, K.1983/5439, T.03.11.1983

Ek Madde 6-(2098-11.8.1977) Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tabi çalışmalarının en az 3600 gününü ek madde 1 de belirtilen işlerde geçiren sigortalılar ek madde 1 de yer alan itibari hizmet süresine ilişkin hükümlerden yararlanırlar.

Ek Madde 7-(2098-11.8.1977) (Değişik:2422-6.3.1981) Ağır yıpratıcı ve zehirleyici işyerlerinden sayılan bu kanuna tabi işyerlerinde çalışan sigortalılardan alınacak Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları primi % 22'dir. Bunun %9'u sigortalı hissesi % 13'ü işveren hissesidir.

Ek Madde 8-(2099-11.8.1977) 506 sayılı kanuna göre, sürekli işgörmelik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanlar bu kanunun 32 nci maddesinin (B) fıkrasındaki yardımlardan 34 üncü maddedeki esaslara bağlı kalmak kaydıyla yararlanırlar.

Ek Madde 9- (2100-11.8.1977)- 3 ncü maddenin 1 inci bendinin (A) ve (D) fıkralarında yapılan değişikliklerin tazammun ettiği tatbikat Sosyal Güvenlik Bakanlığına bir sene içinde hazırlanacak tüzükte düzenlenir.

Bu tüzük yürürlüğe girinceye kadar, Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak genelgeye göre işlem yapılır.

Ek Madde 10- (2167-29.6.1978) Bir veya birkaç işveren tarafından çalıştırılan film, tiyatro, sahne, gösteri ses ve saz sanatçıları, müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar, düşünür ve yazarlar bu kanun hükümlerine tabidirler.

Yukarıdaki fıkrada sayılan uğraşı alanlarına kimlerin gireceği diğer ilgili bakanlık, kurum ve kuruluşların görüşleri de alınmak suretiyle Sosyal Güvenlik, Kültür ve Turizm ve Tanıtma Bakanlıkları tarafından birlikte saptanır.

Ek Madde 11- (2167-29.6.1978) Kurum, huzur evleri ile son yardım hastaneleri (şifa yurtları) kurar ve işletir.

Huzur evleri ile son yardım hastanelerinin kuruluşu ve işleyişi ile buralarda

barındırılacaklarının bakımı ve alınacak ücretlerin miktarı ve ödeme usulleri kurumca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Ek Madde 12- (2167-29.6.1978) Sigortalının ölümünden dolayı aylık ve gelir almakta olan hak sahibi kız çocuklarına evlenmeleri halinde birdefaya mahsus olmak üzere aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarı evlenme yardımı olarak verilir.

İki yıl içerisinde meydana gelen boşanma veya dul kalma halinde bu süre için tekrar aylık veya gelir ödenmez.

Ek Madde 13-(2167-29.6.1978) 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda belirtilen genel kadınlar da bu kanun hükümlerine tabidirler.

Bu kimseleri çalıştıranlar bu kanuna göre işveren sayılırlar.

Tasfiye Edilen Hizmetlerin İhyası:

Ek Madde 14-(2167-29.6.1978), (Değişik 3279-29.4.1986) Yürürlükten kaldırılmış olan 2454, 3575,5417, 6900 sayılı kanunlar ile 506 sayılı kanun ve bunların ek ve değişikliklerine göre prim ve aidat iadesi veya toptan ödeme yapılarak hizmetleri tasfiye edilmiş bulunanlardan;

a)Yeniden bu kanuna tabi işlerde çalışmış yahut bu kanunun 85 veya 86 ncı maddesine göre prim ödemiş olanlar ile,

b) Tasfiye edilmiş veya edilecek hizmetlerin, varsa kanunla kurulmuş diğer sosyal güvenlik kuruluşlarında geçmiş hizmetleri ile toplanarak ölüm sigortasından aylık bağlanmasına yeterli olması halinde ölenlerin hak sahipleri,

Yazılı olarak müracaat ederek hizmetin tasfiyesinde ilgililere iade edilen prim ve aidat veya toptan ödeme tutarının tamamını alındıkları tarihten yatırılacağı tarihe kadar hesaplanacak kanuni faizi ile birlikte bir defada Kuruma ödedikleri takdirde, bu hizmetler ihya edilerek bu kanunun uygulanmasında nazara alınır.

İhya edilen bu hizmetler, 2829 sayılı kanuna göre yapılacak birleştirmede de nazara alınır.

Ek Madde 15-(2167-29.6.1978) 506 sayılı Kanun ile bu Kanunu tadil eden kanunların ve 4792 sayılı Kanunla verilen görevlerin uygulanması nedeniyle, fazla çalışma gerektiren her türlü kurum işleri için çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele (1, 2, 3 üncü derece yönetici kadrolarında bulunan dahil) fazla çalışma yaptırılır. Yapılacak fazla çalışma ücreti ve fazla mesainin yaptırılması ile ilgili diğer hususlar kurum müdürler kurulu kararı, Sosyal Güvenlik Bakanlığının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunca tesbit edilir.

Ek Madde 16- (2167-29.6.1978) (6 Mart 1981 tarih ve 2422 sayılı kanunun 20 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.)

Ek Madde 17- (2167-29.6.1978) (6 Mart 1981 tarih ve 2422 sayılı kanunun 20 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.)

Ek Madde 18- (2167-29.6.1978) (506 sayılı kanunun 7.2.1972 günlü, 1517 sayılı kanunla değişik 123 üncü maddesinin yedinci ve müteakip fıkraları kaldırılmasına ve yerine fıkralar eklenmesine dair olup yerine işlenmiştir.)

Ödenmekte olan avanslar:

Ek Madde 19- (2422-6.3.1981) 27.10.1977 tarih ve 7/13987 sayılı 7.11.1979 ta-

rih ve 7/18320 sayılı bakanlar kurulu kararlarına istinaden Sosyal Sigortalar Kurumundan İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından gelir ve aylıkların kanunla kuruma devredilen Sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık alanlara ödenmekte olan avanslar 1.3.1981 tarihinden sonrası için ödenmez ve bu tarihe kadar ödenmiş ve ödenecek olan avanslar (yersiz yapılan ödemeler hariç) geri alınmaz.

Katsayı ve gösterge tabloları:

Ek Madde 20- (2422-6.3.1981) (Değişik:3395-20.6.1987) Bu kanuna göre gelir ve aylıkların hesaplanmasında katsayı esasına dayalı gösterge sistemi uygulanır.

Göstergeler, derece ve kademeler halinde, gösterge ve üst gösterge tablolarında belirtilir.

506 sayılı kanuna göre bağlanan gelir ve aylıkların hesaplanmasında 657 sayılı kanuna tabi devlet memurlarının aylıklarına uygulanan katsayı uygulanır.

Bu kanun gereğince alınacak prim ve verilecek ödenekler ile bağlanacak gelir ve aylıkların hesaplanmasına esas gösterge ve üst gösterge tabloları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tesbit edilir.

Gösterge Tespit Tabloları:

Ek Madde 21-(2422-6.3.1981) (Değişik:3395-20.6.1987) Gelir ve aylıkların hesabına esas alınacak göstergelerin tesbitinde kullanılmak üzere aşağıda belirtilen şekil (4) Bakanlar Kurulu kararı 87.11994-22.7.1987)

de gösterge tespit tabloları ve üst gösterge tespit tabloları düzenlenir.

A)Gösterge tespit tabloları:

a)İş kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortası için düzenlenecek Gösterge Tespit Tablosunda sigortalının gelire esas kazancının hesabına giren son takvim ayında prim hesabına esas asgari günlük kazancın yıllık tutarı taban rakamını, aynı aydaki gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak azami günlük kazancın yıllık tutarı tavan rakamını oluşturur.

b)Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için düzenlenecek gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki beş takvim yılında prim hesabına esas asgari günlük kazançların beş yıllık tutarının yıllık ortalaması taban rakamını, aynı yıllara ait gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak azami günlük kazançların yıllık ortalaması tavan rakamını oluşturur.

c)991 sayılı kanunla kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre bağlanacak aylıklar için düzenlenecek gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık bağlanmasında nazara alınan kazancının ait olduğu tarihteki prim hesabına esas asgari kazancın yıllık tutarı taban rakamını, aynı tarihteki gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak azami günlük kazancın yıllık tutarı tavan rakamını oluşturur.

d)Yukarıdaki (a) ve (b) ve (c) fıkralarına göre tespit edilen taban rakamı gösterge tablosundaki en düşük göstergenin, tavan rakamı en yüksek göstergenin karşılığı olarak alınır. Tavan rakamı ile taban rakamı arasındaki fark, en düşük göstergenin karşılığı olan kademe hariç tutularak geriye kalan kademe sayısına bölünür. Bölüm ve sonucunun kesir kısmı tama çıkarılarak elde edilen rakam

en düşük göstergeyi takip eden göstergeden itibaren her dilim bir göstergeyi karşılamak üzere, taban rakamına ardarda ilave edilerek takip eden göstergelerin karşılığı rakamlar tespit edilir.

B) Üst gösterge tespit tabloları:

a)İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortası için düzenlenecek üst gösterge tespit tablosunda sigortalının gelire esas kazancının hesabına giren son takvim ayında, prim hesabına esas gösterge tablosunun tavanı üzerinden hesaplanacak günlük kazancın yıllık tutarı taban rakamını, üst gösterge tablosundaki en yüksek gösterge esas alınarak hesaplanacak aynı andaki prime esas azami günlük kazancın yıllık tutarı tavan rakamını oluşturur.

b)Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları için düzenlenecek üst gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki beş takvim yılında prim hesabına esas gösterge tablosundaki en yüksek gösterge üzerinden hesaplanacak günlük kazançların beş yıllık tutarının yıllık ortalama taban rakamını aynı yıllara ait üst gösterge tablosunun en yüksek göstergesi esas alınarak hesaplanacak azami günlük kazançların yıllık ortalaması tavan rakamını oluşturur.

c)991 sayılı kanunla kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre bağlanacak aylıklar için düzenlenecek üst gösterge tespit tablosunda sigortalının aylık bağlanmasında nazara alınan kazancının ait olduğu tarihteki prim hesabına esas gösterge tablosunun tavanı üzerinden hesaplanacak günlük kazancının yıllık tutarı taban rakamını üst gösterge tablosundaki en yüksek gösterge esas alınarak hesaplanacak aynı tarihteki prime esas azami günlük kazancın yıllık tutarı tavan rakamını oluşturur.

d)Yukarıdaki (a) (b) ve (c) fıkralarına göre tespit edilen tavan rakamı üst gösterge tablosundaki en yüksek göstergenin karşılığı olarak alınır. (a), (b) ve (c) fıkralarına göre tesbit edilen tavan rakamı ile taban rakamı arasındaki fark kademe sayısına bölünür. Bölüm sonucunun kesir kısmı tama çıkartılarak elde edilen rakam gösterge tablosunun en yüksek göstergesine karşılık gelen sayıya her dilim bir göstergeyi karşılamak üzere ardarda ilave edilerek takip eden göstergelerin karşılığı sayılar tespit edilir.

Göstergelerin tespiti:

Ek madde 22- (2422-6.3.1981) (Değişik:3395-20.6.1987) Bağlanacak gelir ve aylıkların hesabına esas alınacak göstergeler:

a)İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları Sigortasında, sigortalının 506 sayılı kanunun 88'inci maddesine göre hesaplanan yıllık kazancına bu kanunun ek 2 nci maddesinin (A) ve (B) fıkralarının (a) bentleri,

b)Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarında, sigortalının 506 sayılı kanunun 55, 61 ve 67 nci maddelerine göre hesaplanan ortalama yıllık kazancına bu kanunun ek 2 nci maddesinin (A) ve (B) fıkralarının (b) bentleri,

c) 991 sayılı kanunla kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre sigortalının aylığa esas alınan kazancının yıllık tutarına bu kanunun Ek 2 nci maddesinin (A) ve (B) fıkralarının (c) bentleri.

Esas alınmak suretiyle; aynı maddenin (A) ve (B) fıkralarının (d) bentlerine göre düzenlenerek birleştirilmiş gösterge tespit tablosunda eşit sayının karşılığı olarak tespit edilir. Tabloda eşit sayı yoksa, en yakın sayı esas alınır.

Gelir ve aylıkların hesaplanması;

Ek Madde 23-(2422-6.3.1981) Sigortalının gelir veya aylığı bu kanunun ek 3üncü maddesine göre tespit edilen gösterge sayısının katsayı ile çarpılması sonucu bulunan miktarın gelir veya aylık bağlamaya esas oranlarla çarpılması suretiyle hesaplanır.

Katsayının değişmesi halinde, değişikliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, yeni katsayı esas alınarak gelir ve aylıklar yeniden hesaplanır.

Sosyal yardım zammı:

Ek Madde 24-(2422-6.3.1981) a) (Değişik: 3251-7.1.1986, 3395, 20.6.1987, 3522-16.2.1989) 506 sayılı kanun ile ek ve değişikliklerine göre iş kazaları ile meslek hastalıkları, malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından gelir veya aylık alanlar ile 991 sayılı kanuna kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre aylık alanlara her ay sosyal yardım zammı olarak 12919 lira ödenir.

Bakanlar Kurulu sosyal yardım zammı miktarını gösterge, üst gösterge ve geçici gösterge tablosundaki derece ve kademelere göre birbirinden farklı olarak tespit etmeye yetkilidir.

Bu ödemeler, kurumdaki gelir veya aylık ödemesine imkan veren dosyalar esas alınarak yapılır.

b) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlara gelir bağlanmasına esas olan sürekli iş göremezlik derecesi oranında sosyal yardım zammı ödenir.

c) Yabancı ülkelerle akdedilen sosyal güvenlik sözleşmeleri uyarınca kısmi gelir veya aylık alanlara ödenecek sosyal yardım zammı, Türk mevzuatına tabi olarak geçen prim ödeme süresinin sosyal güvenlik sözleşmesine göre nazara alınan toplam prim ödeme süresine olan oranına göre hesab edilir.

d) İş kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından gelir alanlara ödenen sosyal yardım zammı 506 sayılı kanunun 22 nci maddesine göre ödenecek sermayenin hesabında nazara alınmaz. Ancak, söz konusu maddede belirtilen tarife uyarınca hesaplanacak peşin sermaye değeri, 506 sayılı kanunun 26 nci maddesi hükümlerine göre tespit edilecek peşin sermaye değerleri toplamına katılır.

e) Söz konusu sosyal yardım zammı, hak sahiplerine her dosya için tamamı tevzi edilecek şekilde ve eşit oranda bölüştürülür.

f) İki ayrı sigorta kolundan veya iki ayrı dosyadan gelir veya aylık alanlara en fazla ödemeye imkan veren bir dosya üzerinden sosyal yardım zammı ödemesi yapılır.

g) Hak sahibi kız çocuklarının evlenmeleri nedeniyle ödenen evlenme yardımının hesabında sosyal yardım zammı nazara alınmaz.

h) 5.1.1961 tarih ve 228 sayılı kanun ile ek ve değişikliklerine göre kurumca aylık bağlananlara ödenen sosyal yardım zammının hizmet süreleriyle orantılı olarak tespit edilen miktarı aynı nitelikteki zammı ödeyen ilgili sandık veya kurumdaki tahsil edilir.

i) Ödeme dönemlerine göre peşin ödenen sosyal yardım zammı, ölüm halinde geri alınmaz.

j) Sosyal Yardım zammından icra ve diğer kesintiler yapılamayacağı gibi her türlü resim ve harçtan muafittir.

k) Yersiz yapılan sosyal yardım zammı ödemeleri, ilgilinin varsa almakta ol-

duğu gelir veya aylıktan % 25 oranında kesilmek suretiyle, yoksa genel hükümlere göre geri alınır.

l) Genel kalma bütçeli idareler mahallî idareler, döner sermayeli kuruluşlar ile kanunla ve kanunların verdiği yetkiye istinaden kurulan kuruluşlar ve 233 sayılı kanun hükmünde kararname kapsamına giren teşekkül ve kuruluşlarla bunların müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerinden, çalıştığı en son kuruluş olarak ayrılmak suretiyle kendisine 506 sayılı kanun hükümlerine göre malullük, yaşlılık veya ölüm aylığı bağlanan kişilere ödenen sosyal yardım zamları, kurumca yazılı olarak istenmesi üzerine, bu kuruluşlar tarafından en çok iki ay içinde kuruma ödenir.

Kurumlar Vergisi mükellefi olan kamu kurum ve kuruluşları bu madde gereğince yapılan ödemeleri Kurumlar Vergisi matrahından indirilebilirler.

Ek Madde 25- (2564-11.12.1981) (Değişik:2795-28.1.1983)

Sigortalılar ile bu kanunun 35.36,40 ve 42 nci maddeleri uyarınca sağlık yardımlarından yararlanan kimselerin, kurum sağlık tesisleri sağlık kurulu raporu ile belirlenen ve uzun süre tedaviyi gerektiren tüberküloz, kanser, kronik, böbrek hastalıkları ile organ transplantasyonları gibi durumlarda ayakta yapılan tedavileri sırasında verilmesine lüzum görülen ilaçlardan hayati önemi haiz olduğu bu kanunun 123 üncü maddesinde sözü edilen komisyonca tespit edilecek olanların bedellerinden iştirak payı alınmaz.

Ek Madde 26-(3168-20.,3.1985) Bu Kanunda yer alan gelir ve aylıkların ödenmesine dair dönem ve devre tabirleri bir aylık veya üç aylık dönemi ifade eder.

Ek Madde 27- (3246-24.12.1985) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 60 nci maddesinin (A) fıkrasının (a-b-c) bendleri; bu kanunun Ek 1 inci maddesi ve geçici 2 nci maddesi kapsamına giren sigortalılar hakkında uygulanmaz.

Ek Madde 28- (3246-24.12.1985) Kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumları ile bu kanunun geçici 20 nci maddesine göre kurulan sandıklarla ilk defa 1 Ocak 1990 tarihinden itibaren prim veya kesenek ödemek suretiyle ilgilendirilecek sigortalılara;

a) Kadın ise 55, erkek ise 60 yaşını doldurmuş bulunmak ve en az 5000 gün veya,

b) Kadın ise 55, erkek ise 60 yaşını doldurmuş bulunmak, 15 yıldan beri sigortalı olmak ve en az 3600 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmak şartıyla istekleri üzerine üzerine yaşlılık aylığı bağlanır.

Ek Madde 29- (3246-24.12.1985) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun değişik 64 üncü maddesinin (a) bendindeki kadın ise 50, erkek ise 55 yaş şartı, sigortalılık süresinin başlangıcı 1 Ocak 1990 tarihinden sonra olanlar için kadın ise 55, erkek ise 60 yaş olarak uygulanır.

Ek Madde 30-(3246-24.12.1985) 506 sayılı kanuna 2098 sayılı Kanunla ek-

nen maddeler gereğince sigortalılık, süresine ilave edilen gün sayıları, üç yıldan çok olmamak üzere bu kanunun ek madde 1 geçici madde 1 ve geçici madde 2'de belirtilen yaş hadlerinden indirilir.

Ek Madde 31- (3279-29.4.1986) Sosyal güvenlik sözleşmelerinin uygulanması ile ilgili olarak prim ödeme süreleri üç ayı aşmamak üzere, yönetim kurulu kararı ile tespit edilebilir.

Ek Madde 32- (3279-29.4.1986) Sigortalılar ile kurumdan sürekli işgöremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta olanların geçindirmekle yükümlü oldukları çocuklarının ve Kurumdan hak sahibi olarak gelir veya aylık alan çocukların, iyileşmelerine yarıyacak yahut işgöremezliklerini gidermeleri için gerekli görülen protez araç ve gereçleri, Kurumca, 34 üncü maddede belirlenen sağlık yardımları süreleri ile bağı olmaksızın sağlanır, onarılır ve tespit edilen süre ve şartlarla yenilenir.

Bu madde gereğince verilecek protez araç ve gereçlerin türleri süre ve şartları ile yapılacak ödeme miktarlarına ait esaslar Kurumca hazırlanacak yönetmelikte tespit edilir.

Ek Madde 33- (3395-20.6.1987) Sigortalının 12 yaşına kadar (12 yaş dahil) çocuklarının hastalıkları sebebiyle, Kurum sağlık tesislerinde veya giderleri Kurumca karşılanan diğer sağlık tesislerindeki tedavileri sırasında, tıbben görülecek lüzum üzerine, yanlarında kalacak refakatçiye ait ücret kurumca ödenir.

Ek Madde 34- (3395-20.6.1987) Kanunla kurulan sosyal güvenlik kuruluşları ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun Geçici 20 nci maddesine göre kurulan sandıklarla ilk defa bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren prim veya kesenek ödemek suretiyle ilgilendirilen sigortalılara bağlanacak malullük ve yaşlılık aylıkları ile bunların hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylığının hesabına esas alınacak gösterge, sigortalının malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş hizmet sürelerinin prim hesabına esas tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

Emekliliğine 5 yıldan fazla süre bulunanlardan üst gösterge tablosuna göre malullük ve yaşlılık aylıkları ile bunların hak sahiplerine bağlanacak ölüm aylığının hesabına esas alınacak gösterge, bu kanunun yürürlük tarihinden sonra malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş hizmet sürelerinin ortalama hesabına göre tespit edilir.

Ereğli Kömür İşletmesi Müessesesinde çalışan münavebeli gruplu sigortalıların göstergelerinin tespitinde de malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş hizmet sürelerinin tamamı nazara alınır.

Ek Madde 35- (3395-20.6.1987) Üst Gösterge Tablolarının tavan göstergesine göre hesaplanacak aylıkların aylık bağlama oranı % 50 dir.

Üst Gösterge tablosunun tavan göstergesi ile Gösterge Tablosunun tavan göstergesi arasındaki derece ve kademeler üzerinden bağlanacak aylıkların oranı Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Bu Kanununun 61 ve 67 nci maddelerindeki, aylık bağlama oranının artırılması veya eksiltilmesi hususundaki hükümler saklıdır.

BÖLÜM-14
Geçici Hükümler

Kanunun uygulanma alanı

Geçici Madde 1- Bu kanun hükümleri, şehir ve kasabalarda belediye sınırları içinde bulunan yerlerde 4 kişiden bunlar dışında kalan yerlerde de 8 kişiden az kimse çalıştıran işverenler ile bunların çalıştırdıkları kimseler hakkında ihtiyacı karşılayacak sağlık tesisleri ve kurum teşkilat kurulduktan sonra, Bakanlar Kurulunca tesbit edilerek karara bağlanacak tarihlerden başlanarak uygulanır. Bakanlar Kurulunca bu fıkraya göre alınacak uygulama kararları sigorta kollarnı hepsini veya bir kısmını kapsıyabilir.

Yukarıki fıkranın uygulanmasında:

a) Yılın bazı dönemlerinde tam veya fazla çalışılan bazı dönemlerinde de kısmen çalışılan veya hiç çalışılmayan işler için tam veya fazla çalışılan dönemdeki çalışanlar sayısı,

b) Aynı işverenin aynı şehir, kasaba ve köyde bulunan işlerinde çalışanlar sayısının toplamı,

Esas tutulur.

Çalıştırılanlar sayısının tesbitinde 3 üncü ve geçici 20 nci maddelerle istisna edilen kimseler nazara alınmaz.

Çalıştırılanlar sayısı, sonradan yukarıda belirtilen sınırların altına düşmüş olsa bile bu işlerde çalışanlar hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

(506/Geç.m.1)

506 sayılı yasa hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin uyumsuzluk geçici 1. maddeye göre çözümlenmelidir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1982-10-69, K.1984/418, T.13.04.1984

Sigortaya tabi olma halinin devamı:

Geçici Madde 2- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 3008 sayılı iş kanunu, basın mesleğinde çalışanlarla çalıştıranlar arasındaki münasebetlerin tanzimi hakkındaki 5953 sayılı kanun ve 6379 sayılı Deniz İş Kanunukapsamına alınmış ve bu sebeple sosyal sigorta kanunlarına tabi tutulmuş durumda olan işlerde çalışanlarla bu işlerde sonradan çalıştırılacak olanlar ve bunların işverenleri hakkında bu kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

İtiraz:

Geçici Madde 3- İşverenler ile bunların çalıştırdıkları kimseler bu kanun hükümlerinin uygulanması hakkında Kurumca yapılan tesbite karşı, bu kanunun geçici 1 inci maddesinde belirtilen sayılardan az kimse çalıştırıldığını ileri sürerek, kurumca yapılacak bildiri tarihinden sonraki bir ay içinde yetkili mahkemeye başvurabilirler.

İtirazlar bu kanun hükümlerinin uygulanmasını durdurmaz.

Primleri mahkeme kararı ile geri verilenler hakkında 84 üncü maddenin son fıkrası hükmü uygulanır.

(506/m.3, 79, Geç.3)

Yabancı uyruklu olduğu dönemde, sigorta işlemi yaptırmamış kişi, bu dönemin sigortalılık süresinden sayılmasını isteyemez.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1988/8930, K.1989/3096, T.06.04.1989

(506/m.2.Geç.m.3)

Sigortalı olabilmenin temel koşulu çalışma ilişkisinin yasal hizmet aktine dayandırılmasıdır.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1984/1132, K.1984/1168, T.27.02.1984

(506/m.Geç.m.3)

Bir ay geçtikten sonra kurum'a yapılan itiraz başvuruları ile hak düşürücü süre uzatılamaz.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.3129, K.1974/3848, T.30.05.1974

Sigortalı çalıştırıldığını bildirme süresi:

Geçici Madde 4- 8 inci maddede belirtilen haller bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmişse 8 inci madde hükümleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak uygulanır.

8 inci maddede belirtilen bir aylık süre bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlar.

Sağlık yardımlarının eş ve çocukları kapsamı:

Geçici Madde 5- 35 inci madde hükmü, ihtiyacı karşılayabilecek sağlık tesisleri kurularak Kurumca her türlü hazırlıkların tamamlandığı yerlerde, Bakanlar Kurulu kararı ile uygulanır.

Bu madde hükmünün uygulanmadığı yerlerde hastalık sigortası primi sigortalının kazancının % 4'üdür. Bu miktarın yarısı işveren, yarısı da sigortalı hissesidir?

Doğumdan ileri gelecek hastalıkların tedavisi:

Geçici Madde 6- 35 inci maddenin uygulanmadığı yerlerde çalışan sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının doğumdan ileri gelecek hastalık veya arzısı dolayısıyla gerekli sağlık yardımları yapılır.

Ancak, bu yardımdan yararlanabilmek için, doğum tarihinden başlanarak üç ay içinde Kuruma başvurulması gerekir.

Kurum sağlık tesisi veya hekimi bulunmayan yerlerde veya acil vakalarda, sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının doğumdan ileri gelen hastalık veya arzısı dolayısıyla yapılan sağlık yardım yardımlarının belgelere dayanan masrafları, tedaviye başlandığının bir ay içinde kuruma bildirilmesi şartıyla, Kurumca ödenir.

Eski hakların devam edeceği:

Geçici Madde 7- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 4772, 5417, 5502 ve 6900 sayılı kanunlar ile eklerine ve değişikliklerine göre hak kazanılmış bulunan her türlü yardım, tahsis ve ödemeler, bunların dayandığı kanun hükümleri gereğince kurumca sağlanır ve iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların ödenmesine, yardımların yapılmasına ve ödeneklerin verilmesine bu kanunda yazılı hüküm ve esaslara göre devam olunur.

Ancak, maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm sigortalarından bağlanmış bulunan ve-

ya bağlanılmasına hak kazanılmış olan gelir ve aylıkların alt sınırı hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

İleri yaştakilere aylık bağlama şartları:

Geçici Madde 8- (Değişik:2167-29.6.1978)

A) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan sigortalılardan kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmakla beraber 60 ncı maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden yaşlılık sigortasından aylık bağlanmasına hak kazanamayan ve:

a.Sigortalıklarının başladığı tarihten önceki 10 yıl içinde, 3 üncü maddenin 1 inci bendinin (C) fıkrasında belirtilen işlerden gayri işlerde en az 2000 gün çalıştıklarını tevşik eden,

b.Sigortalılık süresince her yıl için en az ortalama 200 gün sigorta primi ödemiş olan,

c.En az 5 yıl sigortalı bulunan,

Sigortalılara, sigortalılık süresi 15 yılı doldurmuş olanlar gibi 61 inci maddede esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

3 üncü maddenin 1 inci bendinin (B, E, F, G, H, I, J ve K) fıkraları kapsamına giren çalışmalar yukarıdaki (a) fıkrasında belirtilen en az 2000 günlük çalışma süresine katılmaz.

Bu maddede belirtilen eski çalışma süreleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte sigortalı bulunanlar için kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak 2 yıl sigortalılıkları iş bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra başlayan sigortalılar içinde sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç bir yıl içinde kuruma verilecek belgelerle tevşik edilir.

1.3.1966 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kuruma tevdi edilen çalışma belgeleride kanuni süresi içinde verilmiş çalışma belgesi olarak kabul edilir.

İşverenler bu çalışma belgelerini düzenlemekten kaçmışlarsa, sigortalıların ilgili işverenden zarar ve ziyan isteme hakları saklıdır.

Ancak, bu kanunun ek 1 inci maddesine göre sigortalı sayılanlar işverenlerinin bulunmaması halinde bu kanunda öngörülen eski hizmetlerini bağlı oldukları Sendika veya meslek kuruluşlarından alacakları ve kanun süresi içinde kuruma verecekleri belgelerle tevşik edebilirler.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı bir hükümlerle tespit edildiği takdirde gerek bunu düzenleyenler gerekse ilgili sigortalılar, kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları % 50 fazlasıyla ve kanuni faiz ile birlikte kuruma ödemekle yükümlüdür.

Bu gibiler hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

B)Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte 30 yaşını geçmiş bulunan sigortalılardan 50 yaşını doldurup erken yaşlanmış oldukları tesbit edilen ve 60 inci maddede yazılı şartları yerine getiremediklerinden aylık bağlanmasına hak kazanamayan sigortalılara (A) fıkrasındaki şartlarla, sigortalılık süreleri 15 yılı doldurmuş olanlar gibi 61 inci maddede esaslara göre yaşlılık aylığı bağlanır.

(506/Geç.m.8,3)

Sigortalılığın başlangıcından önce farklı nitelikteki görevde geçensüre yaşlılık bağlan-

masında dikkate alınmaz.
(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)
E.1980/1612, K.1980/3480, T.08.05.1980

5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre kazanılan haklar:

Geçici Madde 9- Yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunların geçici 1 inci maddesine göre, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar kuruma eski hizmet çalışma belgesi vermiş bulunanların sözü edilen maddelerde belirtilen hakları saklıdır.

Ağır ve yıpratıcı işlerde geçen hizmetler:

Geçici Madde 10- 1 Nisan 1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ağır ve yıpratıcı sayılan işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerde geçen hizmet süreleri üzerinden hesaplanacak yıpranma payı gün sayısı toplamı, bu kanunun 60 ıncı ve geçici 8 inci maddelerinin (A) fıkralarına göre yaşlılık aylığından yararlanabilecek yaşlardan indirilir.

(506/Geç.m.10)

Yaş ve prim koşulları da gerçekleşmişse yıpranma payı ödeyen kişi yaşlılık aylığı bağlanmasını isteyebilir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.7799, K.1976/3241, T.03.05.1976

Münavebeli işlerde geçen hizmetler:

Geçici Madde 11- 1 Nisan 1950 ile 31 Mart 1954 tarihleri arasında yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı kanuna göre Çalışma Bakanlığınca tesbit edilmiş bulunan münavebeli işlerde çalışmış olan sigortalıların bu işlerdeki prim ödeme gün sayıları toplamına dörtte biri eklenir ve tutarı, bunların malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Eski primler ve gün sayıları:

Geçici Madde 12- Sigortalılar namına, yürürlükten kaldırılmış 5417 ve 6900 sayılı kanunlara göre ödenen primler ile bunların prim ödeme gün sayıları, bu kanuna göre ödenen malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ve prim ödeme gün sayısı olarak kabul edilir.

Yabancı uyruklular:

Geçici Madde 13- 31 Mayıs 1957 tarihinden sonra yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı kanun ve bu kanun hükümlerine tabi olmamış bulunan yabancı uyrukluların, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı kanuna göre ödedikleri ihtiyarlık sigortası primlerinden doğan tahsis hakları saklıdır.

Şu kadar ki, bu gibi sigortalılar yazılı istekte bulduklarında yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı kanuna göre yalnız kendilerinin ödedikleri ihtiyarlık sigortası primleri geri verilerek adlarına ödenmiş primlerden doğan hakları tasfiye edilmiş olur.

Birden çok karısı bulunanlar:

Geçici Madde 14- Türk Medeni Kanununun yürürlüğe girmesinden önce evlenen ve birden çok karısı bulunan sigortalının ölümünde, bu kanuna göre bağlanacak dul aylıkları bunlar arasında eşit surette paylaşılır.

Bunlardan birinin aylığının kesilmesini gerektiren bir durum meydana gelirse, aylığı kalan dul bir ise onun aylığına, birden çok ise eşitlikle bunların aylıklarına eklenir.

Tüzükler yürürlüğe girinceye kadar yapılacak işlem:

Geçici Madde 15- 135 inci maddede belirtilen tüzükler bu kanunun yayımı tarihinden başlanarak en geç alt ay içinde düzenlenir.

Bu tüzükler yürürlüğe girinceye kadar bu kanunda tüzükte tesbit olunacağı belirtilen hususlarda Çalışma Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

Hastalık sigortasının Ereğli Kömür Havzasında uygulanması:

Geçici Madde 16- Bu kanunun hastalık sigortası ile ilgili hükümleri, Havza Fahmiye Maden Amelesinin Hukukuna Müttaalik 151 sayılı kanunun uygulandığı yerler için, Bakanlar Kurulu kararı ile belli edilecek tarihten başlanarak uygulanır.

Eski gelirlerin artırılması:

Geçici Madde 17- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce meydana gelmiş olan iş kazaları veya bu tarihten önce anlaşılmış bulunan meslek hastalıkları dolayısıyla bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak olan gelirler işbu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak ekli (1) numaralı cetvelde gösterilen katsayılara göre artırılır.

Yukarıki fıkra hükmünün 6 liradan az günlük kazançlar üzerinden bağlanmış olup 7232 sayılı kanunla bu sınıra göre yükseltilmiş olan gelirlere uygulanmasında bu yükselmeler nazara alınmaz.

Eski aylıkların artırılması

Geçici Madde 18- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılmış olan maluliyet ve ihtiyarlık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas tutulan aylıklardan:

a)Tutarları yürürlükten kaldırılmış 5417 sayılı kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (2) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,

b)Tutarları, yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı kanun gereğince tesbit edilmiş olanlar ekli (3) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre,
Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten başlanarak artırılır.

Bu artırımların hesaplanmasına, aylık tutarlarının, yürürlükten kaldırılmış 5417, 6708 ve 7231 sayılı kanunlarla tesbit edilen en az sınırlara çıkarılması için yapılan yükseltmeler nazara alınmaz.

Bağlanacak aylıklarda eski kazançların artırılması

Geçici Madde 19- Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılacak

başvurular üzerine bağlanacak malullük veya yaşlılık aylıkları ile bu tarihten sonra ölen sigortalıların hak sahiplerine ölüm sigortasından bağlanacak aylıkların tutarları, sigortalıların 1950-1960 yıllarındaki kazançları ekli (4) numaralı cetvelde yazılı katsayılara göre artırılarak hesaplanır.

Bankalar, sigorta şirketleri, ticaret ve sanayi odaları ve borsalar:

Geçici Madde 20- Bankalar, sigorta ve reasürans şirketi, ticaret odaları, sanayi odaları, borsalar veya bunların teşkil ettikleri birlikler personelinin malullük, yaşlılık ve ölümlerinde yardım yapmak üzere bu kanunun yayımı tarihine kadar tesis veya dernek olarak kurulmuş bulunan sandıklar, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç altı ay içinde:

a)İlgili buldukları banka, sigorta şirketi, reasürans şirketi, ticaret odası, sanayi odası, borsa veya bunların birliklerinin bütün personelini kapsıyacak,

b) Bu personelin iş kazalarıyla meslek hastalıkları, hastalık, analık, malullük, yaşlılık ve ölüm, eşlerinin analık, eş ve çocuklarının hastalık hallerinde, en az bu kanunda belirtilen yardımları sağlayacak,

c)Sandıkların statülerine tabi personelin bu madde şümülüne giren banka sigorta şirketi, reasürans şirketi, ticaret odası, sanayi odası, borsa veya bunların birliklerinden birinden diğerine geçmesi halinde bu gibi personelin kendi sandıklarındaki müktesep haklarının da diğer ilgili sandığa veya aralarında kuracakları müşterek bir sandığa intikalini temin edecek.

Birer tesis haline getirildiği ve bunu teşvik eden statülerini bu kanunun yayımı tarihinden en geç altı ay içinde Çalışma Bakanlığına verdikleri takdirde bu teşekküllerin ve sandıkların personeli işbu kanunun uygulanmasında sigortalık sayılmazlar.

Şu kadar ki, bu sandıkların statüleri ve statü değişiklikleri çalışma bakanlığınca onaylanmak suretiyle tekemmül eder. Mali durumları da Çalışma, Maliye ve Ticaret Bakanlıklarınca müşterek kontrol ve murakabe edilir. Mali durumlarının kontrol ve murakabesi sonunda alınmasına bu bakanlıklarca müştereken lüzum gösterilecek tedbirleri, sandıklar ve ilgili buldukları teşekküller yerine getirmekle yükümlüdür.

Sözü edilen sandıkların mevzuatına tabi olarak geçen hizmetler ile emekli sandıkları kanunlarına veya malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak geçen hizmetler, yazılı istek halinde 5.1.1961 tarihi 228 sayılı kanunun aylık bağlamasına ilişkin esasları dairesinde birleştirilerek tahsis yapılır.

(506/m.32, Geç.m.20)

Sigortalılar gibi, sosyal güvenlik sandığına bağlı çalışanlar da yurtdışında yapılan zorunlu tedavi giderlerini sandıktan isteyebilirler.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1986/1779, K.1986/3879, T.26.06.1986

(506/m.134, Geç.m.20)

5521/m.1

Sosyal güvenlik sandıkları ile üyeleri arasında çıkan uyuşmazlıklar 506 s.y.'den kaynaklanmış gibi kabul edilmelidir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1986/2066, K.1986/3881, T.26.06.1986

(506/Geç.m.20,3)

Sandıkça aylık bağlanan kişiye ayrıca kurumca yaşlılık aylığı bağlaması olanaksızdır.

(Yargıtay Hukuk Bölümü İçtihadı Birleştirme Genel Kurulu)

E.1983/1, K.1983/1, T.09.03.1983

(506/m.131,Geç.m20)

2829/m.4(228/m.3) 1214/m.1

Özel sosyal güvenlik kuruluşlarıyla üyeleri arasındaki uyuşmazlıklar iş mahkemelerinde görülür.

(Yargıtay 6.Hukuk Dairesi)

E.1982/11627, K.1982/68, T.18.01.1982

(506/Geç.m.20)

1214/m.10.2

İhya edilebilecek hizmetin yasayla kurulmuş emekli sandıklarında geçmiş olması gerekir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1978/1499, K.1978/7029, T.31.10.1978

Geçici Madde 21- (Ek;899-13.7.1967) 1.3.1965 tarihi ile bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih arasındaki sürede evlenmeleri dolayısıyla işlerinden ayrılmış bulunan kadın sigortalılardan yazılı talepte bulunanlar hakkında da, bu kanunun 3 üncü maddesinde belirtilen esaslar dairesinde gerekli işlem yapılır.

Geçici Madde 22-(Ek; 899-13.7.1967) 1.4.1950 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar maden şyerlerinin yeraltı işlerinde malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tabi olarak çalışmış bulunan sigortalıların, bu hizmetleri bunların çalıştıkları işyerlerinden alacakları örneği kurumca hazırlanacak belgeleri Sosyal Sigortalar Kurumuna vermeleri suretiyle tevsik edilir.

Geçici 8 nci maddedeki çalışma belgelerinin düzenlenmesi bakımından işverenler ve sigortalılar için belirtilen hükümler yeraltı hizmetlerine ait çalışma belgeleri hakkında da uygulanır.

Geçici Madde 23-(Ek:1186 23.10.1969) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortasından gelir almakta olanlar ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından aylık almakta olanlar ve gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanmış durumda olup da henüz işlemi tamamlanmamış bulunanlar yürürlük tarihinden,

Daha önce gelir veya aylığı kesilenlerden kanunun yürürlük tarihinden sonra gelir veya aylığın kesiliş sebebinin ortadan kalkmasıyla gelir veya aylık ödenmesine tekrar hak kazananlar, hak kazandıkları tarihten itibaren gelir veya aylık tutarları bu kanunun hükümlerine göre yeniden tespit edilir.

Yukarıdaki fıkralara göre yeniden tespit edilerek gelir ve aylık tutarları gelir veya aylıklara esas olan eski yıllara ait kazançlar ile kanunun yürürlük tarihinden sonra bağlanacak aylıklar esas olan yıllık kazançlar bu kanuna bağlı cetvelde yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle hesaplanır.

Şu kadar ki;

a)Yeniden tespit edilecek ve bundan böyle bağlanacak aylı tutarı bu kanunun 96 ncı maddesine göre hesaplanan azami aylık tutarını aşamaz,

b)Aylıkların hesabına esas olarak seçilen 3 yıl kazançlarının ait oldukları katsayılarla çarpılarak meydana gelen değerleri, en yüksek yıllık kazancın kat-sayısı ile çarpılan değeri geçemez.

Artırmalar neticeleninceye kadar ödenmekte olan gelir veya aylıklar sonradan mahsubu yapılmak üzere % 20 zamlı olarak ödenebilir. Ancak, 506 sayılı kanunun 96 ncı maddesi uyarınca alt sınıra göre kendilerine gelir veya aylık bağlananlar hakkında bu hüküm uygulanmaz.

Geçici Madde 24-(Ek.1186-23.10.1969) Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten önce çeşitli sigorta kanunları hükümlerine göre bağlanmış olan iş kazası ve meslek hastalığı gelirleri ile maluliyet, ihtiyarlık ve ölüm aylıkları da 506 sayılı kanunun bu kanunla değiştirilen 20, 23, 24, 55, 60, 61 ve 67 nci maddelerinde belirtilen esaslara uygun olarak bağlanacak aylıklar seviyesine getirilir.

Geçici Madde 25- (Ek; 1186-23.10.1969) Anayasa Mahkemesinin 17 Ekim 1972 tarih ve E.1972-17, K.1972-50 sayılı kararıyle iptal edilmiştir.

(506/Geç.m.25)

1186/Geç.3

Başvurunun kurumca kabulünden sonra kabulden geri dönme işleminin önlenmesine ilişkin istem madde kapsamı dışında sayılmalıdır.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1976/9-1767, K.1977/655, T.24.06.1977

(506/Geç.m.25)

1186/Geç.m.3

Iptal kararının yürürlük tarihinden sonra açılan hizmet tesbiti davası reddedilmelidir.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.9-1971, K.1976/2183, T.04.06.1976

Geçici Madde 26 (Ek.1186-23.10.1969) Bu kanunun uygulanmasına ait işlemlerin zamanında yapılmasını ve prim tarifesini ile teknik bilançonun hazırlanmasını, sağlamaksadıyla, çalışma saatleri dışında görevlendirilecek personele, Kurum Müdürler Kurulunca tespit edilecek esas ve miktarlar dahilinde bir ücret ödenir.

Yukarıdaki fıkra hükmü 506 sayılı kanunun tatbiki dolayısıyla munzam meaisyi gerektiren her türlü haller için de uygulanır.

Bu ücretler, 7244 sayılı kanunun 3 üncü maddesi hükmüne tabi değildir.

Geçici Madde 27- (1186-23.10.1969) Sigortacılık hakkı tanınan görevlerde bulunupta TBMM üyesi seçilenler, seçildikleri tarihten itibaren altı ay içinde Sosyal Sigortalar Kurumuna müracaat ettikleri takdirde, bu kanunun sigortalılara tanıdığı haklardan faydalanırlar. Sigorta primlerinde işveren hissesi TBMM Başkanlığınca ödenir.

Geçici Madde 28- (Ek.:1698-7.3.1973) Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihte iş

kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından gelir almakta olanlarla gelir bağlanmasına hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların gelirleri, 1.4.1973 tarihinden başlamak üzere iş kazasının vuku bulduğu veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıllara göre, aşağıda yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle artırılır.

1968 veya daha eski yıllar 1,40

1969 veya daha eski yıllar 1,30

1970 veya daha eski yıllar 1,20

1971 veya daha eski yıllar 1,10

Ancak yukarıdaki fıkra hükmünün 18 liradan daha az günlük kazançlara göre bağlanmış olup 25.8.1971 tarih 1474 sayılı kanunla bu sınıra yükselmiş olan gelirlere uygulanmasında, bu yükseltmeler nazara alınmaz.

Artırılan gelir tutarı 78 inci maddede öngörülen günlük kazancın alt sınırına göre hesaplanacak gelir tutarından az ve üst sınıra göre hesaplanacak gelir tutarından fazla olamaz.

Yukarıdaki fıkralar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bağlanacak gelirler için de uygulanır.

Geçici Madde 29- (Ek; 1698-7.3.1973) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, malullük, yaşlılık veya ölüm aylığı almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylıkları, 1.4.1973 tarihinden başlamak üzere, aylığın hesabına esas olan ortalama yıllık kazancın tayininde nazara alınan son takvim yıllarına göre, aşağıda yazılı katsayılarla çarpılmak suretiyle artırılır:

1968 veya daha eski yıllar 1,40

1969 veya daha eski yıllar 1,30

1970 veya daha eski yıllar 1,20

1971 veya daha eski yıllar 1,10

Ancak malullük veya yaşlılık aylıklarıyla ölen sigortalıların hak sahibi kimselerine bağlanan aylıklara esas olan aylığın yıllık tutarı 6480 liradan az olup 25.8.1971 tarih ve 1474 sayılı kanunla bu hadde yükselmiş olan aylıkların artırılmasında, yukarıda yazılı katsayılar, aylığın bu hadde yükselmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Yukarıdaki fıkralar, bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten sonra bağlanacak aylıklar için de uygulanır.

506 sayılı Kanunun 1186 sayılı Kanunla değiştirilen 96 ncı maddesi hükmü saklıdır.

Geçici Madde 30- (Ek; 1698-7.3.1973) 991 sayılı kanunla Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilen Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları, İşletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı mevzuatına göre bağlanmış iş kazası, emekli, adı malullük, vazife malullüğü, dul ve yetim aylığı almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların bu aylıkları 1.4.1973 tarihinden başlamak üzere geçici 1 veya geçici 2 nci maddelerde belirtilen katsayılarla çarpılmak suretiyle ve bu maddelerde belirtilen esaslara göre artırılır.

Geçici Madde 31-(Ek; 1698-7.3.1973) Geçici 1 nci ve 2 nci maddeler gereğince yapılacak aylık ve gelir artırımları, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok 9 ay içinde tamamlanır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu işler için görevlendirilecek personeline, yukarıda yazılı süre içinde ayda 80 saati geçmemek üzere fazla çalışma yaptırılabilir. Ödenecek fazla çalışma ücreti Bütçe Kanunundaki sınırları aşmamak üzere, Kurumun Müdürler Kurulunca tespit edilir.

Geçici Madde 32- (Ek; 1753-21.6.1973) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen sigortalıların gelir veya aylıkları kesilmiş olan yahut gelir veya aylık bağlanmamış bulunan kimselerinden, bu kanun gereğince, gelir veya aylığa hak kazananların kanunun yürürlük tarihinden sonra yazılı talepte bulunmaları halinde, bu kanunun yürürlük tarihini takibeden dönem başından itibaren gelir veya aylık bağlanır.

Bu kanunun 1 inci maddesi ile değiştirilen 23 üncü maddenin V, VI ve VII nci bölümleri ile 2 nci maddesi ile değiştirilen 68 nci maddenin IV, V ve VI nci bölümleri hükümleri saklıdır.

Çeşitli sigorta kanunlarına göre eş ve çocuklara ödenmekte olan gelir ve aylıklar aynı dönem başından itibaren bu kanunla değiştirilen 23 ve 68 inci maddelerde belirtilen esaslara uygun olarak bağlanacak gelir ve aylıklar seviyesine getirilir.

Geçici Madde 33-(Ek;1753-21.6.1973) 991 sayılı Kanunla Sosyal Sigortalar Kanununa devredilen Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı Mevzuatına göre bağlanmış ölüm aylıklarının ödenmesine, 23 üncü maddenin V, VI ve VII nci fıkraları ile 68 nci maddesinin IV, V ve VI nci fıkralarındaki şartlarla devam olunur.

Anılan sandıkların Sosyal Sigortalar Kurumuna devrinden önce ölen sandık üyelerinin, aylıkları kesilmiş olan veya aylık bağlanmamış bulunan kimseleri hakkında da geçici 1 nci madde hükmü uygulanır.

Geçici Madde 34- (Ek; 1912-16.6.1975) 31.2.1974 ve daha önceki yıllarda iş kazaları ve Meslek Hastalıkları Sigortasından gelir almakta olanlarla, bu gelirlerle hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların aylık gelirlerine, gelir bağlamaya esas olan hisse ve oranları nazarı itibara alınmak şartıyla aşağıda gösterilen miktarlarda zam yapılmıştır.

Üç aylık gelir grubu	Aylık zam miktarı
0-3600	450 (Lira)
3601-6000	400 (Lira)
6001-Daha yukarı	350 (Lira)

Ancak; iş kazaları, Meslek Hastalıkları Sigortasından bağlanacak gelirlerin hesabına esas tutulan gelirlerin tutarı, 506 sayılı Kanunun, bu kanunla değiştirilen 97 nci maddesine göre hesaplanan asgari gelirlerin tutarından aşağı olduğu takdirde artırma, gelirin asgari hadde yükseltilmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Şu kadar ki, artırılan gelir tutarları İş Kanunu gereğince tespit edilen en düşük asgari ücrete göze hesaplanacak gelir tutarından az olamaz.

Yukarıdaki fıkralar esas hak doğurucu olayın vuku bulunduğu tarih 1974 ve daha önceki yıllara ait olmak kaydı ile 506 sayılı kanunun 19, değişik 23, değişik 24 ve 25 inci maddeleri uyarınca sonradan gelire hak kazanacak olanlar hakkında da uygulanır.

Geçici Madde 35- (Ek; 1912-16.6.1975) 31.12.1974 ve daha önceki yıllarda Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından aylık talebinde bulunarak halen aylık almakta olanlarla, bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemi tamamlanmamış bulunanların malullük ve yaşlılık aylıkları ile, ölen kimselerin hak sahiplerinin aylıklarına da hisseleri oranında olmak şartıyla aşağıda gösterilen miktarlarda zam yapılmıştır.

Üç aylık gelir grubu	Aylık zam miktarı
0-3600	450 (Lira)
3600-6000	400 (Lira)
6001-Daha yukarı	350 (Lira)

Ancak; malullük, yaşlılık aylıkları ile ölenlerin hak sahiplerine bağlanacak aylıkların hesabına esas tutulan aylığın tutarı, 506 sayılı kanunun, bu kanunla değiştirilen 96 nci maddesine göre hesaplanan asgari aylıkların tutarından aşağı olduğu takdirde artırma, aylığın asgari hadde yükseltilmesinden önceki tutarlarına uygulanır.

Şu kadar ki; artırılan aylık tutarları 506 sayılı kanunun 1474 sayılı kanunla değişik 78 inci maddesinde öngörülen üst sınıra göre hesaplanacak aylık tutarından fazla olamaz.

Yukarıdaki fıkralar; esas hak doğurucu olayın vukubulduğu tarih, 1974 ve daha önceki yıllara ait olmak kaydı ile 506 sayılı kanunun 57, 58, 63 değişik 68 ve 69 uncu maddeleri uyarınca sonradan aylık bağlanmasına hak kazanacak olanlar hakkında da uygulanır.

Geçici Madde 36- (Ek;1912-16.6.1975) 991 sayılı kanunla Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilen sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık almakta olanlarla bu aylıklara hak kazanmış olup henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların aylıkları için de bu kanunun geçici 1 ve 2 nci maddeleri uygulanır.

Geçici Madde 37-(Ek; 1912-16.6.1975) Bu Kanun gereğince yapılacak aylık ve gelir artırımları, Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde tamamlanır.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu işler için görevlendirilecek personeline yukarıda yazılı süre içinde ayda 80 saati geçmemek üzere fazla çalışma yaptırılabilir. Ödenecek fazla çalışma ücreti, Kurumun Müdürler Kurulunca tespit edilir.

Geçici Madde 38- (Ek; 1912-16.6.1975) Bu kanunun yayımı tarihinden önce, A) a-506 sayılı kanuna göre malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edil-

miş bulunan,

b-borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte 506 sayılı kanuna tabi işte çalışmakta olan,

Sigortalıların hizmet akdine dayanarak çalıştıkları süredeki en çok on yıllık hizmetleri talepleri halinde borçlandırılır.

Borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödeyerek geçmiş hizmetlere katılır. Şu kadar ki, 506 sayılı kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanılması talep edilen hizmet için evvelce Sosyal Sigortalar Kurumuna prim ve Emekli Sandıklarına kesenek ödenmemiş olması şarttır.

Borçlanma isteği, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren örneği kurumca hazırlanacak belge ile bir yıl içinde kuruma yapılır. Borçlanılan hizmetlere ilişkin primler, 1.4.1950 tarihinden sonraki sürelerle ait borçlanmalarda cari asgari günlük kazanç, 1.4.1950 tarihinden evvelki sürelerle ait borçlanmalarda talep tarihindeki son 3 aylık kazanç ortalaması esas alınmak suretiyle hesaplanır ve toptan veya 5 yıl içinde eşit taksitlerle ödenir. Borçlanan sigortalının ölümü halinde hakkının doğumuna yetecek prim miktarı hak sahiplerinden alınır.

B)

a-506 sayılı kanunun 3 üncü maddesinin birinci bendi uyarınca sigorta kapsamına girmeyen hizmetler,

18 yaşından önce geçmiş hizmetler,

506 sayılı kanunun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklarda geçen hizmetler,

Sigorta mevzuatına göre kendilerine toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilmiş hizmetler, borçlanılamaz.

b-1186 sayılı kanuna göre borçlanılmış ve bu kanunla borçlanılacak hizmetler toplamı 10 yılı aşamaz.

c-Borçlandırılan süreler 506 sayılı kanunun değişik geçici 8 cni maddesi uygulamasında nazara alınmaz.

(506/Geç.m.38)

1912/Geç.m.5

Borçlanma işlemi belirlenirken işyerinin varlığı ile işçinin çalıştığını kanıtlayan belgeler dikkate alınarak karar verilmelidir.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1978/2873, K.1979/10443, T.26.12.1979

Geçici Madde 39- (Ek; 1912-16.6.1975) Geçici 5 inci maddenin (A) bendinin 4 üncü fıkrasında belirtilen belgeleri, işverenler, sigortalının isteği halinde doğru, eksiksiz ve usulüne uygun olarak düzenleyip onaylamakla yükümlüdürler.

Kurum belgelerdeki bilgilerin sahte veya gerçeğe aykırılığı konusunda, re'sen inceleme yapabilir ve yaptırabilir. Sahteliği ve gerçeğe aykırılığı saptanan borçlanma belgeleri geçerli olmaz.

Borçlanma belgelerinin gerçeğe uymadığı anlaşılırsa bunları düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, Kurum'un buyüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen tazmin etmekle yükümlüdürler. Genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

Geçici Madde 40-(Ek; 1912-16.6.1975) 36 ve 42 nci maddeler gereğince, ana ve babalara yapılacak sağlık yardımı uygulaması, bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç üç yılda bütün illeri uygulama kapsamına alacak şekilde Bakanlar Kurulunca düzenlenir.

Sigortaya tabi olma halinin devamı:

Geçici Madde 41- (Ek; 1992-11.5.1976) Bu kanunun yayımı tarihinden önce sigortalı sayılan çiftçi mallarını koruma bekçilerinden primleri ödenmemiş olanların, 506 sayılı kanuna göre tahakkuk ettirilecek prim borçlarının tamamı, kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 yıl içinde ödendiği takdirde bu süreye ilişkin sigortalılık hakları saklıdır.

Geçici Madde 42- (Ek; 2098-11.8.1977) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, bu kanuna tabi işyerlerinde çalışan sigortalının hizmet hesabında bulunacak itibari hizmet günü sayısı toplamı (prim borçları; borçlanma suretiyle sigortalıca ödenmek kaydıyla) sigortalılık süresinden indirilir.

b)Borçlanmada, borçlanma isteği, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren örneği kurumca hazırlanacak belge ile azami bir yıl içinde kuruma yapılır. Borçlanılan itibari hizmetlere ilişkin primler, 1.4.1950 tarihinden sonraki sürelerle ait borçlanmalarda cari asgari günlük kazanç, 1.4.1950 tarihinden evvelki sürelerle ait borçlanmalarda talep tarihindeki son 3 aylık kazanç ortalaması esas alınmak suretiyle hesaplanır ve toptan veya 5 yıl içinde eşit taksitle ödenir.

Geçici Madde 43- (2099-11.8.1977) Bu Kanunun birinci maddesi ile tespit olunan oranlar bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce aylık bağlanmış olan hak sahipleri hakkında da Kanunun yayımlandığı tarihi takibeden dönem başından itibaren uygulanır.

Geçici Madde 44- (Ek;2167-29.6.1978) Bu Kanunun yayımı tarihinden önce; A)a.Bu kanuna göre Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarına tescil edilmiş bulunan,

b)Borçlanma isteğinin yapıldığı tarihte bu kanuna tabi işte çalışmakta olanlarla, isteğe bağlı veya topluluk sigortasına prim ödemekte bulunan kimselerin hizmet akdine dayanarak çalıştıkları işlerden en çok 10 yıllık hizmetleri talepleri halinde borçlandırılır.

Borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödeyerek geçmiş hizmetlere katılır; şu kadar ki, bu kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Borçlanılması talep edilen hizmet için evvelce Sosyal Sigortalar Kurumuna prim veya emekli sandıklarına kesenek ödenmemiş olması şarttır.

Borçlanma isteği, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde kuruma yapılır. Borçlanılması istenilen hizmetin örneği kurumca hazırlanacak belgeler ile tevsik edilmesi şarttır.

Borçlanılan hizmetlere ilişkin primler, 1 Nisan 1950 tarihinden sonraki sürelerle ait borçlanmalarda istek tarihindeki asgari günlük kazanç 1 Nisan 1950 tarihinden önceki sürelerle ait borçlanmalarda talep tarihinden önceki son üç aylık

kazanç ortalaması esas alınmak sureti ile hesaplanır ve toptan veya beş yıl için de eşit taksitlerle ödenir.

Borçlanan sigortalının ölümü halinde hakkın doğumuna yetecek prim miktarı hak sahibinden alınır.

B) a) 506 sayılı Kanununun 3 üncü maddesinin 1. bendi uyarınca Sigorta Kapsamına girmeyen hizmetler,

18 yaşın tamamlanmasından önce geçmiş hizmetler,

Bu kanunun geçici 20 nci maddesinde sayılan sandıklarda geçen hizmetler, Sigorta mevzuatına göre kendilerine toptan ödeme yapılmak suretiyle tasfiye edilmiş hizmetler bumaddeye göre,

Borçlandırılmaz.

b)1186, 1912 ve 991 sayılı kanunlara göre borçlanılmış ve bu kanunla borçlanılacak hizmetler toplamı 10 yılı aşamaz.

c)Borçlandırılan süreler, bu Kanunun geçici 8 inci maddesinin uygulanmasında nazara alınmaz.

İşbu geçici maddenin (A) bendinin 5 inci fıkrasında belirtilen belgeler, işverenler, sigortalının isteği halinde doğru, eksiksiz ve usulüne uygun olarak düzenleyip onaylamakta yükümlüdürler.

Kurum belgelerdeki bilgilerin sahte ve gerçeğe aykırılığı konusunda resen inceleme yapabilir ve yaptırabilir. Sahteliği ve gerçeğe aykırılığı saptanan borçlanma belgeleri geçerli olmaz.

Borçlanma belgelerinin gerçeğe uymadığı anlaşılırsa bunları düzenleyenler ve ilgili sigortalılar, kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları müştereken ve müteselsilen tazmin etmekle yükümlüdürler. Genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

(506/Geç.m.44)

2167/Geç.m.1

Borçlanma isteminde çalışılan tarihler değil 2167 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği tarihin esas alınmalıdır.

(Yargıtay Hukuk Genel Kurulu)

E.1982/10-86, K.1982/984, T.24.12.1982

(506/Geç.m.44)

2167/Geç.m.1

Ev hizmetlerinde sürekli ve ücretle çalışanlar sigortalı olup geçmiş hizmetlerini borçlanabilirler.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.4006, K.1982/4882, T.09.11.1982

(506/Geç.m.44)

2167/Geç.1

Özel ve kamu tarım işyerlerinde çalışanlar sigortalı olduklarından eski hizmetlerinin borçlandırılması gerekir.

(Yargıtay 9.Hukuk Dairesi)

E.1981/6057, K.1981/6680, T.22.12.1981

Geçici Madde 45- (Ek; 2167-29.6.1978) 1136 sayılı kanunun 1238 sayılı ka-

nunla değişik geçici 1 inci maddesine göre düzenlenecek avukatlık süresi belgesi ile, 1512 sayılı kanunun geçici 14 üncü maddesine göre düzenlenecek noterlik süresi belgesini sigortalılıklarının başladığı tarihten itibaren en geç 2 yıl içinde kuruma vermeyenlerden bu belgeleri bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç 6 ay içinde kuruma verenler de yukarıda belirtilen geçici madde hükümlerinden yararlandırılır.

Geçici Madde 46- (Ek; 2167-29.6.1978) 23 üncü maddenin 8 inci fıkrasına ilişkin hüküm, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önceki ölümler için de hak sahiplerinin istemleri halinde uygulanır.

Ancak gelire hak kazanma, bu kanunun yürürlük tarihini takip eden aybaşından itibaren başlar.

Geçici Madde 47-(Ek; 2167-29.6.1978) Bu kanunun 3 ve 12 nci maddeleriyle, ek 2 nci maddesinde belirtilen yönemelikler bu kanunun yayımı tarihinden itibaren en geç 3 ay içinde düzenlenir.

Yönetmelikler yürürlüğe girinceye kadar, Sosyal Güvenlik Bakanlığınca çıkarılacak genelgelere göre işlem yapılır.

Geçici Madde 48- (ek; 2167-29.6.1978)

A)Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından gelir veya aylık almakta olanlar ile gelir veya aylık talebinde bulunmuş olup da henüz işlemleri tamamlanmamış bulunanların göstergeleri aşağıdaki şekilde tayin edilir.

Aylık veya gelir bağlama oranları ile maluliyet derecelerine göre halen ödenmekte olan aylık veya gelirlerin yüzde yüz değeri, onbire bölünmek suretiyle göstergeler tespit edilir.

Ancak, asgari kazanç üzerinden aylık ve gelir alanların, yukarıdaki fıkra nazara alınmadan, gösterge tablosunda en düşük gösterge esas alınarak yeni aylık ve gelirleri hesap edilir.

B)991 sayılı devlet demiryolları ve limanları işletme Genel Müdürlüğü İşçileri Emekli Sandığı ile, Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devri hakkındaki kanun ile ek ve değişikliklerine göre, kurumdan aylık almakta olanların bu aylıkları, 1189 sayılı kanunun geçici 2 nci madde esasları uygulanmak suretiyle yeniden hesaplanır.

(506/Geç.m.48)

2167/Geç.m.5

991 sayılı yasaya göre emeklilik aylığı alanlar madde hükmünden yararlanamazlar.

(Yargıtay 10.Hukuk Dairesi)

E.1982/5238, K.1982/5481, T.07.12.1982

Geçici Madde 49- (Ek:2167-29.6.1978) 506 sayılı Yasanın geçici 20 nci maddesinde sözü edilen sandıklardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce tasfiye edilen ve tasfiye halinde olanların borç ve alacakları ve diğer bütün mameleki bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay içinde çıkarılacak yönetmelik esasları dahilinde Sosyal Sigortalar Kurumuna devredilir.

Bu yönetmelikte devir şekilleri, aktüeryal hesapların nasıl yapılacağı belirtir-

lir.

Birinci fıkrada sözü edilen sandıklara ait işyerlerinde 506 sayılı yasaya tabi işlerde çalışanların hizmetleri Sosyal Sigortalar Kurumunda geçen hizmetleri ile birleştirilir.

Birleştirilen hizmetlere göre gelir ve aylık almaya hak kazanmış olanların elir ve aylıkları ile, birinci fıkrada sözü edilen sandıklarca bağlanmış gelir ve aylıklar Sosyal Sigortalar Kurumunca ödenir.

Yapılacak aktüeryal hesaplar sonunda tespit olunacak teknik açıklar, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren % 5 faizle ve 5 yılda eşit taksitler halinde, ilgili banka veya sigorta şirketi tarafından Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenir.

Teknik açıklığın Sosyal Sigortalar Kurumuna ödenmesindeki gecikme, kurumca bu kanuna göre yapılması gereken ödemeleri durdurmaz.

Göstergelerin yeniden tespiti:

Geçici Madde 50- (Ek;2422-6.3.1981) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte gelir veya aylık almakta olanlar ile gelir veya aylık bağlanmasına hak kazanmış olup, henüz işlemleri tamamlanmamış olanların gelir ve aylık hesabına esas göstergeleri aşağıdaki şekilde yeniden tespit edilir.

a) İş Kazaları ile meslek hastalıkları sigortasından bağlanan gelirler için, 1967 yılından itibaren bu kanunun ek 2 nci maddesinin (a) ve (d) fıkraları uyarınca hazırlanan gösterge tespit tablolarından, sigortalının 506 sayılı kanunun 88 inci maddesine göre hesaplanan yıllık kazancı esas alınarak göstergesi tespit olunur.

Gelire esas kazancının hesabına giren son takvim ayı 1967'den önceki yıllara ait olan sigortalıların göstergesi, 1186 sayılı kanuna göre hesaplanan kazançları esas alınarak 1967 yılına ait gösterge tespit tablosundan belirlenir.

b) Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanan aylıklar için gösterge tespit tabloları, 1969 yılından itibaren aylık talep veya ölüm yılları gözönünde tutularak bu tarihten önceki 3 takvim yılına ait prim hesabına esas asgari günlük kazançların 3 yıllık tutarının yıllık ortalaması taban sayısını aynı yıllara ait azami günlük kazançların 3 yıllık tutarının yıllık ortalaması tavan sayısını oluşturmak üzere bu kanunun ek 2 nci maddesinin (d) fıkrasına göre hazırlanır.

Bu tabloların hazırlanması sırasında asgari ve azami kazançların yıllık ortalaması hesap edilirken, hesaba 1969 ve daha önceki yıllar girdiği takdirde, bu yıllar için asgari ve azami kazançların hesabına, 506 sayılı kanuna 1186 sayılı kanunla eklenen geçici 1 nci madde hükmü uygulanmak suretiyle tespit edilen miktarlar esas alınır.

Sigortalıların aylık talep veya ölüm yıllarına ait gösterge tespit tablosundan, aylık bağlamaya esas alınan ortalama yıllık kazançlarının karşılıkları olan göstergeleri tespit edilir. Aylık bağlamaya esas ortalama yıllık kazancı hesabına 1969 ve daha önceki yıllar girdiği takdirde bu yıllar için, sigortalının, 1186 sayılı kanuna göre hesaplanan kazançları nazara alınır.

Aylık talep veya ölüm yılları 1969 ve daha önceki yıllara ait olanların aylık hesabına esas göstergeleri 1969 yılına ait gösterge tespit tablosundan tespit edilir.

c) 991 sayılı kanunla kuruma devredilen sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık alanlardan 1.7.1978 tarihinde ve daha evvel aylık bağlanmış olup, 2167 sa-

yılı kanunun geçici 5 inci maddesi uyarınca intibakı yapılmış olanların, 18.5.1979 tarih ve 7/17515 sayılı kararnameye göre tespit edilen göstergelerine (60) sayısı eklenmek suretiyle yeni göstergeleri tespit edilir ve aylıklar bu yeni göstergeler üzerinden hesaplanarak ödemeye devam olunur. 1.7.1978 tarihinden sonra aylık bağlanıp halen aylık almakta olanlar ile aylık bağlanmasına hak kazananların aylıklarının hesabına esas göstergeleri bu kanunun ek 2 nci maddesinin (c) ve (d) fıkralarına göre hazırlanan gösterge tespit tablolarına göre tespit edilir.

d) Gelir veya aylık almakta olanların yukarıdaki fıkralara göre yeniden tespit edilen göstergesi, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce tespit edilmiş olan göstergesine (60) sayısı eklenmek suretiyle bulunan gösterge sayısından küçük olamaz.

e) 1.3.1981-31.3.1981 tarihleri arasında gelir veya aylık bağlanmasına hak kazananların gelir veya aylık hesabına esas göstergeleri, durumlarına uyan yukarıdaki (a), (b) veya (c) fıkrası hükümlerine göre düzenlenecek gösterge tespit tablosu esas alınarak tespit edilir.

Avans ödenmesi:

Geçici Madde 51-(Ek;2422-6.3.1981) ödenmekte olan gelir ve aylıklar, yukarıdaki geçici 1 inci madde hükümleri uyarınca göstergelerin yeniden tespiti işlemlerinin tamamlandığı tarihi takip eden ödeme dönemi başına kadar, avans mahiyetinde olmak ve sonradan mahsubu yapılmak üzere gelir ve aylıkların hesaplanmasına esas alınan gösterge sayılarına (60) sayısı eklenmek suretiyle bulunacak yeni gösterge sayıları üzerinden hesaplanarak ödenir.

(6) 6 Mart 1981 tarih ve 2422 sayılı kanunun 19 uncu maddesi gereğince: 27.10.1977 tarih ve 7/13987 sayılı 7.11.1977 tarih ve 7/18320 sayılı bakanlar kurulu kararlarına istinaden Sosyal Sigortalar Kurumundan İş Kazaları ile Meslek Hastalıkları, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalarından gelir ve aylık alanlarla 991 sayılı kanunla kuruma devrolunan sandıklar mevzuatına göre çeşitli aylık alanlara ödenmekte olan avanslar, 1.3.1981 tarihinden sonrası için ödenmez ve bu tarihe kadar ödenmiş ve ödenecek olan avanslar (yersiz yapılan ödemeler hariç) geri alınmaz.

Geçici Madde 52- (Ek;2422-6.3.1981 Bu Kanunun 5, 7 ve 9 uncu maddelerinin yürürlüğe gireceği tarihe kadar tahsis talebinde bulunan veya ölen sigortalılar için 506 sayılı kanunun 1186 sayılı kanunla değişik 55, 61 ve 67 nci maddelerinin uygulanmasında, aylık hesabına esas alınacak gösterge; sigortalının işten ayrıldığı veya öldüğü tarihten önceki Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortalı prim ödenmiş son 5 takvim yılının prim hesabına esas tutulan kazanç tutarları toplamı en yüksek olan 4 takvim yılına göre bulunacak ortalama yıllık kazanç esas alınarak tespit edilir.

5 takvim yılından daha az takvim yılında prim ödemiş olan sigortalı için ortalama yıllık kazanç prim ödemediği takvim yılları esas alınmak suretiyle hesaplanır.

Geçici Madde 53-(Ek; 2422-6.3.1981) Bu kanunun ek 2 nci maddesinin (b) fıkrasının uygulanmasında, 31.12.1981 (dahil) tarihine kadar, aylıkların hesabı-

na esas alınacak göstergelerin tespitinde kullanılmak üzere, aşağıda belirtilen şekilde "Gösterge tespit Tabloları" düzenlenir.

Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları için düzenlenecek gösterge tespit tablosunda, sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki 4 takvim yılında prim hesabına esas asgari günlük kazançların 4 yıllık tutarının yıllık ortalaması taban sayısını, aynı yıllara ait azami günlük kazançların yıllık ortalaması tavan sayısını oluşturur.

Taban sayısı, gösterge tablosundaki en düşük göstergenin, tavan sayısı en yüksek göstergenin karşılığı olarak alınır. Tavan sayısı ile taban sayısı arasındaki fark en düşük göstergenin karşılığı olan kademe hariç tutularak geriye kalan kademe sayısına bölünür. Bölüm sonucunun kesir kısmı tama çıkılarak elde edilen sayı, en düşük göstergeyi takibeden göstergedeki itibaren, her dilim bir göstergeyi karşılamak üzere Taban sayısına ard arda ilave edilerek takip eden göstergelerin karşılığı sayılar tespit edilir.

Geçici Madde 54- (Ek;2564-11.12.1981) 1.4.1981 tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında 60 ıncı maddenin (G) fıkrası hükmü uygulanmaz.

Geçici Madde 55-(Ek;2934-24.10.1983) 506 sayılı kanunun 2100 sayılı kanunla değişik 3 üncü maddesinin 1/A bendinin yürürlüğe girdiği 24.11.1977 tarihinde 1.1.1984 tarihine kadar, özel sektöre ait tarım ve orman işlerinde ücretle ve süresiz olarak çalışanların 506 sayılı kanun yönünden sonuçlandırılan sigortalılık işlemleri ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından prim ödeme gün sayılarına ilişkin hakları saklıdır.

Geçici Madde 56- (Ek;2934-24.10.1983) Bu kanunun yayımı tarihinden önce kasıt ve kusuru sonucu meydana gelen iş kazası veya meslek hastalığı nedeniyle ölen sigortalıların hak sahiplerine karşı, kurumca açılmış davalar düşer.

Geçici Madde 57-(Ek;2934-24.10.1983) 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu gereğince alınacak prim ve verilecek ödenekler ile bağlanacak gelir ve aylıkların hesaplanmasında 1984 yılı için ekteki gösterge tablosu uygulanır.

Geçici Madde 58-(Ek; 2959-17.11.1983) 506 sayılı kanuna 2167 sayılı kanunun 14 üncü maddesi ile eklenen Ek 1 inci madde ile kanun kapsamına alınanlardan 11.7.1978 tarihinden bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar 506 sayılı kanunun değişik geçici 8 inci maddesinde belirtilen çalışma belgesi ile 2167 sayılı kanuna göre borçlanmaya esas hizmet belgesi verenler veya bunların ölümü halinde hak sahipleri bu belgelerde kayıtlı hizmetlerin tamamını;

A)Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en geç üç ay içinde kuruma yazılı olarak başvurmak,

B)Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte geçerli olan prime esas asgari günlük kazanç üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları prim borcunu, tebliğ tarihinden itibaren en geç 6 ay içinde kuruma ödemek,

Şartı ile borçlanabilirler.

Bunlar için ayrıca borçlanmaya esas hizmet belgesi istenmez.

Kuruma tevdi edilen ve meslek kuruluşlarınca veya ilgili dernek veya vakıf-

larca onaylanmış bulunan borçlanma belgeleri için ayrıca işveren onayı aranmaz.

Bu suretle borçlandırılan hizmetler prim veya kesenek ödemek suretiyle geçmiş veya daha önce borçlanılmış hizmetlere katılır.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Geçici Madde 59- (Ek;2959-17.11.1983) 506 sayılı kanuna, 2167 sayılı kanunun 14 üncü maddesiyle eklenen ek 1 nci madde ile kanun kapsamına alınlarına bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar yapılan ödemeler geri alınmaz.

Geçici Madde 60- (Ek; 3168-20.3.1985) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce ölen sigortalıların gelir veya aylık bağlanmamış dul kocalardan bu kanun gereğince gelir veya aylığa hak kazananlara yazılı talepte bulunmaları halinde, bu kanunun yürürlük tarihini takip eden ödeme dönemi başından itibaren gelir veya aylık bağlanır.

Geçici Madde 61-(Ek; 3168-20.3.1985) 506 sayılı kanunun 23 ve 68'inci maddelerinin (1) numaralı bentlerinin yürürlükten kaldırılan (B) fıkralarına göre gelir veya aylık bağlanmış bulunanlardan bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte evli olanların yeniden evlendikleri tarihe kadar gelir veya aylıklarının ödenmesine devam olunur. Sonraki eşinden de gelir veya aylık almaya hak kazananlara bu gelir veya aylıklardan fazla olanı ödenir.

Geçici Madde 62-(Ek; 3168-20.3.1985) Askeri Fabrikalar Tekaüt ve Muavenet Sandığı ile Devlet Demiryolları ve Limanları İşletmesi Genel Müdürlüğü işçileri Emekli Sandığının Sosyal Sigortalar Kurumuna devrinden önce ölen sandık üyelerinin hak sahipleri hakkında bu kanun hükümleri uygulanır.

Geçici Madde 63-(Ek;3168-20.3.1985) Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihte, ödenecek ilk aylık ödeme, birdefaya mahsus olmak üzere biraydan fazla müddeti kapsayabilir.

Geçici Madde 64- (Ek; 3246-24.12.1985) Yaşlılık aylığına hak kazanabilmek için sigortalının kadın ise 20, erkek ise 25 yıldan beri sigortalı olması ve en az 5000 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunması şarttır.

Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte:

A)En az 15 yıl (dahil) sigortalılık süresi bulunanlara, 506 sayılı kanunun 60 ıncı maddesine göre istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

B)a)10 (dahil) 15 yıl sigortalılık süresi bulunanlara, kadın ise 41, erkek ise 46 yaşını,

b) 5 dahil 10 yıl sigortalılık süresi bulunanlara, kadın ise 43, erkek ise 48 yaşını,

c) 5 yıldan az sigortalılık süresi bulunanlar kadın ise 45, erkek ise 50 yaşını, Tamamladıkları tarihten itibaren istekleri halinde yaşlılık aylığı bağlanır.

Geçici Madde 65-(Ek;3246-24.12.1985) Kanunla kurulan sosyal güvenlik ku-

rumları ile bu kanunun geçici 20 nci maddesine göre kurulan sandıklarla ilkdefabu kanunun yürürlüğe girdiği tarih ile 31 Aralık 1989 tarihi arasında prim veya kesenek ödemek suretiyle ilgilendirilecek sigortalılara;

a) Kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş bulunmak ve en az 5000 gün veya,

b) kadın ise 50, erkek ise 55 yaşını doldurmuş bulunmak, 15 yıldan beri sigortalı, olmak ve en az 3600 gün,

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödemiş bulunmak şartıyla istekleri üzerine yaşlılık aylığı bağlanır.

Geçici Madde 66- (Ek:3395-20.6.1987) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu hükümlerine muhalefetten açılan ve devam eden davalardan, kanunun değiştirilen hükümlerine göre mahkemelelerin görev alanı dışına çıkarılan suçlarla ilgili olanları hakkında görevsizlik kararı verilerek, dosyalarındaki tutanak ve belgeler para cezası vermeye yetkili Sosyal Sigortalar Kurumu ilgili ünitelerine gönderilir.

Kurum, gönderilen tutanakların ilgilileri hakkında, tutanaklarında yazılı suçun Kanun değişikliğinden önceki para cezasının asgari haddini uygulamak suretiyle para cezası tutanağı düzenler.

Geçici Madde 67-(Ek:3395-20.6.1987) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce Prim İtiraz Komisyonu nezdinde itirazda bulunulmuş dosyalar tasfiye oluncaya kadar, Prim İtiraz Komisyonları görevlerine devam eder.

Geçici Madde 68- (Ek: 3395-20.6.1987) 506 sayılı kanuna 2167 sayılı kanunun 14 üncü maddesi ile eklenen ek 1 inci madde ile kanun kapsamına alınanlardan, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde 506 sayılı kanunun değişik geçici 8 inci maddesine göre düzenlenecek çalışma belgelerini Kuruma verenler bu belgelerde kayıtlı hizmetlerinin tamamını;

A) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde Kuruma yazılı olarak başvurmak,

B) Borçlanma talebinde bulunduğu tarihte geçerli olan prime esas asgari günlük kazanç üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi borcunu, tebliğ tarihinden itibaren en geç bir yıl içinde Kuruma ödemek,

Şartı ile borçlanabilirler.

Bu suretle borçlandırılan hizmetler, prim veya kesenek ödemek suretiyle geçmiş veya daha önce borçlanılmış hizmetlere katılır.

Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki sürelerin borçlandırılması halinde sigortalılığın başlangıç tarihi borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Çalışma belgelerinin gerçeğe uymadığı kurumca tespit edildiği takdirde gerek bunu düzenleyenler, gerek ilgili sigortalılar, kurumun bu yüzden uğrayacağı zararları % 50 fazlası ile ve kanunî faizi ile birlikte kuruma ödemekle yükümlüdürler.

Bu gibiler hakkında ayrıca genel hükümlere göre ceza kovuşturması da yapılır.

Geçici Madde 69- (Ek: 3395-20.6.1987) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihi

takip eden yılbaşından itibaren 5 takvim yılından daha az süre için; Ek 2 nci maddenin (B) fıkrasının (b) bendine göre düzenlenecek üst gösterge tespit tablosunun tavan sayısının tespitine esas olan; sigortalının aylık talep veya ölüm tarihinden önceki beş takvim yılında üst gösterge tablosunun en yüksek göstergesi üzerinden hesaplanacak günlük kazançların beş yıllık tutarının yıllık ortalaması;

1 nci takvim yılı için bir,

2 nci takvim yılı için iki,

3 üncü takvim yılı için üç,

4 üncü takvim yılı için dört,

Yıllık tutarlarının yıllık ortalaması alınmak suretiyle tespit edilir.

Geçici Madde 70 (Ek: 3395-20.6.1987) (Anayasa Mahkemesinin 11.6.1989 tarihinde yürürlüğe giren 26.10.1988 tarih ve E.1988/19, K.1988/33 sayılı kararı ile iptal edilmekle hükmü kalmamıştır.)

Geçici Madde 71-(Ek: KHK/277-4.4.1987) (9 Mayıs 1990 tarih ve 3642 sayılı kanunun 1 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 72- (Ek: KHK/277-4.4.1987 (9 Mayıs 1990 tarih ve 3642 sayılı kanunun 1 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 73- (Ek:KHK/277-4.4.1987) (Mayıs 1990 ve 3642 sayılı kanunun 1 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 74-(Ek: KHK/323-20.5.1988)(9 Mayıs 1990 tarih ve 3642 sayılı kanunun 1 inci maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.)

Geçici Madde 75- (Ek:3522-16.2.1989) Geçici 70 inci madde uyarınca geçici gösterge aylığına hak kazananların malullük, yaşlılık ve ölüm aylıklarının Aralık 1988 tarihindeki gösterge tabloları ile memur aylıklarına uygulanan 100 katsayıya ve 53000 lira olarak tespit edilmiş sosyal yardım zammına göre hesaplanacak tutarları üzerinden aşağıda belirtilen esaslar dahilinde ödenmesine devam olunur.

A) Bu aylıklarda; katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammındaki değişiklikler nedeniyle herhangi bir artış yapılmaz.

B) Bu madde kapsamındaki aylıkların geçici 70 inci maddeye göre borçlanma hakkından yararlanmamış olsalardı, almaya hak kazanacakları (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarları, kendilerine ödenmekte olan (sosyal yardım zammı dahil) aylık tutarlarını geçeceği tarihten itibaren, bu ödemeler yerine; cari katsayı, gösterge tablosu ve sosyal yardım zammı esas alınmak suretiyle hesaplanacak aylık tutarları üzerinden ödeme yapılır.

Geçici Madde 76- (Ek:3702-7.3.1991) a) Geçici 70 inci madde uyarınca kuruma borçlanma primi ödeyerek malullük, yaşlılık veya ölüm sigortasından aylık almakta olanlardan 4.200.000 TL. borçlanma primi ödeyenlere malullük, yaşlılık ve ölüm aylığı aldıkları sürece ve aylıklarla birlikte 330.000.-TL. 5.040.000.-TL; ödemiş olanlara 400.000 TL. telafi edici ödeme yapılır.

4.200.000 TL. veya 5.040.000 TL. dan daha az borçlanma primi ödemiş olanlara yapılacak telafi edici ödeme, ödedikleri borçlanma primi ile orantılı olarak hesaplanır.

Telafi edici ödeme bu kanuna göre ödenmekte olan gelir ve aylıklara uygulanan katsayıdaki artış oranında artırılır.

Ödeme dönemlerine göre peşin ödenen telafi edici ödeme, ölüm halinde geri alınmaz.

b)Ölüm aylığı almakta olanlara yapılacak telafi edici ödeme ölüm aylığı ödenmesine imkan veren her tahsis dosyası için ayrı ayrı hesaplanır ve tamamı hak sahiplerine eşit şekilde paylaştırılarak ödenir.

c) Hak sahibi kız çocuklarının evlenmeleri nedeniyle, Ek 12 nci maddeye göre ödenen evlenme yardımının hesabında, telafi edici ödeme nazara alınmaz.

d)Telafi edici ödeme almaya hak kazandıktan sonra ölen aylıklının hak sahipleri hakkında da yukarıdaki esaslara göre işlem yapılır.

e)Telafi edici ödeme 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanununun hesaplaşma ile ilgili hükümlerinin uygulanmasında nazara alınmaz.

f)Telafi edici ödeme her türlü vergi, resim ve harçtan muaftır.

Geçici Madde 77- (Ek;3702-7.3.1991) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir ay içinde kuruma yazılı olarak başvuranların, geçici 70 inci madde uyarınca kuruma ödedikleri borçlanma prim tutarının tamamı kendilerine iade edilir. Primleri iade edilenler hakkında Geçici 76 ncı madde hükmü uygulanmaz.

Ek Geçici Madde 1- (3351-15.4.1987) Bu Kanuna tabi olarak çalışan veya işteğe bağlı sigortaya yahut topluluk sigortasına prim ödemekte olan sigortalıdan; kamu kurum ve kuruluşları ile askeri işyerlerinde kurulmuş olan resmi netilikteki çıraklık okullarına çıraklık mukavelesi ile giren ve okullarını başarı ile bitirenlerin çırak okullarında 5.7.1977 tarihinden önce geçen başarılı eğitim ve öğrenim sürelerini, bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yazılı talepte bulunmaları halinde ve bu kanunun 78 inci maddesi ile belirlenen prime esas kazancın alt sınırının talep tarihindeki tutarı üzerinden hesaplanacak malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primlerinin tamamını 2 yıl içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılır.

Borçlandırılan sürenin karşılığı olan gün sayısı, sigortalının prim ödeme süresine katılır. Şu kadarki bu kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

1.4.1981 tarihinden önce malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına tescil edilmiş olanlar hakkında 60 ncı maddenin (G) fıkrası hükmü uygulanmaz.

Borçlandırılan hizmet süresinin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları yönünden değerlendirilebilmesi için borç tutarının tamamı ile ilgili tarafından ödenir. Ancak sigortalının müracaat süresi içerisinde ölümü halinde haksahiplerinin yazılı talebi üzerine tahsis hakkının doğumuna yetecek prim tutarının tahsil edildiği tarih takip eden ay başından itibaren kendilerine aylık bağlanır.

Borçlanması istenilen hizmetler örneği Kurumca hazırlanacak belgeler ile tevsik edilmesi şarttır.

BÖLÜM-15
Son Hükümler

Kaldırılan Hükümler:

Madde 141- 4772, 5502 ve 6900 sayılı kanunlar ile bu kanunların ek ve değişiklikleri, 3008 sayılı kanunun yedinci faslı 5953 sayılı kanunun 23, geçici 2 ve 3 üncü, 6 379 sayılı kanunun 36, geçici 3 ve geçici 4 üncü maddeleri ve 4792 sayılı kanunun 5565 sayılı kanunla muaddel 8 inci maddesi hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük tarihi:

Madde 142- Bu kanunun 126 ncı maddesi 1 Kasım 1964 tarihinde diğer hükümleri ise yayımı takibeden aybaşından altı ay sonra yürürlüğe girer.

Ancak, geçici 7, 17 ve 18 inci maddeler ile 96 ncı madde hükümlerine göre yapılacak zamlar bu kanunun yayım tarihini takibeden ilk üç aylık dönemden itibaren hesab edilerek kanun yürürlüğe girdikten sonra verilir.

Yürütme Organı:

Madde 143- Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

(1) NUMARALI CETVEL
(Geçici Madde 17)

İş kazalarıyla meslek hastalıkları sigortasından, kaldırılmış 4772 sayılı kanun ile ek ve değişiklikleri gereğince bağlanmış veya bağlanmasına hak kazanılacak gelirlerin artırılmasında kullanılacak katsayılar.

İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıl

İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıl	Gelir artırma katsayısı
1946-1950	3.46
1951	3.37
1952	3.02
1953	2.83
1954	2.50
1955	2.16
1956	1.89
1957	1.69
1958	1.43
1959	1.17
1960	1.08
1961	1.-
1962	1.-

(2) NUMARALI CETVEL
(Geçici Madde 18-a)

Kaldırılmış 5417 sayılı kanun ile ek ve tadilleri gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortalılık süresi	Aylık artırma katsayıları
1 yıl	- 1 yıl aydan az 74,81
1 yıl 1 ay	- 1 yıl 2 aydan az 69,06
1 yıl 2 ay	- 1 yıl 3 aydan az 64,13
1 yıl 3 ay	- 1 yıl 4 aydan az 59,85
1 yıl 4 ay	- 1 yıl 5 aydan az 56,11
1 yıl 5 ay	- 1 yıl 6 aydan az 52,81
1 yıl 6 ay	- 1 yıl 7 aydan az 49,87
1 yıl 7 ay	- 1 yıl 8 aydan az 47,25
1 yıl 8 ay	- 1 yıl 9 aydan az 44,89
1 yıl 9 ay	- 1 yıl 10 aydan az 41,00
1 yıl 10 ay	- 1 yıl 11 aydan az 39,14
1 yıl 11 ay	- 2 yıldan az 37,43
2 yıl	- 2 yıl 1 aydan az 35,88
2 yıl 1 ay	- 2 yıl 2 aydan az 34,44
2 yıl 2 ay	- 2 yıl 3 aydan az 33,11
2 yıl 3 ay	- 2 yıl 4 aydan az 31,89
2 yıl 4 ay	- 2 yıl 5 aydan az 30,75
2 yıl 5 ay	- 2 yıl 6 aydan az 29,69
2 yıl 6 ay	- 2 yıl 7 aydan az 28,70
2 yıl 7 ay	- 2 yıl 8 aydan az 27,77
2 yıl 8 ay	- 2 yıl 9 aydan az 26,91
2 yıl 9 ay	- 2 yıl 10 aydan az 25,06
2 yıl 10 ay	- 2 yıl 11 aydan az 24,32
2 yıl 11 ay	- 3 yıldan az 23,63
3 yıl	- 3 yıl 2 aydan az 22,97
3 yıl 2 ay	- 3 yıl 4 aydan az 21,76
3 yıl 4 ay	3 yıl 6 aydan az 20,67
3 yıl 6 ay	3 yıl 8 aydan az 19,69
3 yıl 8 ay	3 yıl 10 aydan az 18,79
3 yıl 10 ay	4 yıldan az 17,06
4 yıl	4 yıl 2 aydan az 16,35
4 yıl 2 ay	4 yıl 4 aydan az 15,70
4 yıl 4 ay	4 yıl 6 aydan az 15,09
4 yıl 6 ay	4 yıl 8 aydan az 14,53
4 yıl 8 ay	4 yıl 10 aydan az 14,02
4 yıl 10 ay	5 yıldan az 12,72
5 yıl	5 yıl 3 aydan az 12,29
5 yıl 3 ay	5 yıl 6 aydan az 11,71
5 yıl 6 ay	4 yıl 9 aydan az 11,18
5 yıl 9 ay	6 yıldan az 10,00
6 yıl	6 yıl 3 aydan az 9,59
6 yıl 3 ay	6 yıl 6 aydan az 9,21
6 yıl 6 ay	6 yıl 9 aydan az 8,85
6 yıl 9 ay	7 yıldan az 7,97
7 yıl	7 yıl 3 ay, 7,69

(3) NUMARALI CETVEL
(Geçici Madde 18-b)

Yürürlükten kaldırılmış 6900 sayılı kanun gereğince tesbit edilen aylıkların artırılmasında kullanılacak katsayılar.

Sigortanın başladığı yıl	1962 ve daha sonraki yıllar					
1950	2,46	2,28	2,08	1,92	1,78	1,68
1951	2,36	2,18	1,99	1,84	1,71	1,61
1952	2,25	2,08	1,90	1,75	1,63	1,54
1953	2,14	1,98	1,80	1,66	1,55	1,47
1954	2,04	1,86	1,70	1,57	1,47	1,39
1955	1,87	1,75	1,60	1,48	1,38	1,32
1956	1,78	1,65	1,50	1,39	1,31	1,25
1957	-	1,55	1,40	1,30	1,23	1,18
1958	-	-	1,29	1,21	1,15	1,12
1959	-	-	-	1,12	1,08	1,06
1960	-	-	-	-	1,04	1,03
1961	-	-	-	-	-	1,00

(4) NUMARALI CETVEL

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak aylıkların tesbitinde sigortalıların 1950-1960 yıllarına ait kazançlarına uygulanacak artırma katsayıları.

Kazancın taalluk ettiği yıl	Katsayı
1950	3,46
1951	3,37
1952	3,02
1953	2,83
1954	2,50
1955	2,16
1956	1,89
1957	1,69
1958	1,43
1959	1,17
1960	1,08

CETVEL (Ek:11.86-23.10.1969)

İş kazaları ve meslek hastalıkları sonucu sürekli iş göremezlik geliri almakta olanlar ile ölen sigortalıların gelir almakta olan hak sahipleri ve malullük, ölüm sigortasından aylık almakta olanların gelir veya aylıklarının artırılmasında ve yeniden aylıkların bağlanmasında kullanılacak katsayılar.

*Kazanç yılları	Katsayı
1950 ve önceki yıllar	5,7
1951	5,6
1952	5
1953	4,7
1954	4,1
1955	3,6
1956	3,1
1957	2,7
1958	2,4
1959	1,9
1960	1,8
1961	1,7
1962	1,6
1963	1,4
1964	1,3
1965	1,2
1966	1,1
1967	1
1968	1

* İş kazasının geldiği veya meslek hastalığının anlaşıldığı yıl muteberdir

(Ek:2422-6.3.1981) (Değişik:2934-24.10.1983)
(Ek Madde:1)

1 Ocak 1985 Tarihinden itibaren Uygulanacak Gösterge Tablosu**K A D E M E L E R**

Derece	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1108	1112	1116	1120	1124	1128	1132	1136	1140			
2	1060	1064	1068	1072	1076	1080	1084	1088	1092	1096	1100	1104
3	1012	1016	1020	1024	1028	1032	1036	1040	1044	1048	1052	1056
4	964	968	972	976	980	984	988	992	996	1000	1004	1008
5	916	920	924	928	932	936	940	944	948	952	956	960
6	868	872	876	880	884	888	892	896	900	904	908	912
7	820	824	828	832	836	840	844	848	852	856	860	864
8	772	776	780	784	788	792	796	800	804	808	812	816
9	724	728	732	736	740	744	748	752	756	760	764	768
10	676	680	684	688	692	696	700	704	708	712	716	720
11	628	632	636	640	644	648	652	656	660	664	668	672
12	580	584	588	592	596	600	604	608	612	616	620	624

Karar Sayısı:86-11303

Sosyal Sigortalar Kanununa göre iş kazaları meslek hastalıkları sigortaları ile malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarından bağlanacak gelir ve aylıkların ödenmesine esas olan ilişik gösterge tablosunun 1 Ocak 1987 tarihinden geçerli olmak üzere yürürlüğe konulması Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınının 15.12.1986 tarihli ve 04565 sayılı yazısı üzerine 506 sayılı sosyal sigortalar kanununa 29.4.1986 tarih ve 3270 sayılı kanunla eklenen geçici 3 ncü maddeye göre bakanlar kurulunca 15.12.1986 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Kenan EVREN
Cumhurbaşkanı

T.ÖZAL
Başbakan

Bakanlar Kurulu Üyeleri

Ek-1 1 Ocak 1987 Tarihinden İtibaren Uygulanacak Gösterge Tablosu**K A D E M E L E R**

Derece	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	1300	1365	1370	1375	1380	1385	1390	1395	1400			
2	1300	1305	1310	1315	1320	1325	1330	1335	1340	1345	1350	1355
3	1240	1245	1250	1255	1260	1265	1270	1275	1280	1285	1290	1295
4	1180	1185	1190	1195	1200	1205	1210	1215	1220	1225	1230	1235
5	1120	1125	1130	1135	1140	1145	1150	1155	1160	1165	1170	1175
6	1060	1065	1070	1075	1080	1085	1090	1095	1100	1105	1110	1115
7	1000	1005	1010	1015	1020	1025	1030	1035	1040	1045	1050	1055
8	940	945	950	955	960	965	970	975	980	985	990	995
9	880	885	890	895	900	905	910	915	920	925	930	935
10	820	825	830	835	840	845	850	855	860	865	870	875
11	760	765	770	775	780	785	790	795	800	805	810	815
12	700	705	710	715	720	725	730	735	740	745	750	755

**Selüloz - İş Sendikası
Eğitim Yayınları - 9**

**Adres: Ömerağa Mah. Ankara Cad.
İpek Apt. Kat:1-2-3 - İZMİR**